

KAUNO TECHNOLOGIJOS UNIVERSITETAS
STATYBOS IR ARCHITEKTŪROS FAKULTETAS

Žilvinas Daugirdas

IŠMANIOJO BŪSTO ĮRENGIMO TECHNOLOGINIAI
SPRENDIMAI

Magistro baigiamasis projektas

Vadovas : Rūta Rudžianskaitė-Kvaraciejienė

KAUNAS, 2018

KAUNO TECHNOLOGIJOS UNIVERSITETAS
STATYBOS IR ARCHITEKTŪROS FAKULTETAS

IŠMANIOJO BŪSTO ĮRENGIMO TECHNOLOGINIAI
SPRENDIMAI

Statyba (kodas M6046O21)

Vadovas

Dr. Rūta Rudžianskaitė-Kvaraciejienė

Recenzentas

Dr. Vitoldas Vaitkevičius

Projektą atliko

SSM-6 gr. stud. Žilvinas Daugirdas

KAUNAS, 2018

KAUNO TECHNOLOGIJOS UNIVERSITETAS
STATYBOS IR ARCHITEKTŪROS FAKULTETAS
Žilvinas Daugirdas
Statyba M6046O21

„Išmaniojo būsto įrengimo technologiniai sprendimai“
AKADEMINIO SAŽININGUMO DEKLARACIJA

20 _____ m. _____ d.
Kaunas

Patvirtinu, kad mano, **Žilvino Daugirdo**, baigiamasis projektas tema „Išmaniojo būsto įrengimo technologiniai sprendimai“ yra parašytas visiškai savarankiškai ir visi pateikti duomenys ar tyrimų rezultatai yra teisingi ir gauti sąžiningai. Šiame darbe nėra viena dalis nėra plagijuota nuo jokių spausdintinių ar internetinių šaltinių, visos kitų šaltinių tiesioginės ir netiesioginės citatos nurodytos literatūros nuorodose. Įstatymų nenumatytų piniginių sumų už šį darbą niekam nesu mokėjęs.

Aš suprantu, kad išaiškėjus nesąžiningumo faktui, man bus taikomos nuobaudos, remiantis Kauno technologijos universitete galiojančia tvarka.

_____
(vardą ir pavardę įrašyti ranka)

_____
(parašas)

Žilvinas Daugirdas. „Išmaniojo būsto įrengimo technologiniai sprendimai“ magistro baigiamasis projektas vadovas Dr. Rūta Rudžianskaitė-Kvaraciejienė; Kauno technologijos universitetas, Statybos ir architektūros fakultetas.

Mokslo kryptis ir sritis: Statyba

Reikšminiai žodžiai: *išmanusis būstas, įrengimo technologija, buto modernizavimas*

Kaunas, 2018. 98 p.

SANTRAUKA

Terminas „išmanusis būstas“ pasaulinėje praktikoje minimas jau daugiau kaip 100 metų, per tą laiką sukaupta nemaža patirtis ir sukurta ne viena išmanioji sistema naudojama tiek pasaulyje, tiek Lietuvoje. Lietuvoje, kaip ir visame pasaulyje, plačiai statomi bei įrenginėjami išmanieji namai, tačiau miestų centruose yra nemažai seniai pastatytų butų, kurie savo verte nenusileidžia namams, esantiems užmiestyje, kuriems šiais moderniais laikais, be abejo, aktuali išmanioji sistema. Taigi, kaip tyrimo objektas ir yra pasirenkamas toks butas ir analizuojami technologiniai įrengimo sprendimai. Sudaromos trys alternatyvos atsižvelgiant į galimus klientų poreikius. Alternatyvų palyginimui aprašomos jų galimybės, nauda, atliktas ekonominis palyginimas. Atlikus tyrimą pasirenkama optimaliausia, kuri toliau analizuojama darbe: aptariama naudojamos medžiagos, technologiniai įrengimo sprendimai. Įvertinami gauti rezultatai – apskaičiuojamas energetinis efektyvumas.

Žilvinas Daugirdas. „Smart house technological solutions and instalation ” Master's thesis supervisor Dr. Rūta Rudžianskaitė-Kvaraciejienė. The Faculty of civil engineering and architecture, Kaunas University of Technology.

Research area and field: Construction

Keywords: Smart house, equipping technology, apartament modernization

Kaunas, 2018. 98 p.

SUMMARY

„Smart House“ is the term used widely around the world for the past 100 years , therefore we have large variety of different experiences and smart systems that are used everywhere and in Lithuania as well. There are plenty of new smart homes that are being build in the world and in Lithuania, but we have many older buildings especially in the downtown area that hold a value as high as the the homes in the suburbs, with the opened mind for a smart system. Such a home would serve a great purpose to analyze a variety of technological decisions.

There will be 3 alternative choices to accomodate potential clients, comparing data, resources, profit and economical usage. The most optimal choice would be analyzed further including materials and technology itself for the specific project. The end result is analyzed and the efficiency is calculated.

Turinys

Įvadas	12
1. IŠMANIOJO BŪSTO ĮRENGIMO TECHNOLOGINIŲ SPRENDIMŲ ANALIZĖ.....	14
1.1. Išmaniojo būsto įrengimas užsienio šalių pavyzdžiu	14
1.2. Išmaniojo būsto standartai	18
1.3. Išmaniojo būsto įrengimo patirtis Lietuvoje.....	24
2. IŠMANIOJO BŪSTO ĮRENGIMO TECHNOLOGINIŲ SPRENDIMŲ, TYRIMO METODOLOGIJA.....	26
2.1. Išmaniojo būsto įrengimo technologinių sprendinių parinkimo tyrimas.....	26
2.2. Išmaniojo būsto įrengimo technologinių sprendimų optimizavimas.....	39
2.2.1. Išmaniojo būsto įrengimo alternatyva „Eko“	40
2.2.2. Išmaniojo būsto įrengimo alternatyva „Premium“	41
2.2.3. Išmaniojo būsto įrengimo alternatyva „Optimal“	43
2.2.4. Išmaniojo būsto įrengimo alternatyvų technologinių sprendimų optimizavimas.....	44
3. IŠMANIOJO BŪSTO ĮRENGIMO TECHNOLOGINIAI SPRENDIMAI, PRAKTINIS PAVYZDYS.....	46
3.1. Senos statybos buto modernizavimas	46
3.2. Išmaniojo būsto funkcijos ir valdymo būdai	54
3.3. Išmaniojo būsto įrengimo technologinių sprendimų praktinis pritaikymas konkretaus objekto pavyzdžiui	60
3.4. Analizuojamo objekto energetinio naudingumo skaičiavimas	63
Išvados	77
Literatūros sąrašas.....	78
PRIEDAI.....	80

Paveikslų turinys

1 pav. Projektų skaičius pagal projektų tipą (pagal EC-JRC ataskaitą).....	17
2 pav. Centralizuotos EIB/Konnex, Europoje naudojamos sistemos	21
3 pav. JAV populiarī DIY centralizuota, išmaniojo būsto valdymo sistema.....	22
4 pav. Elektros skydinės pavyzdys	24
5 pav. Objektas prieš vykdant darbus	26
6 pav. Respondentų lytis	29
7 pav. Respondentų amžius	29
8 pav. Populiariausios išmaniojo būsto funkcijos.....	30
9 pav. Populiariausių funkcijų reitingavimas	31
10 pav. Išmaniojo būsto funkcijų valdymas	32
11 pav. Funkcijų valdymas pagal svarbumą.....	33
12 pav. Laisvalaikio praleidimo pomėgiai.....	34
13 pav. Laisvalaikio praleidimo būdas	34
14 pav. Išmaniojo būsto įrengimo prioritetai.....	35
15 pav. Išmaniojo būsto įrengimo prioritetai (balais).....	36
16 pav. Respondentų nuomonė apie senos statybos butus.....	38
17 pav. „Eko“ varianto, dujinio šildymo sistemos atsipirkimo grafikas	40
18 pav. Premium varianto oras-oras šildymo sistemos atsipirkimo grafikas	42
19 pav. Optimum varianto oras-oras šildymo sistemos atsipirkimas	43
20 pav. Šildymo sistemos oras-oras oro cirkuliacija bute	47
21 pav. Kietojo kuro kronelė	47
22 pav. Išorinės sienos apšildinimo schema	50
23 pav. Lango pavyzdys („Megrame” langų gamintojas)	50
24 pav. Kištukinio lizdo dėžučių įrengimo schema (šaltinis - gamintojas „Knauf”)	52
25 pav. Tarpbutinės sienų atitvaro, garso izoliacijos įrengimos schema.....	54

26 pav. Garso izoliacijos palyginimas tarpbutinėse sienose (šaltinis – gamintojas „Knauf“)	54
27 pav. „Smart-Metering“- Energijos duomenų stebėjimas	55
29 pav. Pakeliamų grindų sistema	61
30 pav. “Knauf” Pakabinamų lubų sistema	62
31 pav. Angos durelių pavyzdys	63
32 pav. Pagrindiniai duomenys	65
33 pav. Sienų parametrų suvedimas	65
34 pav. Durų parametrų suvedimas	66
35 pav. Langų parametrų suvedimas	66
36 pav. Grindų parametrų suvedimas	67
37 pav. Kiti duomenys	67
38 pav. Esamos situacijos energetinė klasė	68
39 pav. Esamos situacijos energijos sąnaudos	69
40 pav. U vertės apskaičiavimas	69
41 pav. Pakeista apšiltintos sienos U vertė programoje	69
42 pav. Rf vertės apskaičiavimas ir duomenų įvedimas į programą	70
43 pav. Langų techninė specifikacija	70
44 pav. Durų įvedimo lentelė su naujų durų parametrais	71
45 pav. Langų įvedimo lentelė su naujų langų parametrais	71
46 pav. Apšvietimo duomenų suvedimas	71
47 pav. Vėdinimo sistemos duomenų suvedimas	72
48 pav. Vėsinimo sistemos įvedimas	72
49 pav. Vamzdynų duomenų įvedimas	73
50 pav. Šilumos šaltinių įvedimas	73
51 pav. Energetinės klasės rezultatas	74
52 pav. Atnaujinto buto pagrindinių duomenų langas	75

53 pav. A ir A+ energetinių klasių palyginimas	75
54 pav. A klasės buto energijos sąnaudos.....	76

Lentelių turinys

1 lent. Respondentų pasiūlymai dėl išmaniųjų būsto funkcijų	37
2 lent. Alternatyvų sudarymas	39
3 lent. Kbit reikšmės	44
4 lent. Naudingumo laipsnio nustatymas	45
5 lent. Alternatyvų palyginimas	45
6 lent. "Knauf TecTem" plokščių specifikacija	49
7 lent. "Knauf" Garso izoliacijos laboratorinių bandymų lentelė (šaltinis - gamintojas „Knauf“)	53
8 lent. Išmaniojo būsto funkcijos ir jų aprašymai	56

SANTRUMPOS

EIBA - Europos elektronikos gamintojų asociacija (European Installation Bus Association);

BCI - Tarptautinis „BaltiBus” klubas (BatiBus Club International);

EHSA - Europos namų sistemų asociacija (European Home Systems Association);

KNX - “Konnex” asociacija (Konnex Association).

Ivadas

Dažnas pasvajoja apie būstą, kuris šeimos nariams išvykus į darbą, mokyklą viskuo pasirūpintų pats. Jis pats įjungtų signalizaciją, patikrintų visų būsto sistemų veikimą bei išjungtų tas, kurios tuo metu nereikalingos. Taip būtų įjungiamas ekonominis režimas, kuris leistų taupyti energijos resursus, o tuo pačiu – ir šeiminių pinigų, o prieš sugrįžtant namo toks būstas tarsi „atgytų“ ir gyventojus pasitiktų maloniu apšvietimu, išvėdintais kambariais, tinkama temperatūra ar net jų mėgstama muzika. Pasvajoję daugiau, įsivaizduotume prileistą pilną karšto vandens vonią ar pašildytą garinę pirtelę, kieme nutirpdytą sniegą. Tačiau visa tai jau seniai ne svajonių sritis, o realybė. Kad tokie norai išsipildytų, užtenka paskambinti išmaniajam būstui ar išsiųsti nurodymus internetu.

Išmaniųjų būstų statyba pasižymi tuo, kad viskas iki menkiausių smulkmenų būna numatoma būsto projektinėje stadijoje. Pvz.: kur stovės koks įrenginys, kokią funkciją jis atliks, kur bus valdymo blokas, kur ir kokie tiesiami kabeliai ir pan. Atliktas kruopštus projektuotojų darbas vėliau nesunkiai būna įgyvendintas statybininkų, elektrikų ir taip pastatomas bei įrengiamas išmanusis būstas. Tačiau kaip su senos statybos namais ar butais? Yra daugybė senų namų/daugiabučių, kurie stovi labai geroje vietoje, miesto širdyje, tačiau yra patrauklūs tik savo lokacija ir išoriniais architektūriniais sprendimais. Tačiau būsto viduje visos technologijos senos, reikiam klientui per mažą komforto, o tai sukelia rimtus nepatogumus daug finansinių resursų turinčiam užsakovui. Štai čia iškyla **pagrindinė darbo problema** - kaip tokį senos statybos butą paversti komfortabiliu ir išskirtiniu, kaip integruoti išmaniąsias sistemas į senos statybos butą, kad jis būtų patrauklus pasiturintiems užsakovams, verslininkams, kurie galėtų „perkelti“ savo išmanųjį užmiesčio namą į miesto širdyje esantį butą. Norėdami modernizuoti seną pastatą, susidursime su daugybe problemų bei statybinių klausimų, tokių kaip:

- Kaip užtikrinti geresnę šiluminę varžą?
- Kaip ir kur įrengti rekuperacinę sistemą konkrečiam butui?
- Kaip ir kokią įrengti namo/buto šildymo sistemą?
- Kokius nestandartinės įrangos sprendimus instaliuoti, atsižvelgiant į kliento pomėgius?
- Kur sutalptinti visą elektroninę įrangą?
- Kaip įrengti garso izoliaciją?

Šiame darbe bus sprendžiami tokie statybiniai klausimai ir ieškomi optimaliausi sprendimai bei pateikiami rezultatai. Pvz.: kad sutalptinti visą išmaniojo namo/buto reikalingą įrangą, turėtų būti įrengiamos

dvigubos grindys bei lubos, kur būtų sumontuota ne tik šildymas–vėdinimas, bet ir įvairūs valdymo mechanizmai bei kiti įrenginiai, pavyzdžiui, mini kino teatro sistema, melomano garso aparatūra, batų lentynos, siurblys-robotas, bėgimo takelis ir kita reikalinga įranga, kuri tiesiog „pasislėptų“, kai būtų nenaudojama.

Tyrimo uždaviniai:

1. Išanalizuoti išmaniojo būsto valdymo sistemų įgyvendinimo sprendimus užsienio šalyse ir Lietuvoje.
2. Iširti išmaniojo būsto įrengimo technologinius sprendimus.
3. Pateikti inovatyvių technologinių sprendimų integravimą išmaniojo buto koncepcijoje.
4. Pateikti gautus darbo rezultatus ir rekomendacijas.

Tyrimų metodologija / taikomi tyrimo metodai :

- ✓ Svarbiausių išmaniojo būsto valdymo sistemų elementų nustatymui planuojama naudoti apklausos metodą. Situacija analizuojama žiūrint iš vartotojo perspektyvos, tokiu būdu siekiant nustatyti racionaliausią ir efektyviausią sprendimą vartotojui.
- ✓ Statistinės analizės pagalba bus apdoroti gauti anketinio tyrimo metu surinkti duomenys bei informacija.
- ✓ Inovatyvių technologinių sprendimų parinkimui bus naudojama optimizavimo teorijos metodologija, siekiant nustatyti optimalų sprendimą.

Darbo tikslas – išanalizuoti išmaniojo būsto įrengimo sprendimus užsienyje ir pasaulyje bei pritaikyti juos išmaniojo buto Vilniaus senamiestyje įrengimui.

1. IŠMANIOJO BŪSTO ĮRENGIMO TECHNOLOGINIŲ SPRENDIMŲ ANALIZĖ

1.1. Išmaniojo būsto įrengimas užsienio šalių pavyzdžiu

Sąvoka „išmanusis namas“ kiekvienas supranta savaip. Vieniems tai yra garso sistemos paskirstymas po namus, kitiems – apšvietimo ar mikroklimato valdymas, tretiems – energiją ir aplinką tausojančios technologijos. Tačiau „išmaniojo būsto“ samprata apima gerokai daugiau.

Pati sąvoka „išmanusis namas“ atkeliauja iš intelektualinio pastato idėjos ir yra pritaikoma kaip vienai iš galimybių gyvenamajam būstui – namams. Autoriai Kane G., Heanhay G., Ewart K., Mclarist B. (2002) teigia jog: „Intelektinis pastatas – tai pastatas, suteikiantis patogią ir produktyvią aplinką, naudojant automatines valdymo sistemas, tokias kaip šildymo, ventiliacijos bei oro vėsinimo sistemos, priešgaisrinė sauga, apsauga ir energijos bei apšvietimo valdymas.“ Taigi, intelektualaus namo funkcijos yra suteikti žmogui komfortą, apsaugą ir ekonomiją bei yra orientuotos į žmonių poreikius. Autorius Craven J. teigia, jog: „Protingas namas – tai namas, kuriame yra labai pažengusios automatizuotos sistemos, skirtos namo apšvietimo, temperatūros kontrolės, daugialypės terpės, saugumo, langų ir durų sistemoms, oro kokybei ar bet kokiai kitai būtinumo ar patogumo funkcijai valdyti ir stebėti. Atlieka namų analizę. Kompiuterizuotu bevieliu nuotoliniu būdu valdomi įrenginiai tampa išmanūs reikiamu laiku.“ Šių ir kitų autorių nuomonės dėl išmaniojo namo sutampa, jų tikslas – pritaikyti aplinką vartotojams ir paversti ją kuo patogesne naudojant vis pažangesnes technologijas.

Autorius Craven J. savo straipsnyje pabrėžia, jog protingas namas yra pažengusios automatizuotos sistemos. Kituose literatūros šaltiniuose (1-3) taip pat minima, jog viena iš pagrindinių išmaniojo namo funkcijų yra pastato eksploatacijos automatizuotas valdymas. Ši funkcija padeda padaryti, kad išmanusis būstas būtų ne įvairių valdymo funkcijų kratinys, o taptų automatizuota namo bei jame esančių prietaisų valdymo sistema, kuri gali valdyti visas gyvenamųjų namų ar biurų sistemas: apšvietimą, vėdinimą ir kondicionavimą, šildymą, vaizdo ir garso aparatūrą bei buitinę techniką, vaizdo stebėjimo bei saugos įrangą ir kt. Atskirai šios sistemos namuose galėjo veikti ja seniau, tačiau automatizuota – išmanioji sistema leidžia apjungti atskirus valdymo objektus, tokius kaip televizoriaus pultelis, mobilieji telefonai, valdomas šildymas į vieną visumą, apjungti duomenis ir jais dalintis bei sukurti automatizuotą valdymo sistemą. Pagal Europos statistikos informacijos duomenis, „sumanumas“ – tai daviklių ir valdymo pultų gebėjimas dalintis duomenimis bei atitinkamu būdu veikti, reaguoti ir sąveikauti.

Automatizuotas išmanusis būstas tam tikra prasme pats pasirūpina savo saugumu, taupo resursus bei užtikrina jų gyventojams individualiai jiems pritaikytą komfortą. Išmaniojo būsto sistema įvertina gautą

informaciją iš judesio, vaizdo, temperatūros, drėgmės ir kitų daviklių, tuomet įvairūs kontrolieriai ją apdoroja ir paskirsto komandas elektros tinkle. Šias komandas ir vykdo būtiniai prietaisai: garso, vaizdo aparatūra, žaliuzių vartų varikliai, šildymo prietaisai ir t. t. Išmanusis būstas mąsto ir keičia savo darbo algoritmus atsižvelgdamas į konkrečias sąlygas. Visos inžinerinės sistemos, esančios išmaniajame būste, yra susijusios viena su kita ir bendru valdymo centru. Tai, kas dar visai neseniai buvo pateikiama kaip privalumas ar išskirtinumas, dabar gali būti laikoma norma.

Pasaulyje išmaniojo namo („Smart Home“) sąvoka atsirado pakankamai seniai – dar 9-ame dešimtmetyje, sparčiai vystantis įvairiai automatikai. Viename „Soft Computing and Engineering“ straipsnyje (2012) teigiama: „Galbūt pirmasis "namų kompiuteris" buvo eksperimentinė sistema dar 1966 m. Pats "Smart House" projektas buvo pradėtas 1980 m. Pradžioje kaip Nacionalinės namų statytojų asociacijos (NAHB) nacionalinio tyrimo centro projektas, kuriame dalyvavo pagrindiniai pramonės partneriai.“. Tuo metu dar nebuvo griežtų standartų ir daugelis gamintojų bandė siūlyti savus sprendimus tiek automatiniam namų apšvietimui reguliuoti, tiek kondicionavimo bei apsaugos sistemoms. Žinoma, Lietuva tuo laiku gyveno kitomis nuotaikomis – artėjo nepriklausomybės laikai, tad Vakaruose gimstančios technologijos mūsų praktiškai nelietė.

Išmanusis namas yra tokia skambi sąvoka, jog reklaminiuose šūkiuose ji naudojama jau beveik 100 metų. Daugelis įrangos tiekėjų ir gamintojų sąvoką suprato skirtingai, tačiau bendroji mintis išliko ta pati – išmanusis namas privalėtų tapti geru tarnu savo šeiminkui. Kol kas tikroji išmaniojo namo vizija dar tebėra mokslinės fantastikos sritis – nors dabartinis technologinis lygis leidžia automatizuoti visus pagrindinius būsto priežiūros ir valdymo būdus, tačiau galutinį sprendimą privalo nurodyti pats šeiminkas, kadangi kol kas nėra sukurto dirbtinio intelekto, galėsiančio savarankiškai priimti sprendimus susijusius su būsto valdymu.

Autoriai Helal S., Mann W., El-Zabadani H., King J., Kaddoura Y., Janssen E. (2005) pasakoja apie ankščiau minėtą sukurtą universiteto ir pramonės atstovų grupę, kurios projektuose didžiausias dėmesys buvo skiriamas pagrindinių sistemų integracijai, t.y. jutiklių, aktyvatorių, kompiuterių ir kitų įrenginių sujungimui. Kaip žinoma, dauguma pirmųjų kompiuterinių sistemų neturėjo galimybės tiek vystytis, tačiau neabejotinai dabartiniai technologiniai sprendimai, diegiami į būstą, yra ėjimas link tikros ir galutinės išmaniojo būsto koncepcijos, sukuriančios intelektinę gyventi palankią aplinką. Didelį postūmį šia linkme padarė vieningų standartų atsiradimas, leidęs skirtingiems gamintojams derinti savo produkciją ir integruoti namuose į bendrą visumą. Taip atsirado šiuolaikinės pastato valdymo sistemos, kurios vertina, kontroliuoja

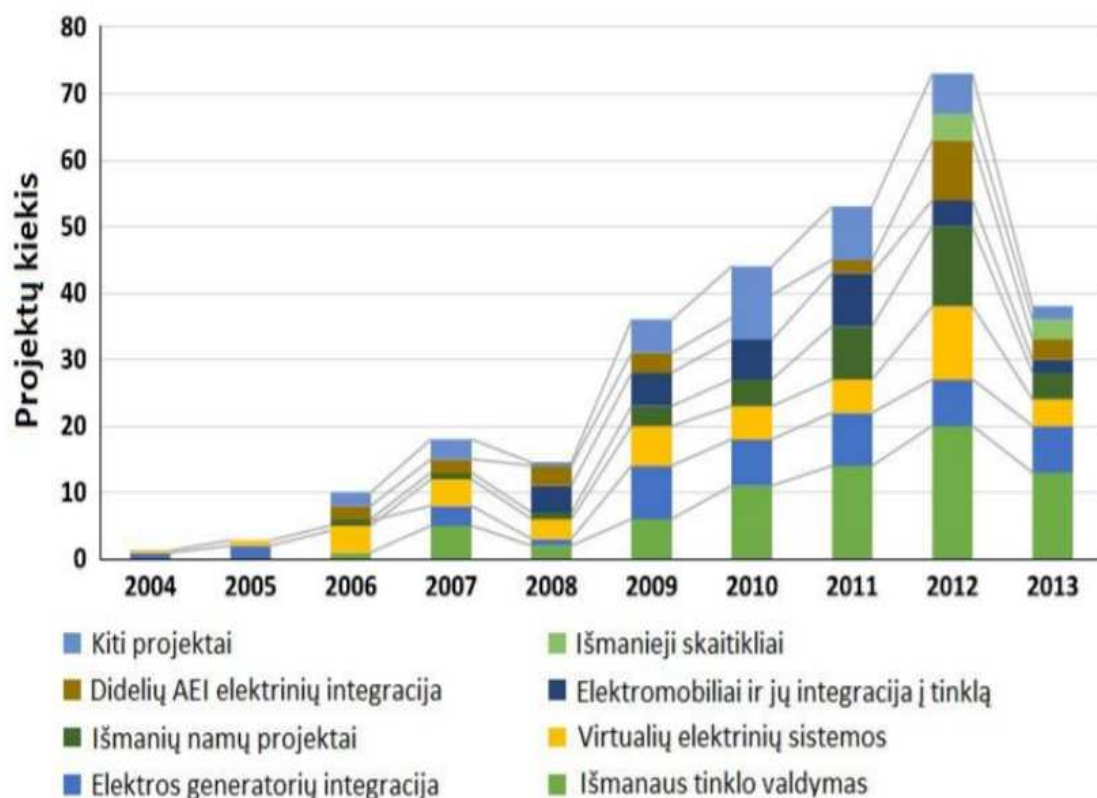
ir stebi pastato funkcijas. Jos leidžia patogiai ir saugiai valdyti pastato vidaus ir lauko apšvietimą vidaus temperatūrą, šildytuvus, vėdinimo prietaisus bei kitus elektros įrenginius.

Ypač didelės perspektyvos išmaniesiems namams atsiveria žiūrint iš energijos taupymo pozicijų – Europos Sąjungai šis punktas yra svarbus ir turbūt tik laiko klausimas, kuomet bus rekomenduojama, o vėliau gal ir privaloma diegti į naujus pastatus bent jau energijos valdymui skirtą automatiką, ypač – visuomeniniuose pastatuose. Išmaniojo būsto sistemos diegiamos jau ir Lietuvoje – tokios sistemos veikia viešbučiuose „Holiday Inn“, „Reval Hotel Lietuva“, „Crown Plaza“, sporto ir pramogų centre „Siemens arena“, „Forum Palace“, prekybos centruose „Akropolis“, „Babilonas“, Vilniaus arkikatedroje bazilikoje, Kauno Kristaus Prisikėlimo bažnyčioje, bendrovėje „Lietuvos energija“, nacionalinėje M. Mažvydo bibliotekoje bei privačiuose namuose.

Išmaniojo būsto automatika gana sparčiai veržiasi į Lietuvos rinką, tad ateityje neabejotinai taps įprastine naujų būstų dalimi.

2014 metais Europos Komisijos Jungtinis tyrimų centras paskelbė apie Europoje vykdomus išmaniųjų sistemų projektus, ataskatoje buvo pateikti išanalizuoti ir pateikti 2002-2014 metų duomenys. Žemiau, 1 paveikslyje, pateikiama atliekami išmaniųjų sistemų projektai pagal grupes.

1 pav. Projektų skaičius pagal projektų tipą (pagal EC-JRC ataskaitą)

Kaip matoma iš paveikslėlių, išmaniosios sistemos augo nuo pat 2004 metų, tik 2013 metais matomas kelių sričių žymus sumažėjimas. Tačiau pagal šiuo metu matomą situaciją galima teigti, kad bėgant metams išmaniosios sistemos tik populiarės ir, be jokios abejonės, ateityje tai bus itin plačiai naudojamos sistemos, suteikiančios komfortą ir ekonomiją.

Kaip pavyzdį galima pateikti patį brangiausią pasaulyje išmanųjį namą, kuris yra JAV, Vašingtono valstijoje. Šiame name padaryti neeiliniai sprendimai, prie kurių prisidėjo šio namo savininkas, garsusis kompanijos „Microsoft“ įkūrėjas Bilas Geitsas. Straipsnyje rašoma apie Bilo Geitso namą, kuris turi 8 aukštus, iš kurių 4 aukštai po žeme aprūpinti natūralia šviesa, gaiviu kalnų oru. Taip pat įrengta vandens valymo sistema, galinti išvalyti ir patį nešvariausią vandenį, neįprasta pastato apsaugos sistema, kuri yra visiškai automatizuota, siekiant išvengti žmogiškojo faktoriaus klaidų. Sistema automatiškai geba identifikuoti žmones bei automobilius, norinčius įvažiuoti į namo teritoriją. Kadangi namo sistema gali identifikuoti žmones, yra sudaryti individualūs maršrutai su sklindančiais skirtingais kvapais tam tikriems svečiams. Taip pat yra įrengta vandens aromatizavimo sistema, kuri keičia vandens kvapą priklausomai nuo metų laiko ir pan.

Šio įspūdingo išmaniojo namo įrengimas kainavo 63,2 mln. JAV dolerių (61,11 mln. Eur), pastato plotas – net 6100 kvadratinų metrų, o namo statyba užtruko net septynerius metus. Nustatyta bendra nekilnojamojo turto vertė yra 147,5 mln. JAV dolerių (130,3 mln. Eur).

Tokie pavyzdžiai sužadina vaizduotę ir įkvepia sukurti daugybę neįtikėtinų dalykų, skirtų išmaniojo būsto sistemai.

1.2. Išmaniojo būsto standartai

Europoje dar 1987 metais grupė elektronikos gamintojų sukūrė sistemą, galinčią valdyti, kontroliuoti, reguliuoti bei stebėti visas pastato funkcijas. Šios sistemos koncepcija pasirodė įtikinama ir daugeliui kitų elektronikos gamintojų, todėl 1990 m. buvo įkurta EIBA (European Installation Bus Association). Dirbant kartu buvo sukurta visus keliamus reikalavimus atitinkanti sistema. Tad nuo 1993 m. daugiau nei 100 Europos įmonių gamina standartinius EIB produktus. EIBA nuolat stebi kokybės bei suderinamumo poreikius bei teikia gaminiams EIB ženklą.

EIB sistema Europoje sukėlė tam tikrą perversmą – namų automatinės sistemos ėmė labai populiarėti, susiformavo dar kelios gamintojų asociacijos, tačiau jau 1999 metais visi suprato, jog reikia bendros sistemos. Taip 1999 metais EIBA asociacijos pagrindu susijungė trys stambiausios namų automatikos sistemos:

- European Installation Bus Association (EIBA);
- BatiBus Club International (BCI);
- European Home Systems Association (EHSA).

Naujoji asociacija, aprėžianti ne tik automatikos gaminių standartus, bet ir duomenų perdavimo protokolus, buvo pavadinta KONNEX, o sutrumpintai žymima KNX. Tad dabar, norėdami namuose įdiegti visas arba dalį išmaniojo būsto sistemų, atitinkančių europinius standartus, neišvengiamai teks naudotis **KNX/EIB** vardais pažymėtomis sistemomis.

KNX (Konnex) technologija – tai reformuota EIB (European Installation Bus) Europinė instaliacinė magistralinio kabelio technologija. Ši sistema apjungia įvairias prietaisų valdymo technologijas: magistralinio kabelio, jėgos kabelio, interneto, infraraudonųjų spindulių, radijo bangų. Tai yra išmaniojo pastato valdymo sistema. Instaliacijos konfigūracijos yra trijų tipų: S-mode (System) – ši konfigūracija skirtas gerai apmokytiems EIB / KNX programavimo instaliuotojams; E-mode (Easy mode) – ši konfigūracija skirta instaliuotojams, turintiems EIB / KNX programavimo pagrindus; A-mode (Automatic

mode) – konfigūracija, skirta galutiniam vartotojui, naudojant gaminius, parduodamus per prekybos tinklą. Šioje sistemoje visa būsto įranga (šildymas, apšvietimas, ventiliacija ir signalizacija) veikia vienoje aplinkoje. Kadangi valdymo prietaisai yra programuojami, todėl galime keisti prietaiso funkcijas nekeisdami paties prietaiso. Tai leidžia namų savininkui paprastai reguliuoti visas namų funkcijas bet kokių paros metu ar metų laiku, naudojant ne tik jungiklius, jautriuosius monitorius, bet ir telefonus, internetą. Panagrinėsime sistemos galimybes ir pateiksime jos privalumus:

1. Sistemos patogumai eksploatuojant:

- sistema valdoma išoriniais “įprastais” jungikliais;
- naudojant tradicinę elektros instaliaciją nerealizuojamos visos funkcijos, arba jos reikalauja didelių išlaidų;
- šiuolaikinis rozečių, jungiklių ir kitų prietaisų dizainas;
- naudojant nuotolinius jungiklius ir valdiklius bet kada galima sistemą praplėsti ar papildyti praleistas funkcijas.

2. Sistemos paprastumas ir patikimumas:

- visi vartotojui prieinami prietaisai sujungti magistraliniu kabeliu;
- sistema yra decentralizuota, kiekvienas prietaisas turi atskirą valdiklį, todėl sugedus vienam iš elementų arba nutrūkus magistralei sistema veikti nenustoja;
- nuotoliniai sistemos elementai gali veikti nepriklausomai nuo laidinės sistemos dalies.

3. Sumažėja nuostoliai jėgos dalyje, sujungimų skaičius, paprastėja montavimo darbai, padidėja bendras sistemos patikimumas. Valdančioji dalis funkcionuoja naudojant saugų įtampos lygį, o tai duoda papildomas galimybes saugiai naudoti atitinkamus prietaisus.

4. Racionaliai panaudojant sistemos galimybes žymiai sumažėja eksploatacinės sąnaudos (iki 30–40 %).

5. Pagerėja atskirų patalpų ir viso pastato ekologinės charakteristikos, nes sumažėja elektromagnetinis spinduliavimas.

6. Išnaudodami sistemos technines ir programines galimybes galime įdiegti vaizdines priemones ir sudėtingesnes automatines sistemas.

7. Galimas dalinis KNX sistemos diegimas, kuris vykdomas etapais. Be to, diegiant vis naujas sistemos dalis, jau esamos veikiančios sistemos elementai neperduoda savo darbo funkcijų ir veiktis nesutrunka.

8. Perprogramuojant elementus galima koreguoti sistemos elementų padėtį, priklausomai nuo vartotojo pageidavimų. Perprogramuojant nesutrunka kitų elementų veikimas bei nereikalingas fizinis priėjimas.

9. Ši sistema leidžia diegti ir lengvai panaudoti įvairių gamintojų prietaisus, taip pat ir tuos, kurie atsirast tik ateityje.

10. Bet kuri sertifikuota įmonė galės modifikuoti ir plėsti sistemą, todėl jūs nebūsite priklausomas nuo projektuojančios ar montuojančios įmonės.

11. Pačios palankiausios kainos už suteiktas galimybes ir paslaugų kokybę santykiu.

Sukurta išmaniojo būsto sistema suteikia naudotojui visišką komfortą. Jaudinantis dėl saugumo paliktuose namuose, programuojamos laiko funkcijos gali junginėti šviestuvus imituojant gyventojų elgesį. Naktį kilus įtarimui ar tiesiog išsigandus vienu judesiu lengvai galima įjungti vidaus ir lauko apšvietimą ar atitraukti užuolaidas. Sistema turi ir savisaugos funkciją, leidžiančią užkirsti kelią pašalinių asmenų patekimui į patalpas. Tai aktualu šeimoje augant mažiems vaikams arba norint išvengti nepageidautinų asmenų savo aplinkoje.

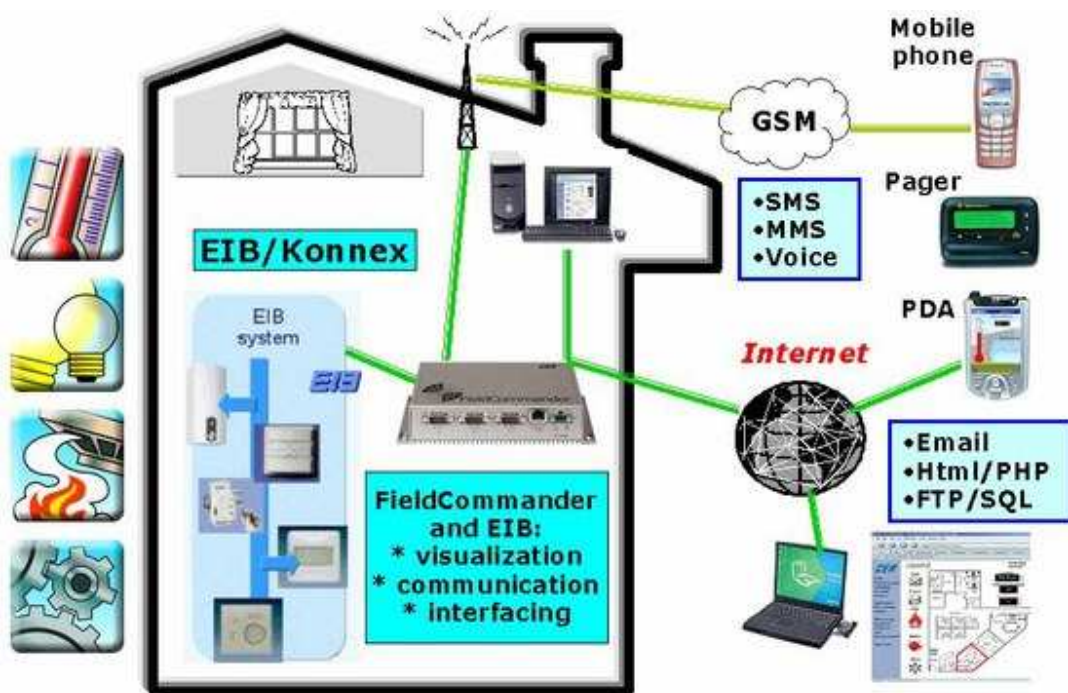
Prie sistemos prijungtas būsto šildymo ar kondicionavimo valdymas leidžia reguliuoti temperatūrą pagal gyventojų poreikius. Tinkamai suprogramavus sistemą jutikliai fiksuos vidaus, lauko temperatūrą, pagal jų parodymus sistema atitinkamai reguliuos šildymą atskirose būsto zonose atsižvelgiant į paros metą ar namuose vykdomą veiklą. Skystųjų kristalų ekrane galima stebėti ir valdyti esamą temperatūrą, visų būsto šviestuvų, kitų elektros prietaisų padėtį.

Išmaniojo būsto sistema gali būti valdoma keliais būdais: nuotoliniu pulteliu, SMS žinute, siunčiant tam tikras žinutes su komandomis, specialaus ekrano pagalba (sienoje įmontuotas tarsi planšetinis kompiuteris), taip pat internetu, per išmanųjį telefoną ar kompiuterį. Pagrindinis EIB sistemos privalumas – galimybė patenkinti kiekvieno vartotojo poreikius. Valdymas laisvai programuojamas ir gali būti lengvai keičiamas, pildomas ar perprogramuojamas. Sistema gali būti pildoma įvedant naujas funkcijas ir prietaisus nepatiriant jokių nepatogumų.

Šios automatizavimo funkcijos ypač patogios visuomeniniuose pastatuose, kur ūkio dalis gali stebėti visų kabinetų ir salių apšvietimą, šildymą bei kitus parametrus. Viešbutyje, taikant „EIB Hotelcard“ sistemą, žymiai supaprastinama kambarių naudojimo apskaita. Šildymo bei šaldymo valdymas užprogramuojamas pagal patalpų naudojimo ritmą.

Pagrindinė komforto priežastis – iš anksto parengtos būsto įrangos valdymo programos, pvz., ryto, vakaro, išvykimo, poilsio, televizoriaus žiūrėjimo, svečių priėmimo, šeiminių buvimo imitacijos ir pan. Šiuos režimus įdiegia įrangos tiekėjas kiekvienam užsakymui individualiai – išmanusis būstas sugeba prisitaikyti prie individualių poreikių. Žinoma, tiek, kiek tai leidžia naudojama įranga.

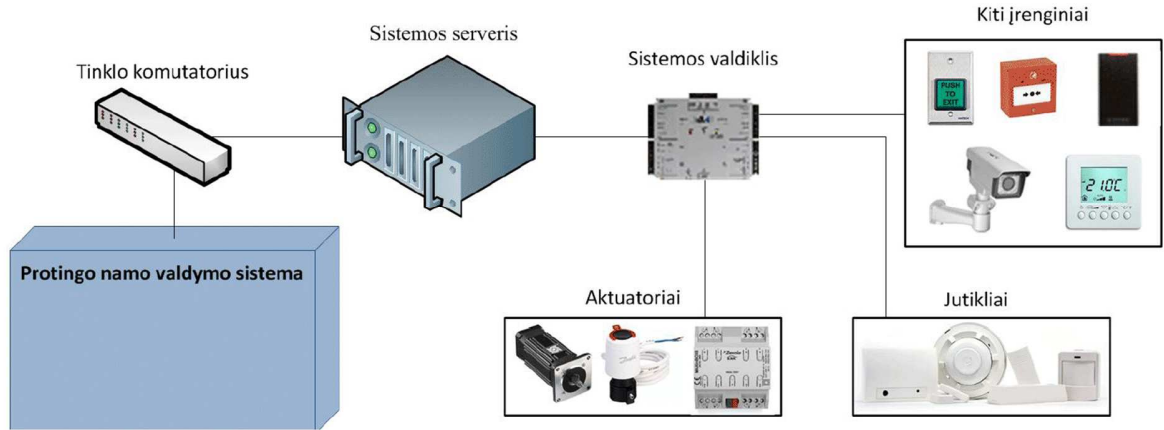
Toliau pateikiama Europoje naudojama decentralizuotos EIB/Konnex sukurta išmanioji sistema (2 pav.) ir JAV populiari DIY centralizuota, išmaniojo būsto valdymo sistema (3 pav.).

2 pav. Centralizuotos EIB/Konnex, Europoje naudojamos sistemos

Europiečių sukurta išmaniojo būsto sistema KNX/EIB, skirtingai nei amerikiečių, yra decentralizuota – joje nėra centrinio valdančio kompiuterio, kurio gedimas paralyžiuoja visos sistemos darbą. Europinė sistema primena savotišką lego konstruktorių – atskiros sistemos dalys nesunkiai pakeičiamos arba perprogramuojamos, o vieno modulio gedimas visiškai nedaro įtakos kitų modulių darbo. Tai pasiekta kiekviename modulyje (apšvietimo jungiklyje, saugos sistemoje ir t.t.) diegiant vidinius procesorius, kurie

įsitema darbo režimus, o su šeimininku bendrauja per centrinį valdymo skydelį. Tačiau sistemai sugedus atskiri moduliai ir toliau veikia, tik šeimininkas jau negali keisti ar įvesti naujų darbo režimų.

3 pav. JAV populiari DIY centralizuota, išmaniojo būsto valdymo sistema

JAV naudojamose DIY sistemoje yra viena centralizuota valdymo sistema, kuriai sugedus neveiktų visa sistema, kas sukelia didelį nepatogumą vartotojų atžvilgiu.

Šiaurės Amerikoje Harvardo universiteto technologijų inžinerijos skyriaus mokslininkų komanda atliko tyrimą nustatyti, ar populiarios išmaniojo būsto sistemos, kokias įprastai funkcijas klientai renkasi ir kaip skiriasi Amerikos ir Europos klientų poreikiai. Buvo gauti rezultatai, kad Amerikoje vyrauja tik profesionalios išmaniųjų namų sistemos (priešingai nei Europoje), kurias diegia įmonės. Nors išmaniojo būsto sistema JAV atsirado anksčiau nei Europoje, dauguma amerikiečių renkasi kukliau nei europiečiai, Amerikoje nepopuliaru tiek daug funkcijų, kaip Europos valstybėse. Tyrime buvo palygintos standartinės europietišku išmaniųjų namų sistemų funkcijos kartu su Amerikoje paplitusiomis funkcijomis:

Apšvietimo valdymas – JAV nepopuliaru, išskyrus atvejus, kai klientai prašo įdiegti šią funkciją vėgims atbaidyti.

Mikroklimato palaikymas – JAV labai populiari, šią funkciją turi beveik visi namai, netgi ir tie, kurie nėra išmanūs.

Elektros prietaisų valdymas – labai reklamuojama, tačiau nepopuliaru.

Kieimo vartų valdymas – plačiai paplitę tarp turinčių vartus, bet dauguma namų neturi nei vartų, nei tvorų, priešingai nei Europoje.

Ledo tirpinimas (prie durų, kiemuose, lietvamzdžiuose) - labai reta. Aplinkos, kiemo augalų laistymas – gana įprasta vidutinutės ir aukštos klasės namuose.

Žaliuzių, markizių valdymas – plačiai paplitę šiltesnio klimato zonose, nepopuliaru atšiauriuose kraštuose.

Pirties, baseinų paruošimas – pirtys JAV yra retenybė, o baseinus prižiūri žmonės (baseinų prižiūrėtojai).

Apsaugos sistemos – kaip ir Europoje, labai aukštos klasės, apsaugos įmonės integruoja signalizacijos instaliaciją, kartu su kameromis susietą interneto ryšiu, kad viską būtų galima stebėti internetu iš bet kurios pasaulio vietos.

Nuotėkio aptikimo kontrolė (dujų, vandens) – JAV nepopuliaru, dažniausia įrengiami tik išpėjamieji vietiniai signalai, dūmų, smalkių jutikliai, susieti bendrai su apsaugos sistema.

Pranešimai apie elektros sutrikimus (elektros tiekimo sutrikimai, duomenų surinkimas iš apskaitos įrenginių) – šia funkcija rūpinasi patys tiekėjai, žmonėms telieka tik apmokėti sąskaitas. JAV, kaip ir Europoje, išmaniųjų namų sistemos įrengiamos tik vidutinės ir aukštos klasės (prabanguose) namuose. JAV labiausiai plinta atskiri išmaniųjų namų komponentai, kuriuos įrengia tam tikras paslaugas teikiančios bendrovės, pvz.: elektros, telefonų linijų kompanijos, sodų priežiūros ir pan. įmonės. Žinoma, yra ir išimčių: pasaulinio lygio išimybės, turtingi žmonės samdosi garsiausius inžinierius ir prašo sukurti bei įdiegti neįtikėtinas funkcijas, kurios kainuoja milžiniškus pinigus. Tačiau standartiniams vartojams tokios inovacijos kol kas nepasiekiamos.

Išmaniųjų sistemų valdymo įrenginiai ir kiti el. komponentai įrengiami specialiai tam skirtose skydinėse. Elektros skydinė skiriama į dvi dalis. Vienoje dalyje yra integruoti kintamos 230V srovės įrenginiai, pavyzdžiui automatiniai jungikliai, kurie veikia kaip apsauga, atsiradus elektros grandinės gedimui. Kitoje skydinės dalyje, montuojama įranga turinti nuolatinę, žemos srovės įtampą. 12-36V. Pavyzdžiui KNX valdymo sistemos blokas, rėlės, elektros srovės keitikliai, transformatoriai ir t.t.

4 pav. Elektros skydinės pavyzdys

Tokio tipo skydinės privalu montuoti būsto viduje, tam kad jose būtų plusinė temperatūra. Priešingu atveju, išmaniosios sistemos komponentai gali neveikti. Taip pat skydineje, žemos įtampos dalyje, reikalui esant, gali būti įrengiama vėsinimo sistema, sauganti įrenginius nuo perkaitimo. Teisingai įrengta el. skydinė privalo turėti elektros pajungimo schemas bei specifikacijas.

1.3. Išmaniojo būsto įrengimo patirtis Lietuvoje

Lietuvoje išmaniųjų namų kol kas nėra labai daug, tačiau technologijoms pingant, daugėjant sistemų įrengimo įmonių skaičiui, tokia būsto įrengimo paslauga tampa vis prieinamesnė.

Lietuvoje egzistuoja trijų tipų išmaniųjų namų sistemos: *mėgėjiškos, vidutinio lygio ir profesionalios*. **Mėgėjiškos** – tai neatitinkančios jokių europinių standartų, išradingų inžinierių sukurtos sistemos, sudarytos iš įvairių modulių, kur kiekvienas modulis atsakingas už tam tikrą funkciją. **Vidutinio lygio** – tai tarsi mišri sistema, kurios vieni elementai naudojami iš mėgėjiškos įrangos, kiti iš profesionalios. Profesionali įranga yra sudaryta iš kompiuterizuoto valdymo bloko ir kitų sistemos komponentų, kurie yra standartizuoti. Sistemos komponentus galima derinti naudojant skirtingų firmų gaminius. **Profesionaliai** sistemai valdyti naudojama kompiuterinė programinė įranga, kurią kas kelerius metus galima atnaujinti.

Lietuvoje išmanieji namai/butai statomi iš anksto suprojektavus sistemą, suderinus su kliento poreikiu, namo/buto būsimų funkcijų galimybėmis, kadangi reikia išvedžioti daugybę laidų, numatyti, kurioje vietoje stovės skydinė (valdymo blokas). Dažnai pasitaiko atveju, kad pasistačius naują modernų namą apie išmaniojo būsto sistemas pagalvojama tik vėliau, kada jau visos sienos išdažytos, grindys išklotos

ir pan. Tokiu atveju, kad nereikėtų gadinti būsto apdailos ir visko iš naujo remontuoti, galima įrengti profesionalią išmaniojo būsto sistemą, kurios moduliai (valdikliai, varikliai ir pan.) sujungti belaidžiu būdu. Svarbu, kad būstas būtų modernus, su rekuperacine šildymo-vėdinimo sistema ir pan. Tada sistemą prijungti nebus didelių keblumų, užteks įrengti specialius valdiklius ties tam tikrais įrenginiais. Trūkumas bus tik toks, kad kas kiek laiko (1–2 metus) reikės išsikviesti specialistus, kurie pakeistų sistemos valdikliuose esančius įkrovimo elementus. Be to, bevieliai valdikliai yra šiek tiek brangesni nei įprastiniai.

Įrenginėti išmaniojo būsto sistemą senos statybos ar ekonominio varianto būste yra sudėtinga, kadangi reikia įrenginių, kuriuos sistema galėtų valdyti. Priešingu atveju galėsime valdyti tik tokias funkcijas kaip būsto apšvietimas ir t.t. Tad norint turėti išmanųjį namą, reikėtų kvieisti specialistus, išanalizuoti žmogaus poreikius, pomėgius ir pan. Kokybiškai įrengta išmaniojo būsto sistema tarnaus tiek pat, kiek ir pats būstas.

2. IŠMANIOJO BŪSTO ĮRENGIMO TECHNOLOGINIŲ SPRENDIMŲ, TYRIMO METODOLOGIJA

2.1. Išmaniojo būsto įrengimo technologinių sprendinių parinkimo tyrimas

Tyrimui atlikti bus naudojamas Vilniaus senamiestyje, Filaretų g., stovintis dviejų aukštų 1898 m. statybos daugiabučio namo pirmajame aukšte esantis butas. Buto bendras buto plotas yra 50,59 m² (vėliau buvo padidintas iki 64,59 m²). Buto išplanavimas bei pjūvis pateikiamas 1 ir 2 prieduose. Namų konstrukcija: karkasas iš raudonų molinių pilnavidurių plytų, perdanga – medinių rąstų sijų, be rūšio, šildymas – kieto kuro krosnimi / dujiniu katilu, vanduo šildomas elektriniu šildytuvu. Pastate yra elektros, vandens, kanalizacijos ir dujų įvadas. 5 paveikslėlyje pateikiama objekto nuotrauka prieš darbą.

5 pav. Objektas prieš vykdant darbus

Pasirinktas butas yra nedidelės kvadratūros, tačiau aukštas, tarp lubų ir grindų – 4,50 m atstumas. Kadangi namo išorė yra autentiška, butas bus šildomas termoizoliacinėmis medžiagomis iš pastato vidaus. Atsižvelgiant į tai, kad po buto grindimis nėra rūšio ir namas stovi ant kalno, numatoma išardyti betonines grindis, nukasti 300 mm grunto, įrengti termoizoliaciją, grindinį šildymą ir išlieti naujas grindis. Bute bus numatoma įrengti dujinį šildymą, antresolę bei įdiegti išmaniojo būsto sistemą.

Šio objekto tikslas – kuo efektyviau panaudoti buto plotą ir kubatūrą, įrengti naują šildymo, vėsinimo bei vėdinimo sistemą, įdiegti ne tik išmaniojo būsto pagrindines populiarias sistemas (apšvietimo valdymą, mikroklimato bei komforto temperatūros palaikymą, vėdinimo sistemos ir elektros prietaisų valdymą, ledo tirpinimo funkciją, žaliuzių, markizių valdymą, apsaugos signalizacijos integravimą, teritorijos stebėjimą, įėjimo kontrolę, nuotėkio aptikimo kontrolę, informacines priemones, duomenų surinkimą iš apskaitos įrenginių), bet ir nestandartines, konkrečiai su gyventojo pomėgiais suderintas sistemos funkcijas. Tikslus

nestandartinių funkcijų sąrašas bus atliktas ištyrus kliento pomėgius. Kadangi butas yra senos statybos, pagrindinis tikslas bus suprojektuoti, kur stovės visa išmaniojo būsto įranga bei įrenginiai, kuriuos ši sistema valdys taip, kad jie neužimtų būsto naudingo ploto bei būtų minimaliai pastebimi ir netrukdytų interjero vaizdui.

Tyrimo metu palyginsime ne tik būsto galimybes kurios pagerintų žmogaus gyvenimo kokybę, bet ir energijos tausojimo rodiklius. Bus pateiktos vienerių metų laikotarpio buto eksploatavimo išlaidų sąskaitos nuo 2016-01 iki 2017-01 ir apskaičiuojamos teorinės eksploatavimo išlaidos, įrengus išmaniojo būsto sistemą. Gauti rezultatai bus palyginami tarpusavyje, nustatyta, kiek teoriškai energijos pavyks sutaupyti po buto kapitalinio remonto, suskaičiuotos buto įrengimo išlaidos bei būsto esamos turto vertės pakitimas.

Svarbiausiems išmaniojo būsto valdymo sistemų elementams nustatyti buvo panaudota anketavimo metodą atitinkanti apklausa. Apklausa – tai tokia duomenų rinkimo metodika, kai respondentai iš esmės tuo pačiu (arba artimu jam) metu atsakinėja į raštu (anketoje) arba žodžiu (interviuotojo) pateiktus klausimus (Butkevičienė, 2011). Anketoje buvo pateikti 9 klausimai, kuriais siekta išsiaiškinti, kokie yra žmonių pomėgiai, siekiant juos pritaikyti išmaniajam būstui, taip pat klausimai, susiję su išmaniosios sistemos funkcijomis bei jos įrengimu bute, kas padėtų nustatyti, kaip ir kokias technologijas reikėtų pritaikyti išmaniajam būstui, kad jos atitiktų buto gyventojų poreikius, būtų racionaliausias ir duotų efektyviausias naudas.

Kiekybinio tyrimo metodų privalumų ir trūkumų analizė rodo, kad plačiausią respondentų spektrą pasiekti, gauti daugiausiai atsakymų santykinai mažiausiai kaštais galima atliekant internetinę apklausą, kuri ir buvo pasirinkta analizuojant šiame darbe iškilusias problemas. (Anketos prieiga per internetą: <https://apklausa.lt/private/forms/protingo-namo-irengimo-technologiniai-sprendimai-senos-statybos-butuose-vmdmy2a/answers>).

Vykdamas apklausą yra svarbu žinoti, kiek respondentų reikės apklausti, todėl toliau bus apskaičiuojama imtis. Imtis yra viena iš statistikos kategorijų, analizei paimtų ir jo metu ištirtų objektų visuma. Imtis viena nuo kitos skiriasi pagal tai, kiek objektų kurio metu ištirta, todėl vienas iš bet kokią imtį apibūdinančių parametrų yra jos didumas arba tūris. Imčiai apskaičiuoti renkamasi formulė, kai žinomas populiacijos dydis N, imtis apskaičiuojama taip (1):

$$n \geq \frac{1}{v^2 + \frac{1}{N}} \quad (1)$$

v – delta (arba v formulėje) – imties paklaida, t.y. kokio dydžio paklaida tarp apklausoje nustatytų skaičių (procentų) ir iš tiesų esančių tikrovėje, t.y. delta=10 %. arba delta=0,1.

N – yra populiacijos dydis. Šiuo atveju kalbama apie Vilniaus miestą. Pagal statistikos departamento duomenis, Vilniaus mieste 2017 m. pradžioje gyveno 545 033 nuolatinių gyventojų (Lietuvos statistikos departamentas, 2017).

$$n \geq \frac{1}{0,1^2 + \frac{1}{545033}} = 100 \quad (2)$$

Kaip parodė atlikti skaičiavimai (2), respondentų kiekis apklaustas reikiamas, kad būtų galima analizuoti surinktus duomenys.

Imties apskaičiavimui galimas ir kitas būdas, naudojant Microsoft Excel. Reikiamos imties skaičiavimas pagal užsiduotą delta, kai atsakymų pasiskirstymo tikimybės (proporcijos) yra nežinomos (t.y. vieno iš 2 galimų atsakymo variantų tikimybė - 50 %) naudojama formulė (3):

$$n \geq \frac{z_{\frac{\alpha}{2}}^2 * s^2}{v^2} \quad (3)$$

s^2 – (kai proporcijos nežinomos, ir vieno ar kito atsakymo tikimybė yra vienoda, t.y. 50%). s^2 apskaičiuojama pagal formulę (4):

$$s^2 = p*(1-p) \quad s^2 = 0,5*(1-0,5) = 0,25 \quad (4)$$

z – (kai alfa=5%), z apskaičiuojama pagal Microsoft Excel formulę =NORMINV(1-5%/2;0;1)=1,959964

v – naudojamosi tais pačiais duomenimis, kaip ankstesniam skaičiavime.

Suvedant duomenis į Microsoft Excel formulė (5):

$$=CEILING(((1,959964^2 * 0,25) / (0,01^2)); 1) = 97 \quad (5)$$

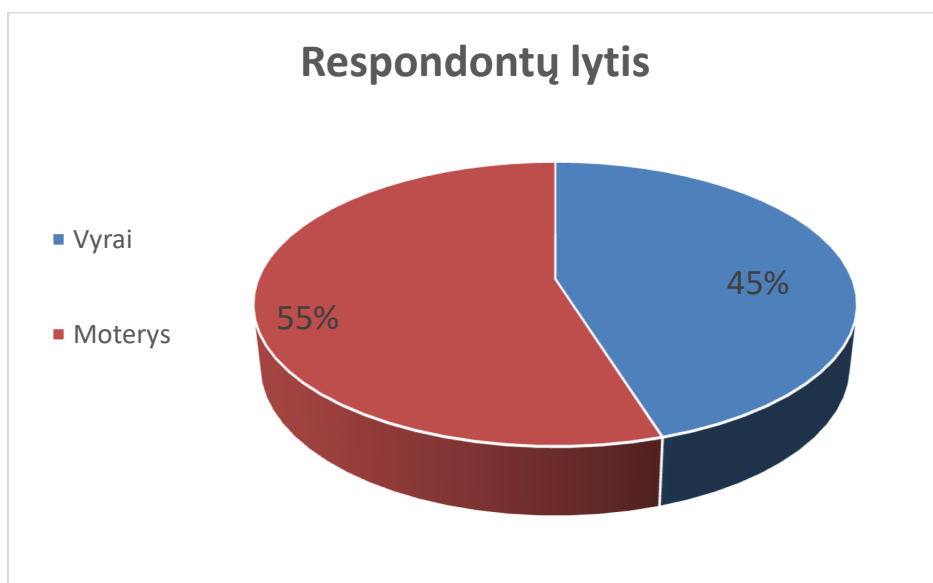
Apskaičiavus duomenis pagal (3) formulę nustatyta, kad apklausai pakanka 97 respondentų.

Pagal abu gautus rezultatus galime konstatuoti, jog reikia apklausti daugiau nei 100 respondentų, kad gautus rezultatus galėtume vertinti kaip patikimus. Apklausą buvo atlikta apklausiant tikslią grupę – šeimas, gyvenančias Vilniaus mieste, gaunančias didesnes nei vidutines pajamas.

Anketinio tyrimo metu surinkti duomenys bei informacija bus apdoroti naudojant statistinę analizę siekiant nustatyti racionaliausią išmaniojo būsto įrengimo technologinį sprendimą, bus naudojami optimizavimo teorijos matematiniai modeliai.

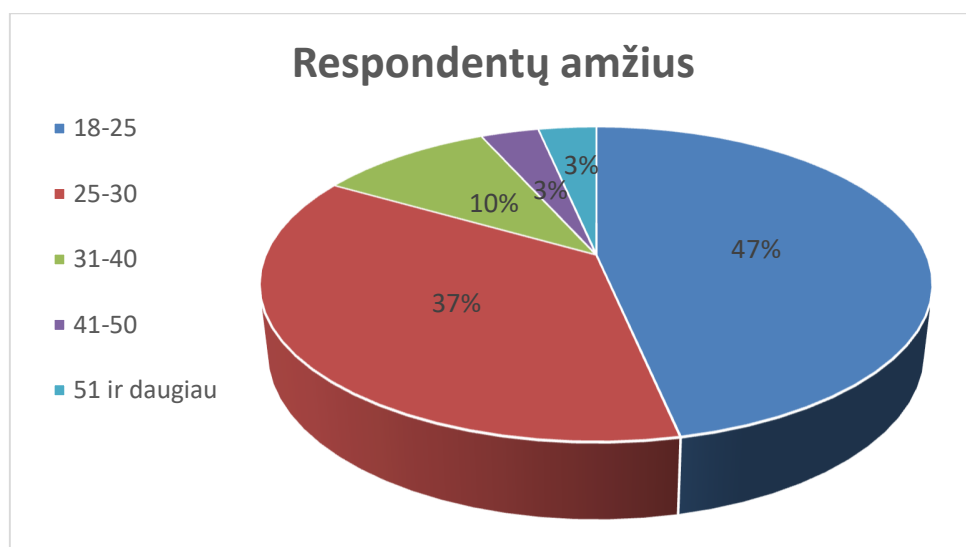
Atlikus anketinę apklausą gauti rezultatai susisteminti ir pateikiami grafikuose.

Iš viso apklausoje dalyvavo 108 respondentai – Vilniaus miesto gyventojai, gaunantys didesnes nei vidutines pajamas. 6 paveikslėlyje pateikiami respondentų pasiskirstymas pagal lytį.

6 pav. Respondentų lytis

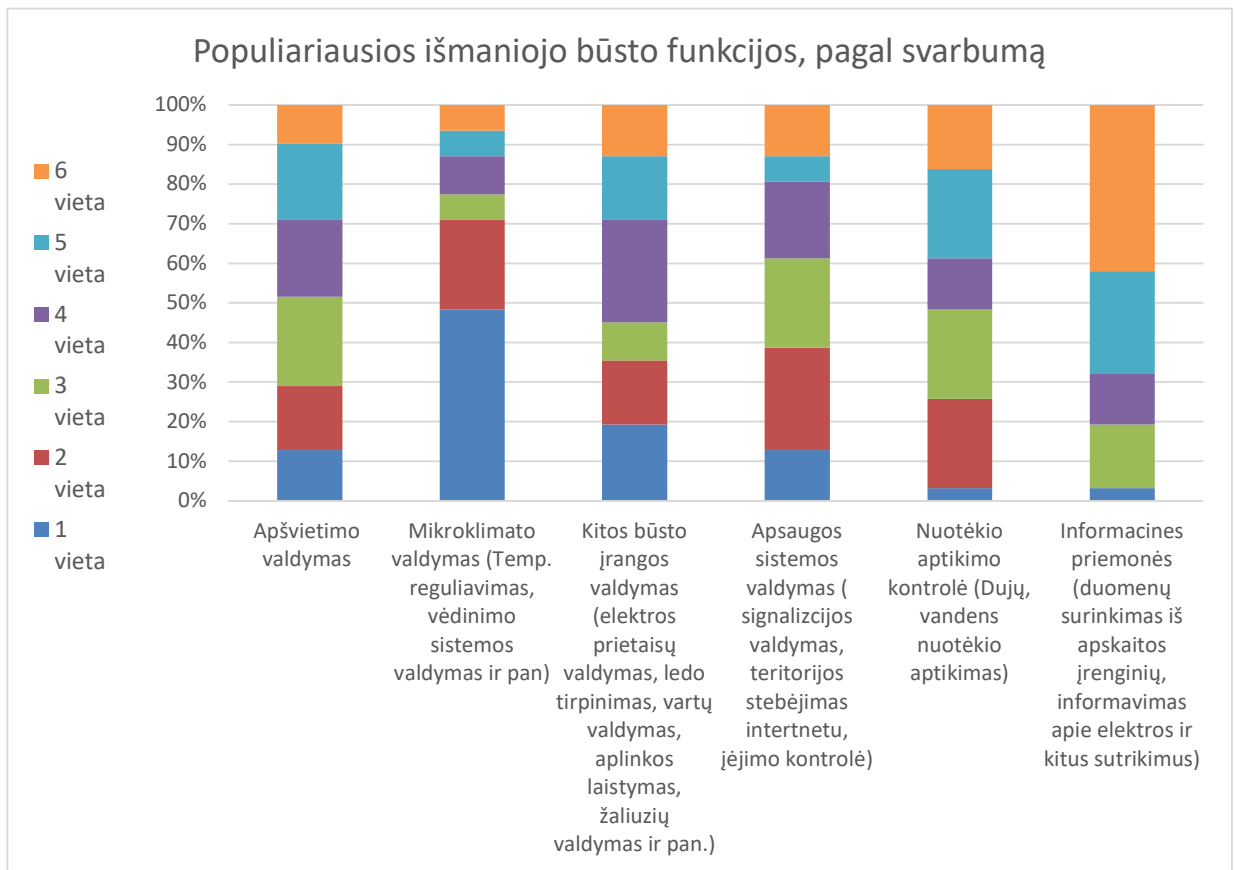
Tiek vyrų, tiek moterų, apklausoje dalyvavo apylygiai. Buvo apklausti 49 vyrai, kas sudaro 45% dalyvių, ir šiek tiek daugiau moterų – 59 respondenčių, kas sudaro 55% visų apklaustųjų. 7 paveikslėlyje pateikiamas respondentų suskirstymas pagal amžių.

7 pav. Respondentų amžius

Apklausoje dalyvavo įvairaus amžiaus žmonės, tačiau aktyviausias buvo jaunimas, 18-25 metų amžiaus buvo 51 respondentas, kas sudaro net 47% – beveik puse apklaustųjų; šiek tiek mažiau, 40

respondentų, buvo 25-30 metų, kas sudaro 37%, 31-40 metų amžiaus žmonių apklausta 11, t.y. 10%, ir 41–50 metų bei nuo 51 metų buvo tik po 3 respondentus, o tai sudarė po 3 % visos apklausos respondentų. 8 paveiksle pateikiamos populiariausios išmanojo būsto funkcijos (pagal svarbumą).

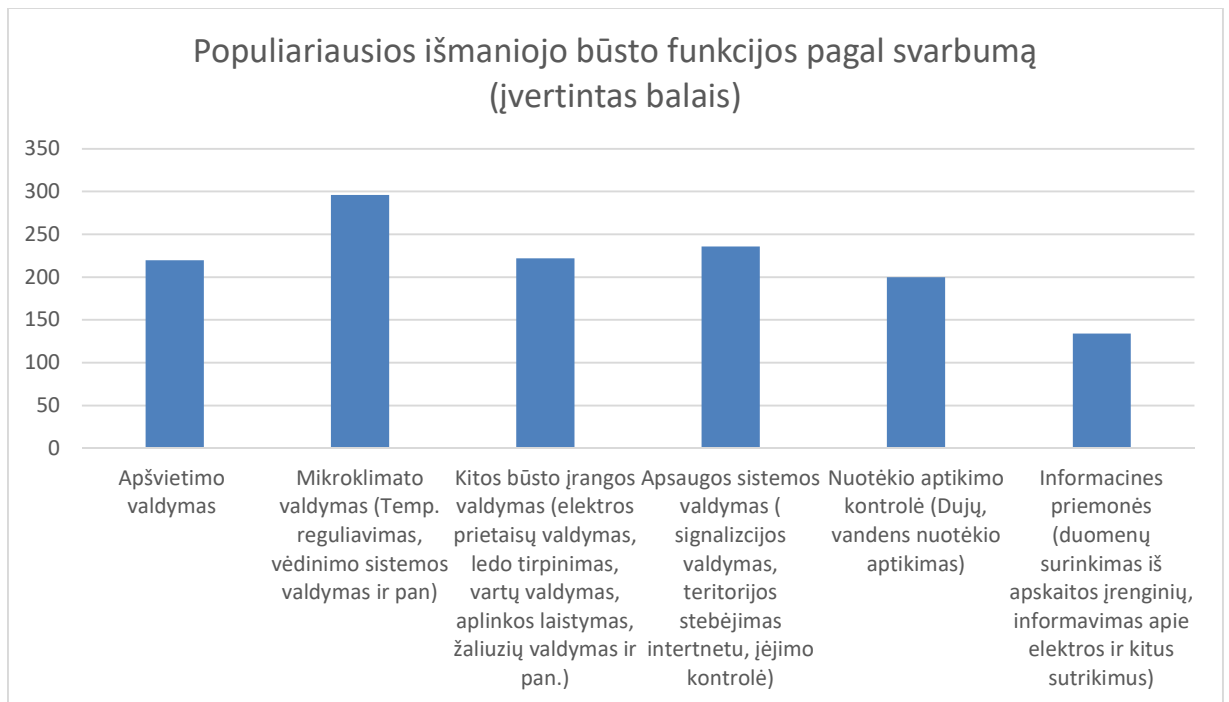
8 pav. Populiariausios išmanojo būsto funkcijos

Anketoje respondentams buvo pateiktos 6 pagrindinės išmanojo būsto funkcijos: apšvietimo, mikroklimato, kitos būsto įrangos, apsaugos sistemos, nuotėkio aptikimo kontrolės bei informacinių priemonių valdymas.

Daugiausiai, net 40 proc., respondentų kaip jiems svarbiausią išmanojo būsto valdymo funkciją išskyrė mikroklimato valdymą. Kaip mažiausiai svarbi būsto valdymo funkcija pasirodė ir į paskutinę vietą pagal svarbumą pateko informacinės sistemos: duomenų surinkimo iš apskaitos įrenginių apie jų būklę informavimo priemonės. Analizuojant apšvietimo valdymo sistemą matoma, kad respondentai paskirstę vietas panašiai tolygiai: maždaug tokiai pačiai daliai žmonių ji svarbi, vidutiniškai svarbi arba nesvarbi. Kitos būsto įrangos valdymas taip pat pasiskirstęs tolygiai, vis dėlto daugiausiai respondentų šiai valdymo

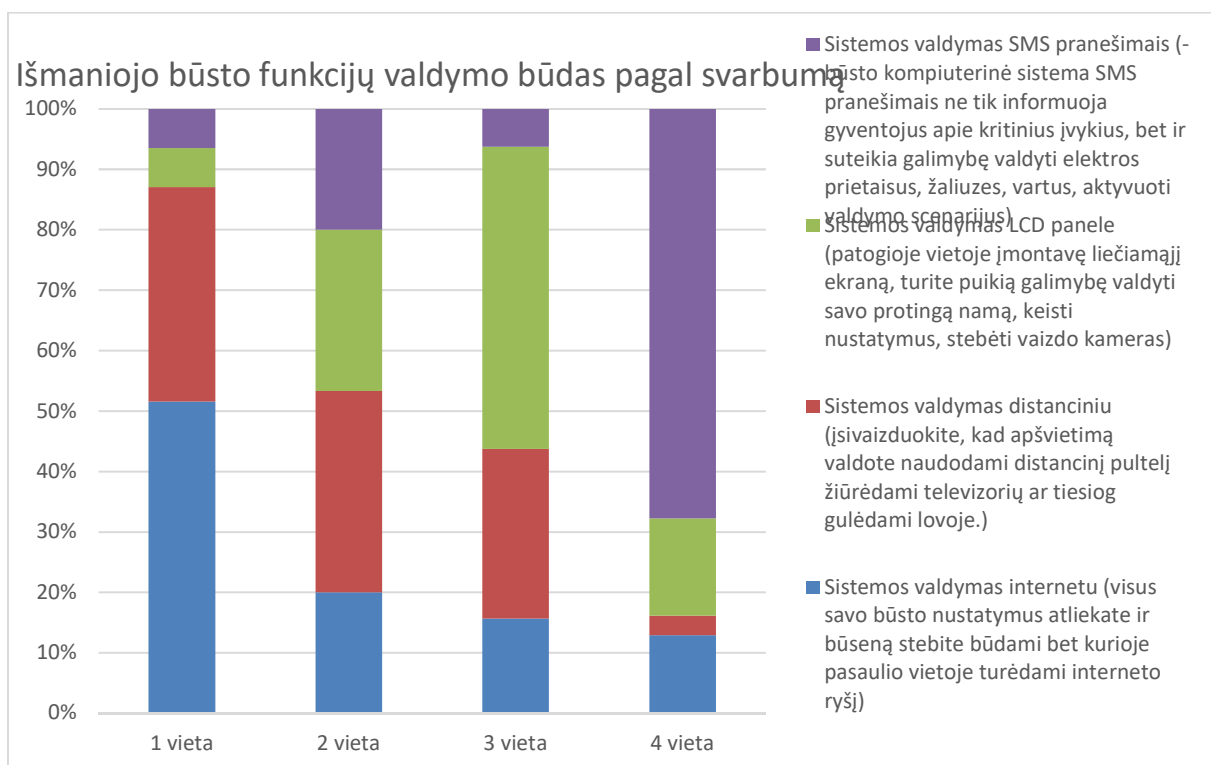
sistemai skyrė 4 vietą pagal svarbą. Apsaugos sistemai daugiausiai respondentų skyrė antrąją vietą, o nuotėkio aptikimo sistemai – 5 vietą.

9 paveikslėlyje pateikiamos funkcijos, išanalizuotos pagal svarbumą, kad būtų galima aiškiau išskirti, kuri sistema vartotojams patinka labiausiai. Už kiekvieną respondento vietą buvo skiriami balai nuo 6 iki 1, daugiausiai – 6 balai už 1 vietą. Kiekvienai išmaniojo buto sistemai skirti balai buvo susumuoti.

9 pav. Populiariausių funkcijų reitingavimas

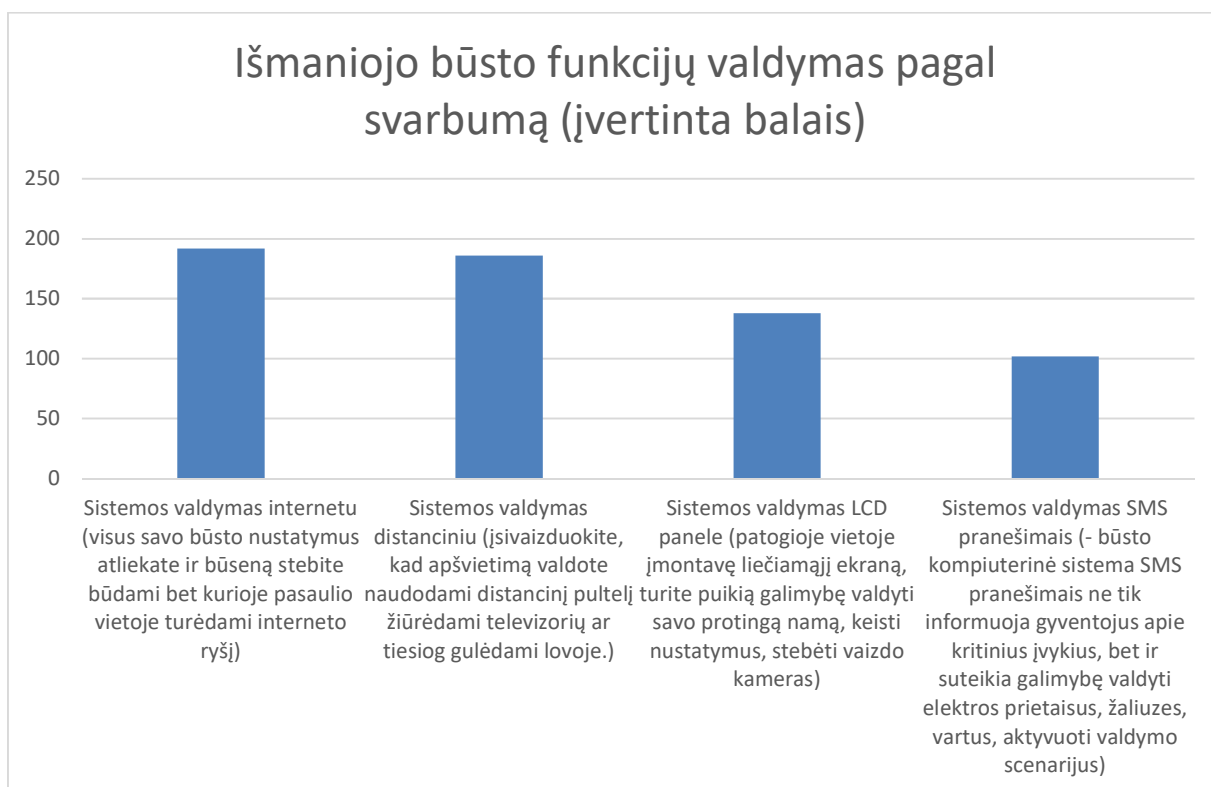
Taigi iš 8 paveikslėlio matome, kad tikrai svarbiausia išmaniojo būsto funkcija respondentai išskyrė mikroklimato valdymą, šiai funkcijai nežymiai nusileido ir antroje vietoje liko apsaugos sistemos valdymas. Panašiai balų skirta apšvietimo, kitų įrenginių bei nuotėkio aptikimo funkcijoms. Mažiausiai svarbi funkcija respondentams – duomenų pateikimas. Toliau, 10 paveikslėlyje, pateikiamas išmaniojo būsto funkcijų valdymas pagal svarbumą.

10 pav. Išmaniojo būsto funkcijų valdymas

Išmaniojo būsto valdymo sistemų populiariausias būdas pagal atliktą apklausą yra sistemą valdant internetu per kompiuterį, planšetinį kompiuterį, telefoną, naudojant interneto ryšį. Mažiau populiariau naudotis distanciniu valdymu ar stacionaria konsole. 11 paveiksle pateikiama išmaniojo būsto funkcijų valdymo populiarumas sudedant balus, tokia schema, kaip ir prieš tai aptartame klausime.

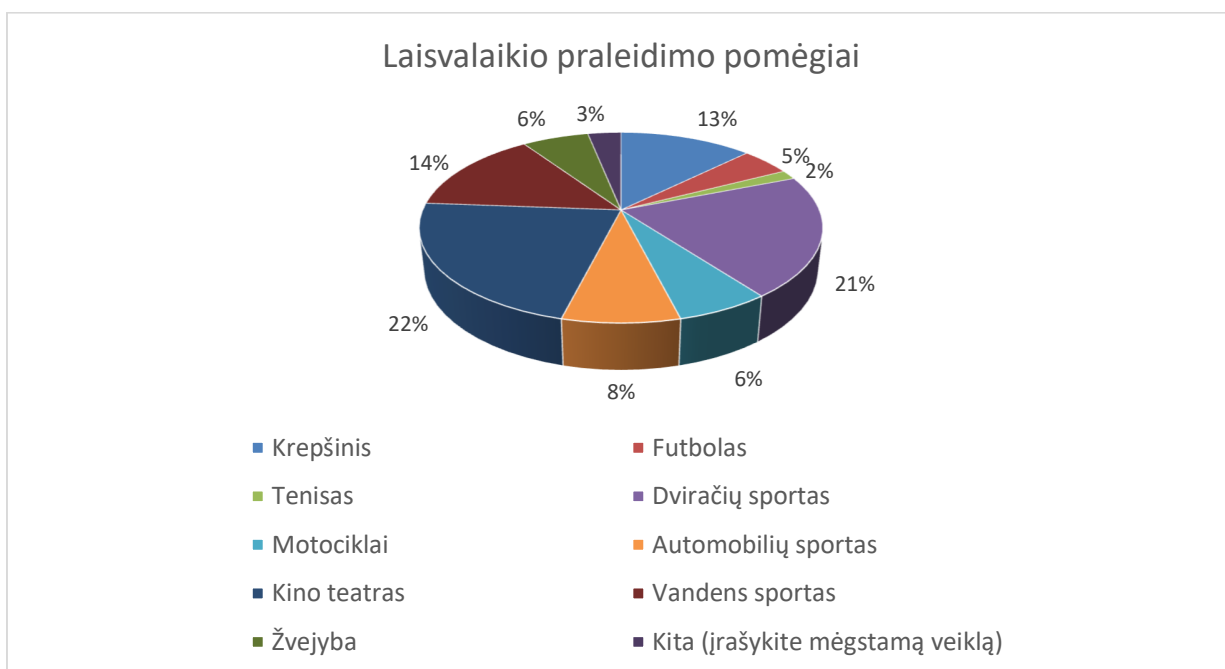

11 pav. Funkcijų valdymas pagal svarbumą

Susumavus paskirtas vietas balais, buvo gauti tokie rezultatai:

- Pirmoje vietoje – mikroklimato valdymas.
- Antroje – kitos būsto įrangos valdymas.
- Trečioje – apsaugos sistemų valdymas kartu su apšvietimo valdymu.
- Ketvirtoje – nuotėkio aptikimo kontrolė.
- Penktoje – informacinės priemonės.

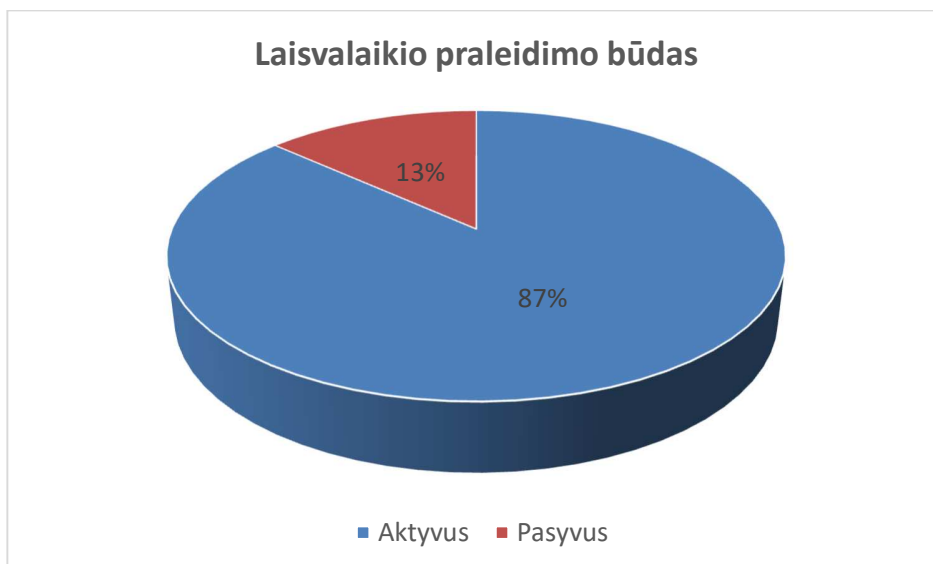
Toliau bandant nustatyti specialus klientų poreikius buvo klausiama apie respondentų laisvalaikio praleidimo būdus, pomėgius, kas leistų išmaniosios sistemos dėka padaryti būstą maksimaliai patogų ir komfortabilų. 12 paveiksle pateikiami grafikas, kuriame procentais išreikšti pasirinkti klientų pomėgiai.

12 pav. Laisvalaikio praleidimo pomėgiai

Atlikus analizę buvo nustatyta, jog daugiausiai, 22 proc., respondentų laisvalaikiui praleisti rinkęsi kino teatrą, labai panaši dalis, 21 proc., – aktyvų laisvalaikį su dviračiais. Taip pat nemaža dalis, 14 proc. anketos dalyvių, rinkęsi vandens sportą.

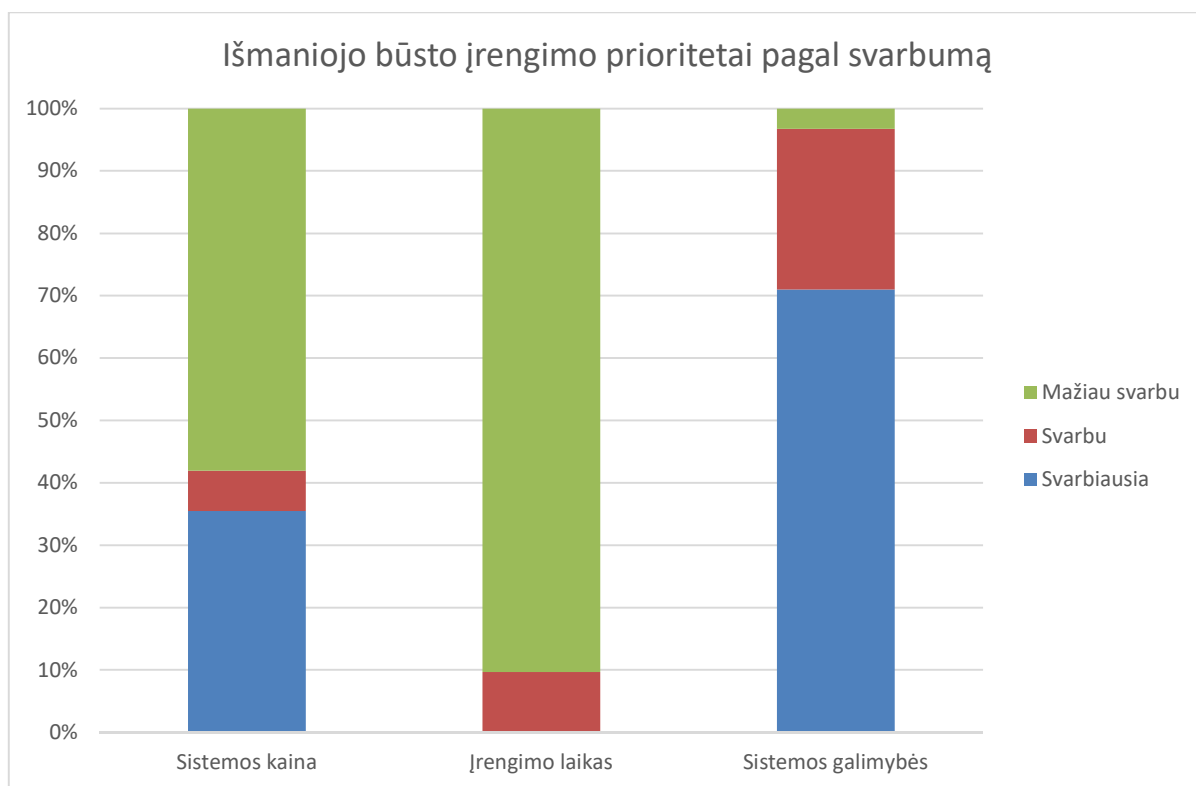
Panagrinėjus plačiau, 13 pav. pateikiama, kokį laisvalaikį rinkęsi respondentai – pasyvų ar aktyvų.

13 pav. Laisvalaikio praleidimo būdas

Kaip matome iš paveikslėlio, dauguma, 87 proc., respondentų rinkęsi aktyvų laisvalaikio praleidimo būdą ir tik 13 proc. – pasyvų.

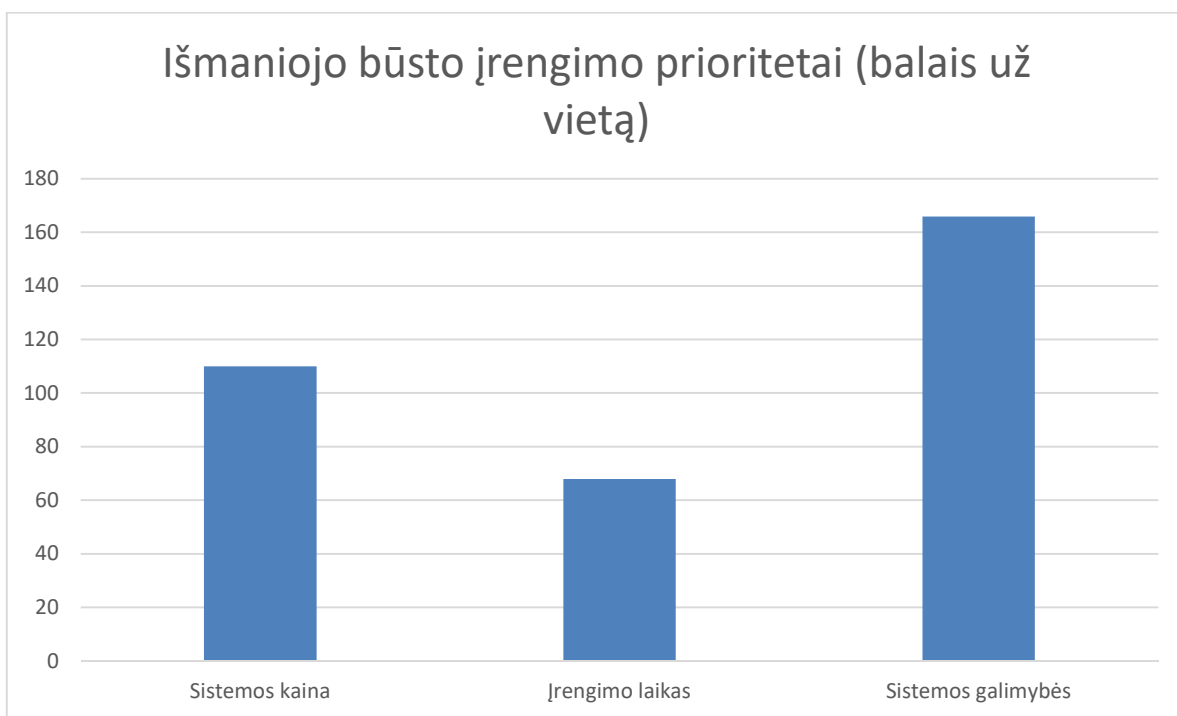
14 pav. pateikiama išmaniojo būsto įrengimo prioritetai, skirstant juos į tris pagrindinius – kainą, įrengimo laiką ir galimybes.

14 pav. Išmaniojo būsto įrengimo prioritetai

Iš grafiko matyti, kad sistemos kaina beveik 60 proc. apklaustųjų yra nesvarbi, o šiek tiek per 30 proc. kaina yra svarbiausia. Įrengimo laikas daugumai, net apie 90 proc., respondentų yra nesvarbus. Svarbiausiu kriterijumi įrenginėjant išmaniąsias sistemas savo būste daugumai, apie 70 proc. respondentų, pasirodė sistemos galimybės.

15 paveiksle pateikiama įrengimo prioritetai, vėl juos reitinguojant pagal balus už vietą.

15 pav. Išmaniojo būsto įrengimo prioritetai (balais)

Iš grafiko matyti, jog svarbiausia respondentams yra sistemos galimybės, antroje vietoje lieka kaina, trečioje – įrengimo laikas.

Įrengiant išmaniuosius namus labai svarbi yra kliento nuomonė, todėl buvo pateiktas klausimas, kuris leistų potencialiam klientui išreikšti savo norus, kuriuos padėtų įgyvendinti išmanioji būsto valdymo sistema. Gauti rezultatai pateikiami 1 lentelėje.

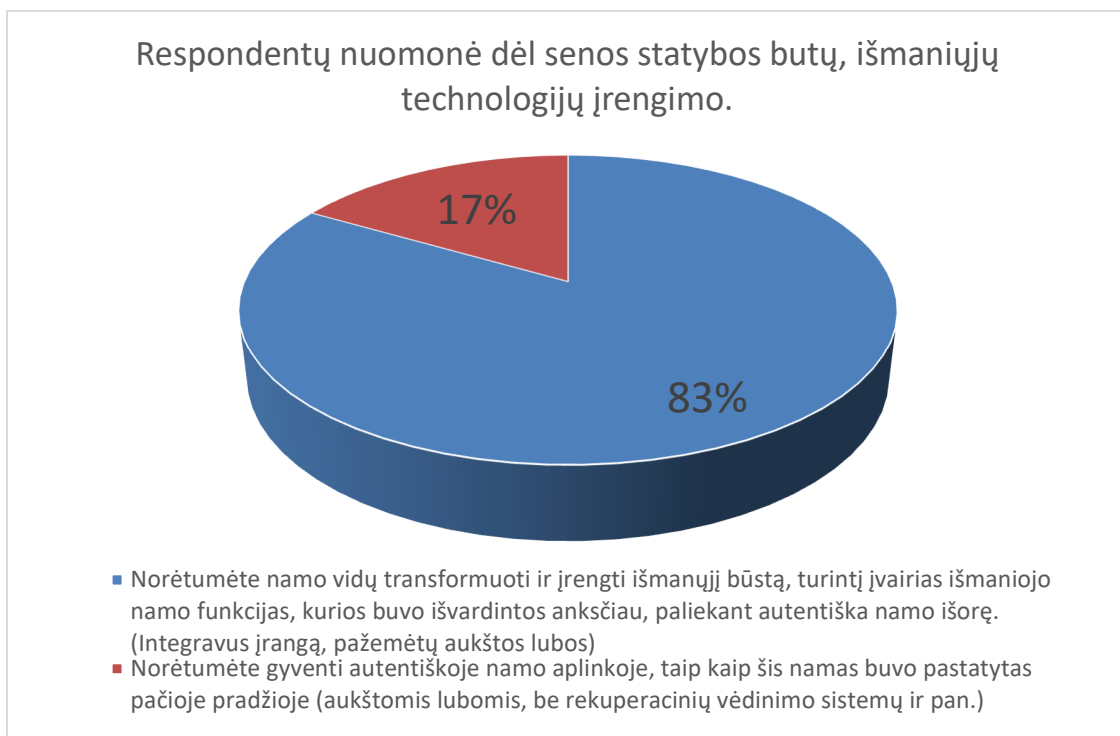
1 lent. Respondentų pasiūlymai dėl išmaniųjų būsto funkcijų

Kokias su Jūsų pomėgiais susijusias būsto funkcijas galima sukurti? (Pvz.: pasislepiantis sienoje stalo teniso stalas, integruota namų kino sistema (kur iš lubų nusileidžia projektorius, o iš grindų iškyla garsiakalbiai) ir pan.)	
1	Baseinas, kuris uždengtas "virstų" sporto sale
2	Baseinas
3	Namų kino sistema
4	Skersinis lubose.
5	Muzikos sistema, integruota palaikyti panašų garso lygį visose patalpose, pasislepiantis sienoje teniso stalas arba lova, automatinis langų valdymas (reaguojant į oro sąlygas), automatinis oro drėgmės palaikymas, galbūt iš po grindų išlendantis bėgimo takelis.
6	Didelis pliusas - intergruota namu kino Sistema
7	"All house system", kuri iš surinktų duomenų sugebėtų pati nuspręsti ir parinkti man tinkančius paramterus, tokius, kaip kambario temperatūra, vėdinimo intensyvumas, saulės šviesos pralaida, kambarių apšvietimas ir netgi muzikinis fonas. Taip pat išmani namo apsaugos Sistema, gebanti atpažinti namo gyventojus nuo įsibrovėlių, centralizuota rakinimo sistema ir kitos išmaniosios sistemos.
8	Namų kino sistema, paslėpta niša sienoje sporto įrangai
9	Treniruokliai, kurių aukštis, svoriai reguliuotųsi pultelio pagalba
10	Integruota namų kino sistema
11	Sukurti mini oazę su tekančio vandens sistema (kad visą laiką girdėtųsi ošiantis vanduo) ir patogiomis kėdėmis-gultais meditacijai ir skaitymui, muzikos klausymui.
12	Kino teatro salė, pasislepianti vinilinių plokštelių kolekcija, kartu su profesionalia garso aparatūra
13	Integruota namų kino sistema
14	Integruoti projektoriai lauko terasoje. Apšvietimo nukreipimo valdymas. Panoraminiai stoglangiai.

Paprašius respondentų atsakyti, kokių nestandartinių išmaniojo būsto funkcijų (suderintų su laisvalaikio praleidimo pomėgiais) jie norėtų savo namuose, dauguma žmonių, nurodžiusių pasyvų laisvalaikio praleidimo būdą, atsakė, kad namuose noretų turėti namų kino salę, poilsio oazę. Aktyvų laisvalaikio praleidimo būdą mėgstantys žmonės atsakė, kad norėtų namuose turėti sporto salės įrengimus, tokius kaip iš lubų nusileidžiantį skersinį, iš sienos išsiskleidžiantį teniso stalą, iš grindų iškylantį bėgimo takelį ir pan. Pagal tai galime sukurti „paketus“ skirtus pasiūlyti klientams mėgstantiems aktyvų ar pasyvų laisvalaikio praleidimo būdą. Respondentai atsakė, kad renkantis įmonę kuri įdiegtų išmaniojo būsto

sistemą, jie pirmiausia atkreiptų dėmesį į sistemos galimybes, nestandartinius sprendimus, antroje vietoje būtų sistemos kaina, o trečioje – įrengimo laikas. Įvertinus tai, galima daryti išvadą, kad subūrę įmonę su išradingais inžinieriais, pateikę nestandartinius sprendimus, net ir siūlydami ne pačias pigiausias paslaugas sulauksime daugiau klientų dėmesio.

Paskutinis klausimas buvo suformuotas būtent apie nagrinėjamą objektą – senos statybos butą, kuriame ketinama įrengti išmaniąsias būsto technologijas. Apie tai buvo klausama respondentų nuomonės, gauti rezultatai pateikiami 16 paveiksle.

16 pav. Respondentų nuomonė apie senos statybos butus

Iš paskutinio klausimo, matyti jog respondentai pritaria „išmaniojo būsto“ idėjai senos statybos butuose, su šia sritimi nėra susidūrę, tačiau turi daug minčių ir idėjų, kokių nestandartinių funkcijų jie norėtų. Tikėtina, kad po 8–10 metų beveik visi naujos statybos namai turės išmaniojo būsto sistemas – jei ne vien dėl komforto sumetimų, tai dėl energijos taupymo. Žinoma, kol kas šios technologijos brangios, o ir profesionalių specialistų nėra tiek daug. Tačiau šiuo metu aukštosiose mokyklose atsiranda studijų moduliai, kurie ruoš specialistus išmaniųjų namų projektavimui ir įrengimui, todėl kokybė pagerės, atsiras daugiau tuo užsiimančių įmonių, o tai privers tarpusavyje konkuruoti ir sudaryti geresnes sąlygas vartotojui. Tačiau būtina atkreipti dėmesį į tai, kad dauguma vartotojų nori ne tik standartinių sistemos funkcijų, bet ir individualių sprendimų, pritaikytų individualiai vartotojui, atsižvelgiant ne tik į jo rutiną, bet ir laisvalaikio

praleidimo pomėgius. Į tai turėtų atkreipti dėmesį projektavimo ir gamybos srityje dirbantys inžinieriai, kurie užsiimtų naujų funkcijų išradimu, elektros prietaisų, nestandartinių sistemų mechanizmų kūrimu ir standartizavimu, kad sistemas būtų galima gaminti masiškai, kas sumažintų kainą ir padidintų prieinamumą vartotojui. Be informacinių specialistų neapsieinama, tačiau labai svarbų darbą atlieka ir statybininkai, statybų bendrovės, kurios viską parengia būsimos įrangos montavimui.

Išmaniojo būsto įrengimo technologiniai sprendimai, įgyvendinti senos statybos butuose, prikeltų senus pastatus naujam gyvenimui, padarytų juos patogius ir patrauklius investuotojams, tuo pačiu išsaugant miesto senamiesčio grožį ir autentiškumą. Tikėtina, jog ateityje, mokslininkams sukūrus dirbtinį intelektą, išmanieji namai vairs dar išmanesniais, nei yra dabar.

Gauti tyrimų rezultatai yra patikimi, nes apskaičiuota teorinė reikalinga respondentų imtis ir apklaustas žmonių skaičius sutampa, todėl galime remtis gautais rezultatais ir jie bus panaudoti tyrimo objekto – senos statybos buto, esančio Vilniaus centre, išmaniojo būsto įrengimo technologinei schemai sudaryti.

2.2. Išmaniojo būsto įrengimo technologinių sprendimų optimizavimas

Remiantis statybos reglamento reikalavimais, įvertinus gautus respondentų atsakymus bei pasiūlą ir paklausą rinkoje, toliau bus suformuotos 3 išmaniųjų būstų įrengimo bei modernizavimo alternatyvos. Alternatyvos pagal sudėtį pavadinamos:

„Eko“ – tai ekonominis išmaniojo buto modernizavimas, kur pasirenkama pigus išmaniosios sistemos bei viso buto įrengimas.

„Optimum“ – tai optimalus variantas, su daugiau išmaniųjų funkcijų, geresniu įrengimu.

„Premium“ – tai variantas, kuris turi daug išmaniųjų funkcijų ir pilnai modernizuojamas.

Alternatyvoms įvertinti nustatyta 10 pagrindinių išmaniojo būsto įrengimo kriterijų, jie pateikiami 2 lentelėje.

2 lent. Alternatyvų sudarymas

Optimizavimo kriterijai	"Eko"	„Premium“	"Optimal"
K1	Sienų termoizoliacija	Sienų termoizoliacija	Sienų termoizoliacija
K2	Garso izoliacija 2sl	Garso izoliacija 2sl	Garso izoliacija 2sl
K3	Išmaniųjų funkcijų kiekis	Išmaniųjų funkcijų kiekis	Išmaniųjų funkcijų kiekis
K4	Išmaniosios sistemos kaina	Išmaniosios sistemos kaina	Išmaniosios sistemos kaina
K5	Viso remonto kaina	Viso remonto kaina	Viso remonto kaina
K6	Energetinio naud. klasė	Energetinio naud. klasė	Energetinio naud. klasė

K7	Garso izoliacijos klasė	Garso izoliacijos klasė	Garso izoliacijos klasė
K8	Metu sąnaudos šildymui	Metu sąnaudos šildymui	Metu sąnaudos šildymui
K9	Oro vėsinimas	Oro vėsinimas	Oro vėsinimas
K10	Pgr. šildymo būdas	Pgr. šildymo būdas	Pgr. šildymo būdas

Smulkiau kiekviena alternatyva aptariama tolesniuose skyriuose.

2.2.1. Išmaniojo būsto įrengimo alternatyva „Eko“

Renkantis variantą „Eko“, bute įrengiama šildymo sistema naudojant dujinį katilą. Dujinio katilo pagalba šiluma patalpoms perduodama per grindyse įmontuotus konvektorius. Taip pat dujomis pašildomas vanduo bei apšildomos vonios kambaryje esančios grindys. Kaip papildomas patalpų šildymo būdas gali būti kietojo kuro krosnelė.

Šiame variante bute būtų įrengiamas dujinis katilas „JUNKERS Cerapur Smart ZSB 19 3CE-“ bei 4 grindiniai konvektoriniai šildytuvai. Bendra šio katilo su visais reikalingais įrenginiais bei konvektoriais įrengimo kaina bute numatoma 1725 Eur. Pastačius dujinį šildymo katilą, per metus šilumos suvartojimo kaina sumažėtų 149 Eur, lyginant su buvusia šildymo sistema.

Toliau 17 pav. pateikiamas grafikas, iš kurio matyti, kada atsipirktų numatoma naudoti šildymo sistema.

17 pav. „Eko“ varianto, dujinio šildymo sistemos atsipirkimo grafikas

Iš paveikslo matome, jog ties 12 metais taupymo kreivė pakyla virš išlaidų, išleistų šildymo sistemos įrengimui. Naudojant įrenginį 20 metų, būtų sutaupyta 1255 Eur, įvertinus įrengimo kaštus.

Gaiviam orui bute užtikrinti, vėdinimui būtų įrengiamas rotorinis rekuperatorius, kuris leistų sutaupyti šildymo energijos, šiltu išeinančiu oru pašildyti iš lauko tiekiamą gaivų orą.

Termoizoliacijai bus įrengiamos sienos, apšildomos iš vidaus mineraline vata, kurios storis – 50 mm. Grindys apšildomos polistireno putplasčiu, kurio storis – 200 mm.

Garso izoliacija įrengiama naudojant 2x50mm mineralinės vatos sluoksnius, UW,CW profilius, amortizacinę juostą, 2sl „Knauf white“ gipskartonio plokštes.

Gaunama energetinio naudingumo klasė: B

Garso izoliacijos klasė: C

Išmanioji sistema:

- 1) Pagrindinės funkcijos – 10,
- 2) Papildomos funkcijos – 3
- 3) Valdymo būdai – 2

Išmaniosios sistemos diegimo kaina – 4054 Eur. Detalus išmaniųjų sistemų aprašymas su kainomis pateikiamas 5 priede.

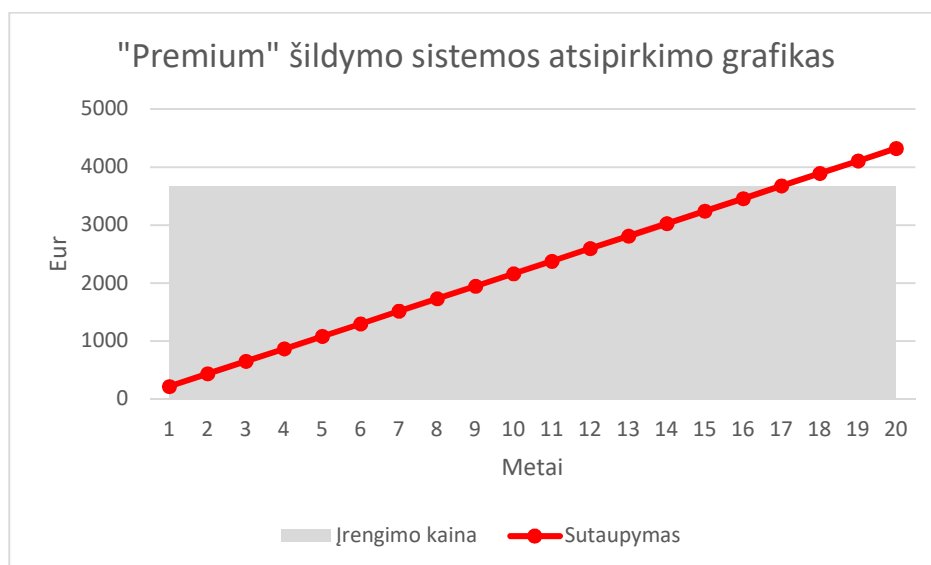
Įrengimo kaina – 41867,21 Eur (įskaitant išmaniosios būsto sistemos diegimo kainą). Detali sąmata pridedama 6 priede.

2.2.2. Išmaniojo būsto įrengimo alternatyva „Premium“

Sudarant variantą „Premium“ diegiama šildymo sistema oras-oras, naudojant 2 kanalinius oro šildytuvus, kurie ne tik šildo, bet ir vėsina patalpas. Vanduo pašildomas momentiniu dujiniu šildytuvu. Vonios grindys bei miegamojo zona šildoma infraraudonaisiais spinduliais, lubose įrengiant „Thermoglass“ plokštes. Kaip papildomas patalpų šildymo būdas pasirinkta kietojo kuro krosnelė.

Analizuojamame variante būtų įrengiamas išorinis įrenginys „MXZ2E53VAHZ“ bei du vidiniai įrenginiai „SEZ-KA35VA“, kurie būtų montuojami po grindimis. Šiltas oras būtų tiekiamas per grindyse esančias groteles, o antresolėje – per sienoje esančius ortakius. Numatoma bendra šios sistemos įrengimo kaina – 3671 Eur. Apskaičiuota, jog įrengus šią oras-oras šildymo sistemą, per metus šilumos suvartojimo kaina sumažėtų 216,1 Eur, lyginant su esama šildymo sistema.

Toliau 18 pav. pateikiamas grafikas, iš kurio matyti, kada atsipirktų numatoma naudoti šildymo sistema.

18 pav. Premium variantu oras-oras šildymo sistemos atsipirkimo grafikas

Iš grafiko galima nustatyti, jog šildymo sistema atpirktų per 17 metų. Tai daug ilgesnis laiko tarpas, nei prieš tai minėtoje alternatyvoje „Eko“. Naudojant įrenginį 20 metų, būtų sutaupoma 651 Eur, įvertinant sistemos įrengimo kaštus.

Vėdinimas – po grindimis įrengiamas rotorinis rekuperatorius.

Termoizoliacija – sienos apšildomos iš vidaus 200 mm perlito plokštėmis, naudojant „Knauf Tectem“ technologiją. Grindys apšildomos polistireno putplasčiu (XPS), kurio storis – 200 mm.

Garso izoliacija įrengiama naudojant 2x50 mm mineralinės vatos sluoksnius, MW,CW profilius, amortizacinę juostą, 2sl „Knauf silentboard“ gipskartonio plokštes.

Gaunama energetinio naudingumo klasė: A.

Garso izoliacijos klasė: A+ .

Išmanioji sistema:

- 1) Pagrindinės funkcijos – 17,
- 2) Papildomos funkcijos – 12
- 3) Valdymo būdai – 5

Išmaniosios sistemos diegimo kaina – 13183,5 Eur. Detalus išmaniųjų sistemų aprašymas su kainomis pateikiamas 4 priede.

Viso buto įrengimo kaina – 60606,48 Eur (įskaitant išmaniosios sistemos diegimo kainą). Detali sąmata pridedama 7 priede.

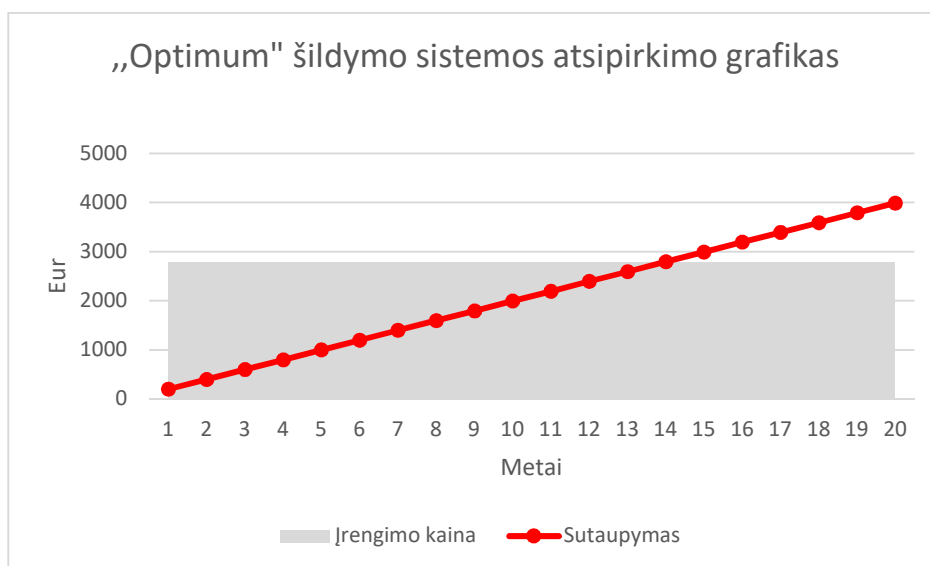
2.2.3. Išmaniojo būsto įrengimo alternatyva „Optimal“

Renkantis variantą „Optimal“, diegiama šildymo sistema oras-oras, naudojamas kanalinis oro šildytuvas, kuris šildo bei vėsina patalpas. Vanduo pašildomas momentiniu dujiniu šildytuvu. Vonios grindys bei miegamojo zona šildoma infraraudonaisiais spinduliais, lubose įrengiant „Thermoglass“ plokštes. Kaip papildomas patalpų šildymo būdas – kietojo kuro krosnelė.

Analizuojamame bute būtų įrengiamas išorinis įrenginys „SUZ-KA 50VA“ bei vidinis įrenginys „SEZ-KA50VA“, kuris būtų montuojamas po grindimis. Šiltas oras būtų tiekiamas per grindyse esančias groteles, o antresolėje – per sienoje esančius ortakius. Numatoma bendra šios sistemos įrengimo kaina – 2773 eur. Lyginant su „Premium“ variantu, šildymo sistema labai panaši, tačiau yra šiek tiek pigesnė dėl žemesnės klasės išorinio įrenginio. Šis įrenginys (SUZ-KA 50VA) nuo anksčiau minėto (MXZ2E53VAHZ) skiriasi tuo, kad jis mažiau efektyvus esant labai žemai temperatūrai. Todėl jei lauke šaltų žemiau nei -20, namus reikėtų papildomai pasišildyti krosnele ar efektyviau naudoti infraraudonųjų spindulių šildymą.

Apskaičiuota, jog įrengus šią oras-oras šildymo sistemą, per metus šilumos suvartojimo kainą sumažėtų 199,5 Eur, lyginant su esama šildymo sistema.

Toliau 19 pav. pateikiama grafikas, iš kurio matyti, kada atsipirktų numatoma naudoti šildymo sistema.

19 pav. Optimum varianto oras-oras šildymo sistemos atsipirkimas

Iš grafiko matome, jog šildymo sistema atsipirktų per 14 metų. Tai – trumpesnis laiko tarpas, nei prieš tai minėtoje alternatyvoje „Premium“, tačiau šiek tiek ilgesnis nei alternatyvoje „Eko“. Naudojant įrenginį 20 metų būtų sutaupoma 1217 Eur.

Vėdinimas – įrengiamas rotorinis rekuperatorius.

Termoizoliacija – sienos apšildomos iš vidaus 200 mm perlito plokštėmis, naudojant „Knauf Tectem“ technologiją. Grindys apšildomos polistireno putplasčiu, kurio storis – 200mm.

Garso izoliacija įrengiama naudojant 2x50mm mineralinės vatos sluoksnius, MW, CW profilius, amortizacinę juostą, 2sl „Knauf Blue“ gipskartonio plokštes.

Gaunama energetinio naudingumo klasė: A.

Garso izoliacijos klasė: B.

Išmanioji sistema:

- 1) Pagrindinės funkcijos – 17,
- 2) Papildomos funkcijos – 10
- 3) Valdymo būdai – 4

Išmaniosios sistemos diegimo kaina – 12226 Eur. Detali sąmata pateikiama 3 priede.

Viso buto įrengimo kaina – 70114,66 Eur (įskaitant išmaniosios sistemos diegimo kainą). Detalus išmaniųjų sistemų aprašymas su kainomis pateikiamas 8 priede.

2.2.4. Išmaniojo būsto įrengimo alternatyvų technologinių sprendimų optimizavimas

Pagal nustatytus kriterijus, kurie buvo nurodomi 2 lentelėje bei pasirinktas alternatyvas, atliekamas prioritetų nustatymas, taikant artumo idialiam taškui metodą, kurio esmė apibendrinto kompleksinio kriterijaus formavimas, remiantis lyginamų variantų nukrypimu nuo vadinamojo idealaus, susidedančio iš geriausių nagrinėjamų variantų kriterijų.

Skaičiuojant artumo idealiam taškui metodu, pirmiausia buvo nustatytas kriterijų reikšmingumas. Paprastai didžiausią reikšmingumą sudaro kainos kriterijus, tačiau šiuo atveju didesnis reikšmingumas buvo skiriamas kliento komforto užtikrinimui bei būsto inovatyvumui. Įvertinus kriterijų reikšmingumą sudarome alternatyvių inžinerinių sprendinių matricą P bei atliekame jos normalizavimą (žr. 9 priedą). Sudaroma svertinė matrica ir skaičiuojamas skirtumas (atstumas), tarp realaus ir idealaus teigiamo varianto bei realaus ir idealaus neigiamo varianto (žr. 10 priede). Apskaičiavus Kbit rodiklį, randame kiekvienos alternatyvos reikšmę, pateikiamą 3 lentelėje.

3 lent. Kbit reikšmės

Kbit	Bendras kriterijus
A1	0,063376606

A2	0,839985114
A3	0,880538534

Geriausias (racionaliausias) inžinerinis sprendimas tas, kurio K_{bit} reikšmė max ($K_{bit} = \max$). Atsižvelgiant į K_{bit} skaičiavimus, sudarome lyginamų variantų prioritetų eilę $A3 > A2 > A1$. 4 lentelėje nustatyti naudingumo laipsniai.

4 lent. Naudingumo laipsnio nustatymas

	Naudingumo laipsnio nustatymas
A1	7,197482383
A2	95,39447521
A3	100

Įvertinus trijų alternatyvų apskaičiuotas kriterijų reikšmes, išmaniųjų funkcijų kiekį, įrengimo kainą, energijos suvartojimą, garso izoliacijos lygį ir kitus kriterijus, buvo gauta racionaliausia „Optimum“ alternatyva. Alternatyvų kriterijų skirtumai pateikti 5 lentelėje.

5 lent. Alternatyvų palyginimas

"Eko"		„Premium“		"Optimum"	
Sienų termoizoliacija	50mm	Sienų termoizoliacija	200mm	Sienų termoizoliacija	200mm
Garso izoliacija 2sl	"white"	Garso izoliacija 2sl	"silentboard"	Garso izoliacija 2sl	"Blue"
Išmaniųjų funkcijų kiekis	13	Išmaniųjų funkcijų kiekis	29	Išmaniųjų funkcijų kiekis	27
Išmaniosios sistemos kaina (Eur)	4054	Išmaniosios sistemos kaina (Eur)	13183,5	Išmaniosios sistemos kaina (Eur)	12226
Viso remonto kaina (Eur)	41867,21	Viso remonto kaina (Eur)	70114,66	Viso remonto kaina (Eur)	60606,48
Energetinio naud. klasė	B	Energetinio naud. klasė	A	Energetinio naud. klasė	A
Garso izoliacijos klasė	B	Garso izoliacijos klasė	A+	Garso izoliacijos klasė	A
Metu sąnaudos šildymui	202,2Eur	Metu sąnaudos šildymui	135,1Eur	Metu sąnaudos šildymui	151,7Eur
Oro vėsinimas	-	Oro vėsinimas	+	Oro vėsinimas	+
Pgr. šildymo būdas	dujos	Pgr. šildymo būdas	oras-oras	Pgr. šildymo būdas	oras-oras

Iš lentelės galime pamatyti pagrindinius alternatyvų skirtumus, kuriais remiantis buvo pasirinkta jau minėta „Optimal“ alternatyva.

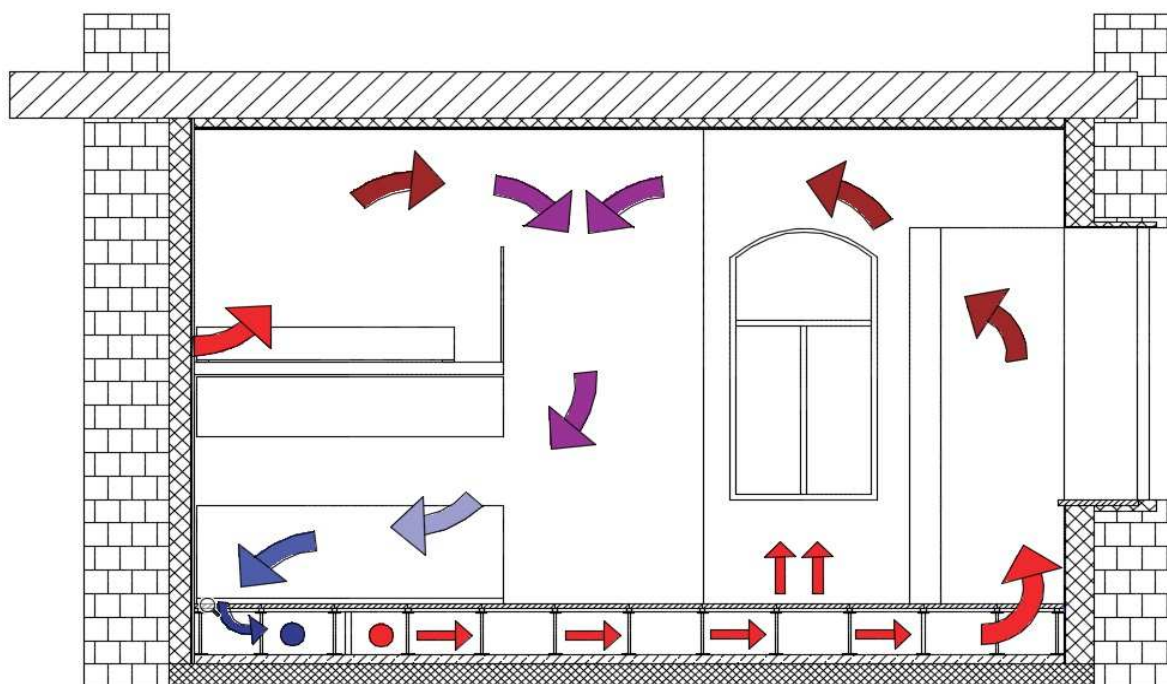
3. IŠMANIOJO BŪSTO ĮRENGIMO TECHNOLOGINIAI SPRENDIMAI, PRAKTINIS PAVYZDYS

3.1. Senos statybos buto modernizavimas

Pasirinkus alternatyvą „Optimum“, toliau smulkiau aptariamos šioje alternatyvoje naudojamos medžiagos ir sistemos. Pirmiausiai aptariama buto modernizavimas, tai yra buto šildymo, vėdinimo, vėsinimo sistemos, termoizoliacijos bei garso izoliacijos įrengimas.

Buto šildymo sistema. Butas turės net tris patalpų šildymo būdus:

- 1) Kaip pagrindinis šildymo būdas bus naudojama šildymo sistema oras-oras. Šiai sistemai įrengti pasirinktas išorinis įrenginys „SUZ-KA50VA’’, kuris bus montuojamas ant išorinės lauko sienos, uždengiant dekoratyvinėmis grotelėmis. Viduje, tarp juodgrindžių ir paaukštintų grindų, bus imontuojamas vidinis, kanalinis šildytuvas „SEZ-KA50VA’’. Kanalinis šildytuvas sumontuotas po virtuvės zona esančiomis grindimis, iš ten karšto oro srautas po grindimis keliauja link langų. Karštas oras keliaudamas šildo grindų paviršių ir vėliau yra išpučiamas pro ties langas esančias groteles į buto erdvę. Antresolėje karštas oras paduodamas per sienoje esančius ortakius. Atvėšęs oras ištraukiamas virtuvės zonoje. Taip užtikrinama oro cirkuliacija.

20 pav. Šildymo sistemos oras-oras oro cirkuliacija bute

Šilumos kiekis, reguliuojamas buto kompiuterio bei termostato pagalba. Pasirinkus tokį šildymo būdą, buto temperatūra labai nesunkiai pažeminama būsto „miegojimo“ režime, o vėliau labai lengvai prišildoma prieš namui „pabundant“, kai į namus grįžta šeimininkai. Oro cirkuliacijos schema pavaizduota 14 paveikslėlyje.

- 2) Antras šildymo būdas – kietojo kuro krosnelė. Ji numatyta tik kaip papildomas šilumos šaltinis, suteikiantis papildomos šilumos bei jaukumo pojūtį namų vartotojui. Numatomas krosnelės galingumas – 5kW.

21 pav. Kietojo kuro krosnelė

- 3) Trečiasis šildymas – šildymas infraraudonaisiais spinduliais. Miegamojo zonoje, virš lovos, lubose ir vonios kambarėje, numatoma įrengti infraraudonųjų spindulių šildymą, kurio galia bus reguliuojama pagrindinio kompiuterio.

Buto vėdinimo sistema. Užtikrinti tinkamam buto mikro klimatui bei taupyti iš buto išeinančios šilumos kiekį numatoma įrengti rekuperacinę sistemą naudojant rotartinį rekuperatorių. Rotorinį „Slim” tipo rekuperatorių numatoma įrengti po pakeliamomis grindimis.

Buto vėsinimo sistema. Patalpos vėsinamos naudojant tą pačią sistemą oras-oras, visa sistema valdoma pagrindinio kompiuterio pagalba.

Termoizoliacinio sluoksnio įrengimas. Remiantis Lietuvos įstatymais STR 2.05.01:2005 „PASTATŲ ATITVARŲ ŠILUMINĖ TECHNIKA“, šildant pastatą iš vidaus daugiau nei 50 mm, būtina naudoti specialią sertifikuotą šiltinimo iš vidaus sistemą, kuri susikaupusią drėgmę apšiltinimo sluoksnyje geba išgarinti į patalpos vidų. Šio objekto sienų atitvarų termoizoliaciniam sluoksniui įrengti bus naudojama speciali “Knauf Tectem” termoizoliacinė sistema. Termoizoliacijai įrengti turi būti griežtai laikomasi darbų technologijų.

Pagrindo paruošimas. Tinkuoti paviršiai šiame bute yra atšokę nuo sienų mūro, todėl visą tinką reikia pašalinti nuo mūro, nuvalyti, išsiurbti dulkes, o tada gruntuoti giluminiu gruntu. Šiltinimo darbus galima atlikti tik tada, kai statybinės konstrukcijos yra visiškai išdžiūvusios.

Sienų termoizoliacinių plokščių montavimo technologija. Plokštės “TecTem Insulation Board Indoor” klijuojamos visa plokštuma, naudojant sisteminius, difuzijai atvirus kljus “TecTem® Klebepachtel”. Pagrindo nelygumai turėtų būti pašalinti su išlyginamuoju kalkių ir cemento tinko sluoksniu.

Klijai “TecTem® Klebepachtel” ant plokštės dengiami visa plokštuma. Klijai dengiami su dantyta glaistykle, kurios dantys – minimaliai 10 x 10 mm.

Angų srityje plokštės klijuojamos taip, kad jų siūlės nesutaptų su angų kampais. Klijuojant plokštes jungimuose vidiniuose kampuose būtina paklijuoti skiriamąją juostą. Plokštės turi būti klijuojamos jas orientuojant horizontalia kryptimi. Plokščių siūlės privalo būti perstumtos mažiausiai 20 cm. Plokštės klijuojamos jas tolygiai, sukamuoju judesiu spaudžiant prie sienos ir išlyginant plokštumą. Klijuojant plokštes, siūles reikia glaudžiai suspausti. Stengtis, kad klijai neištrykštų per siūles.

Po plokščių suklijavimo, kai išdžiūna klijai, didesni ar mažesni plokštumos nelygumai pašalinami šlifuojant paviršių. Atviras siūles, didesnes nei 2 mm, užpildyti su „TecTem Füllmörtel“. Plačias siūles užpildyti atpjautomis plokštės juostomis. Siūles užpildyti kitomis medžiagomis, pvz. armavimo mišiniu, yra draudžiama.

Plokščių „TecTem Insulation Board Indoor“ paviršius gruntuojamas giluminiu gruntu.

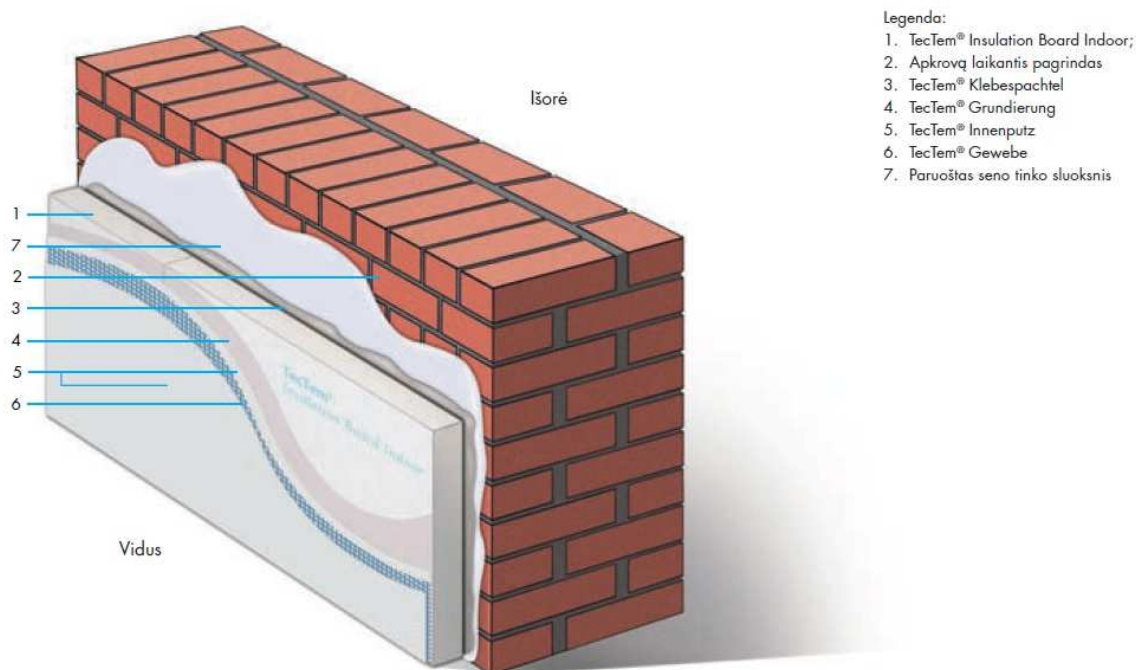

Po grunto išdžiūvimo, bet ne anksčiau kaip po 3 valandų, sienos dengiamos glaistu „TecTem Innenputz“. Glaistas dengiamas armavimo tinklo rulono pločiu. Nuglaisčius paviršių, jis subraukomas su dantyta glaistykle 10 x 10 mm. Armavimo tinklas „TecTem Gewebe“ įplukdomas į glaistą „TecTem® Innenputz“. Tinklas įplukdomas į armavimo sluoksnio pirmą trečdalį. Armavimo sluoksnio storis turi siekti bent 4 mm. Armavimo tinklo juostas perdengiamos min. kas 10 cm.

Sustingus armavimo sluoksniui „TecTem® Innenputz“, dengiamas naujas „TecTem® Innenputz“ sluoksnis (maždaug 1 mm). Pradėjus stingti padengtam sluoksniui paviršius aplyginamas kempine. Norint gauti idealiai lygų paviršių, naudojamas glaistas „TecTem® Glätte“.

6 lent. "Knauf TecTem" plokščių specifikacija

Matmenys (L x B)	625 mm x 416 mm
Storis	50, 60, 80, 100, 120, 140, 160, 180, 200 mm
Tankis	90 – 105 kg/m ³
Tempimo stipris	≥ 80 kPa
Gniuždymo stipris	≥ 200 kPa
Šilumos laidumo koeficientas, λ	0,045 W/mK
Vandens garų laidumo varža, μ	5 - 6
Vandens įgėrimo koeficientas, A _w	Apie 1,98 kg/m ² s ^{0,5} arba 118,8 kg/m ² h ^{0,5}
Statybinių medžiagų klasė pagal EN13501-1	A1, nedegi
Europinis Techninis Liudijimas (ETL)	ETA 08/0313
Eco instituto sertifikatas	Nr. 17810-1
Sertifikatas dėl pelėsių nesusidarymo	Nr. 18102007-1

22 pav. Išorinės sienos apšildinimo schema

Galutinei dangai turi būti naudojami tik difuziškai atviri silikatiniai dažai.

“Knauf TecTem” plokštėmis šildomi tik išoriniai (lauko) sienų atitvarai. Visi kiti atitvarai įrenginėjami naudojant “Knauf” garsą izoliuojančią sistemą.

Langai: mediniai „Megrame Euro 110“ $U=0,81W/m^2K^*$

23 pav. Lango pavyzdys („Megrame” langų gamintojas)

Durys: Dviejų varčių, medžio apdailos, šarvuotos „Termo Plus“ $U=0,78 W/m^2K^*$

Garso izoliacija. Gipskartonio konstrukcija naudojama papildomai aptaisyti esamą mūrinę sieną ir tuo pačiu pagerinti atitvaro garso izoliaciją.

Garso izoliacijos pagerėjimas priklausys nuo masyvios konstrukcijos (mūro) tankio, jo mūrijimo kokybės, aplinkinių besiribojančių konstrukcijų (aplinkkelių) ir jungimų su jais bei naujos konstrukcijos montavimo kokybės ir elektros instaliacijos darbų joje.

Sienos besiribojančios su šildomomis patalpomis, izoliuojamos nuo garso, naudojant Knauf mineralinę vatą, pertvarinius MW ,CW profilius ir dviejų sluoksnių gipskartonio plokštes „Knauf Blue“.

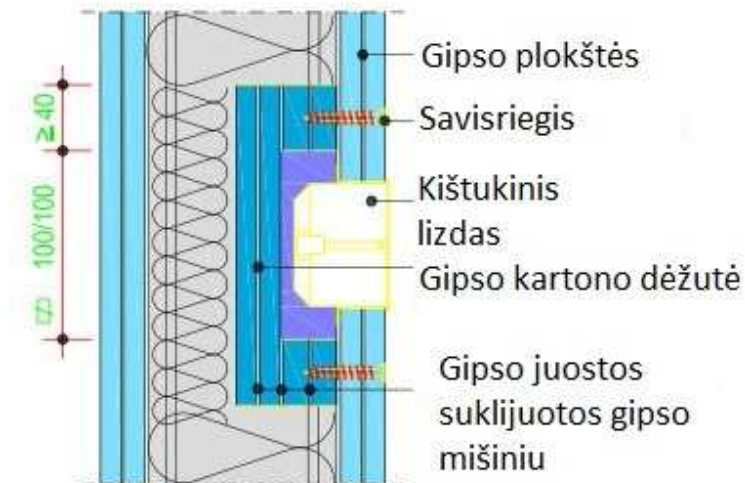
Gera garso izoliacija yra labai svarbi siekiant užtikrinti gyventojų komfortą, kad buto eksploatavimo metu netektų kentėti dėl iš lauko ar aplinkinių butų sklindančių garsų.

Montuojant gipskartonio konstrukcijas egzistuoja daug veiksnių, turinčių įtakos garso izoliacijos kokybei. Į juos būtina atsižvelgti pasirenkant konstrukciją ir ją montuojant. Vienas iš pagrindinių veiksnių, kalbant apie garso izoliaciją, tai yra gipskartonio plokštės masė. Masyviausios gipso plokštės yra pačios efektyviausios, pvz. „[Knauf White](#)“ – apie 8,5 kg/m², „[Knauf Blue](#)“ – apie 12,8 kg/m², o „[Knauf Silentboard](#)“ – net 17,5 kg/m². Todėl užtikrinti gerai garso izoliacijai reikėtų naudoti „[Knauf Silentboard](#)“ plokštę.

Užtikrinti gerai garso izoliacijai būtina laikytis „Knauf“ garso izoliacijos montavimo technologijos, kadangi prastą garso izoliaciją gali lemti netinkamas gipskartonio konstrukcijų sumontavimas. Svarbu viskas: po profiliais naudoti specialųjį akustinį hermetiką, kruopščiai užpildyti karkasą mineraline vata, kokybiškai montuoti plokštes, teisingai glaistyti siūles ir t.t.

Garso izoliacijos lygį gali mažinti ir eksploatacijos problemos. Įrenginėjant sienų atitvaro konstrukcijas, reikia kuo mažiau pažeisti esamas konstrukcijas. Pavyzdžiui, montuojant naują elektros instaliaciją vengti didelio kiekio instaliacinių taškų vienoje vietoje (jungtukų, kištukų, paskirstymo dėžučių). Taip pat svarbu jungtukų ar kištukų vengti pertvarose ar pertvaros skirtingų pusių toje pačioje vietoje, nes taip pertvaroje suformuojama „skylė“. Garsas gali skliti ir kitais kanalais: pro rozetes, langus, t.t.

Kad būtų užtikrinta gera elektros lizdų garso izoliacija, juos reikėtų įrengti iš to paties gipso kartono, kaip ir visas sienų atitvarų paviršius. Reikėtų padaryti įleidžiamas dėžutes, kurios prie plokštumos prisukamos savisriegiu.

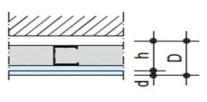
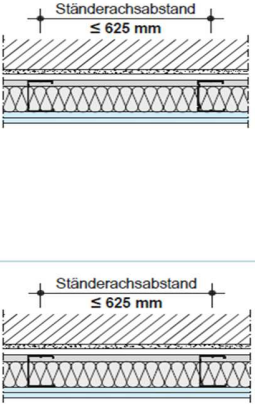

24 pav. Kištukinio lizdo dėžučių įrengimo schema (šaltinis - gamintojas „Knauf”)

Triukšmai būna skirtingų tipų. Pirmasis, struktūrinis arba smūginis, einantis tiesiai per konstrukcijas, (pavyzdžiui, bėgiojimas, šokinėjimas, baldų stumdymas). Tokį triukšmą suvaldyti sudėtinga, o efektyviausias būdas – įrengti naują grindų konstrukciją su smūginio garso izoliacija. Antrasis tipas – orinis, sklindantis tiesiogiai per atitvaras.

7 lent. „Knauf“ Garso izoliacijos laboratorinių bandymų lentelė (šaltinis - gamintojas „Knauf“)

Technische und bauphysikalische Daten

Knauf System Schemazeichnung	Beplankung			Gewicht Ohne Dämmschicht ca. kg/m ²	Mindest- dicke D mm	Profil Knauf CW	Schallschutz		Verbesser- ungsmaß $\Delta R_{w,heavy}$ dB	Resonanz- frequenz f_0 Hz		
	Knauf Bauplatte	Diamant	Silentboard				Hohl- raum h mm	Dämm- schicht G mm				
	W626.de Knauf Vorsatzschale Metallständer CW freistehend – mehrlagig beplankt											
		•		2x 12,5	22,40	≥ 85	50	≥ 60	40	–	54	
					21,70	≥ 110	75	≥ 85	60		45	
					22,00	≥ 135	100	≥ 110	80		40	
		•	•	12,5 +	12,5	34,00	≥ 85	50	≥ 60	40	16	41
						34,30	≥ 110	75	≥ 85	60	–	35
						34,60	≥ 135	100	≥ 110	80	–	31
		•	•	12,5 +	18	39,70	≥ 90,5	50	≥ 60	40	16	39
						40,00	≥ 115,5	75	≥ 85	60	17	32
						40,30	≥ 140,5	100	≥ 110	80	18	29
		•	•	2x 12,5		28,60	≥ 85	50	≥ 60	40	–	45
						28,90	≥ 110	75	≥ 85	60		38
						29,20	≥ 135	100	≥ 110	80		33
		•	•	2x 12,5		39,40	≥ 85	50	≥ 60	40	16	39
						39,70	≥ 110	75	≥ 85	60	17	32
40,00						≥ 135	100	≥ 110	80	18	29	
•	•	2x 12,5 +	18	59,25	≥ 263	100	≥ 220	80	25	17		

Remiantis vokišku „Knauf“ leidiniu, pagal atliktus laboratorinius skaičiavimus matoma, kad keičiant karkaso parametrus ir plokštes galime pasiekti pagerėjimą nuo 16 iki 24 dB.

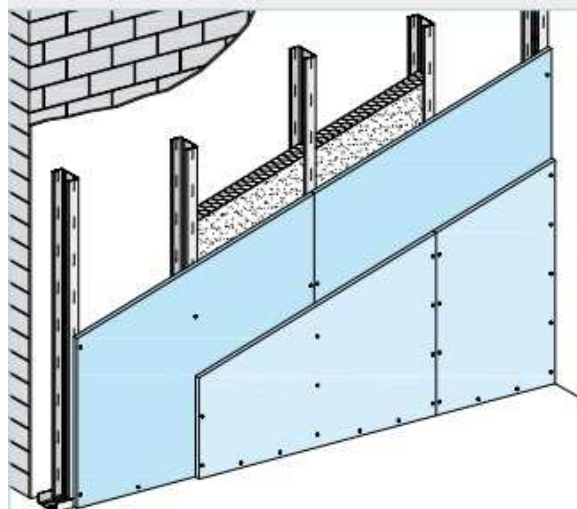
Beje, grynai decibelai neparodo viso vaizdo, lentelėje papildomai nurodomas rezonansinis dažnis, jis labai svarbus, kai izoliuojamas žemesnio dažnio triukšmas, tais atvejais labai svarbu, kad šito rezonansinio dažnio dydis būtų kuo mažesnis.

Tad tokiais atvejais skirtumas tarp „Blue/Diamant“ plokštės ir „Silentboard“ gal ir nėra ypatingai didelis, tačiau „Silentboard“ plokščių skirtumas labai pasimato, kai ginamasi nuo žemo dažnio triukšmo, pvz. kaimynas turi muzikinį centrą ar namų kino sistemą su galinga žemo dažnio kolonėle („subwoofer`iu“).

Dėl didelio kainų skirtumo („Knauf Blue“ 2,8eur/m² „Knauf Silentboard“ 21eur/m²) ir mažo efektyvumo skirtumo, variantui „Optimum“ parinkta „Knauf Blue“ plokštės.

Kovojant su oriniu triukšmu, prie sienų montuosime papildomas konstrukcijas. Nedideliu atstumu nuo esamos sienos (30 mm) montuojamas pertvarinis MW / UW 70 mm profilių karkasas. Po karkaso horizontaliais UW profiliais padengiamas garso izoliacinis hermetikas „Knauf Trennwandkitt“. Karkasas kruopščiai užpildomas mineraline vata, montuojami du sluoksniai specialaus gipskartono „Knauf Blue“. Po

pirmojo gipskortono sluoksnio siūlės glaistomos ir tik vėliau montuojamas antras sluoksnis. Antrojo sluoksnio siūlės ir paviršius glaistomas įprastiniu būdu ir parengiamas pasirinktai apdailai – dažams, tapetams, plytelėms.

25 pav. Tarpbutinės sienų atitvaro, garso izoliacijos įrengimos schema

Taigi veiksnių daug ir rezultatą galima tik prognozuoti remiantis skaičiavimais, laboratoriniais bandymais ir praktika. Atlikus skaičiavimus kompiuterine „dBKAilsa” programa, buvo gauta A garso izoliacijos klasė.

Garso izoliacijos klasė	F	E	D	C	B	A	A*
Pertvarų (R'_{w})	< 48 dB	≥ 48 dB	≥ 52 dB	≥ 55 dB	≥ 58 dB	≥ 63 dB	≥ 72 dB
Normalaus garsumo kalbėjimas	Viską galima suprasti, aiškiai girdima	Iš dalies galima suprasti, gerai girdima	Suprasti negalima, šiek tiek girdima	Suprasti negalima, negirdima			
Garsus kalbėjimas	Viską galima suprasti, aiškiai girdima			Iš dalies galima suprasti, gerai girdima	Suprasti negalima, šiek tiek girdima	Suprasti negalima, negirdima	
Žaidžiantys vaikai	Labai aiškiai girdima			Aiškiai girdima	Girdima	Negirdima	Visiškai negirdima
Normalaus garsumo muzika / namų buitinė technika	Labai aiškiai girdima			Aiškiai girdima	Girdima	Negirdima	Visiškai negirdima
Garsi muzika	Labai aiškiai girdima				Aiškiai girdima	Girdima	Negirdima

26 pav. Garso izoliacijos palyginimas tarpbutinėse sienose (šaltinis – gamintojas „Knauf”)

3.2. Išmaniojo būsto funkcijos ir valdymo būdai

Vieni gamintojai kuria savo sistemas, kurios su kitomis sistemomis yra nesuderinamos, o kiti naudoja atviro protokolo sistemas, sertifikuotas, standartizuotas sistemas.

Įdiegiant pirmąsias sistemas, vartotojas priverstas prisirišti prie tam tikro gamintojo ir tampa nuo jo priklausomas, todėl atsiranda rizika, kad gamintojas nustos gaminti šias sistemas, o kitos įmonės negalės suteikti pagalbos, kai šias sistemas reikės prižiūrėti ar atnaujinti. Atsižvelgiant į vartotojo patogumą ir į tai, kad būstas statomas ilgam laikotarpiui, buto valdymui, pasirinkta naudoti KNX (Konnex) protokolu veikiančias sistemas. KNX asociacijos prižiūrimas protokolas yra labiausiai paplitęs ne tik Lietuvoje, bet ir visoje Europoje. Šiai asociacijai priklauso daugiau nei trys šimtai pasaulio gamintojų, tokių kaip: JUNG, SIEMENS, ABB ir kt. Šių gamintojų gaminiai kuo puikiau veikia vienoje sistemoje. Dėl to neiškyla rizika, kad bankrutavus kuriam nors gamintojui negalėsime įsigyti įrangos ar kad kitos įmonės meistrai, įrengiantys išmaniojo būsto sistemas, negalės pakoreguoti ar pataisyti šios sistemos.

Taip pat ši sistema vartotojui suteiks patogumą, saugumą ir ekonomiškumą. Visas buto ir daugybę multimedijų funkcijų bus galima sujungti į vieną tinklą ir valdyti centralizuotai. Taip pat KNX sistema galima apžvegti energijos vartotojų vizualizavimą ir duomenų apdorojimą – "Smart-Metering".

27 pav. „Smart-Metering“– Energijos duomenų stebėjimas

Atliekant stebėjimą, galime pamatyti, kuriuo metu ir dėl kokių priežasčių padidėja energijos suvartojimas, dėl to galime keisti savo įpročius ir sutaupyti perteklinės energijos.

Analizuojamam išmaniajam būstui parinkome decentralizuotą „Konnex“ valdymo sistemą, kadangi ji plačiai paplitusi Europoje bei daug pranašesnė nei JAV naudojama centralizuota išmaniojo būsto valdymo sistema. Naudojant „Konnex“ sistemą, parinksime šias išmaniojo būsto funkcijas.

8 lent. Išmaniojo būsto funkcijos ir jų aprašymai

<i>Pagrindinės išmaniojo būsto funkcijos:</i>	<i>Funkcijų aprašymas:</i>
<i>Kambarių apšvietimas</i>	Žiemos laikotarpiu elektros sunaudojama daugiau, todėl išmaniajame bute šviestuvų intensyvumas reguliuojamas šviesai jautriais jutikliais, dėl to šviestuvai niekada nešvies maksimaliai, jeigu yra papildomų šviesos šaltinių (pvz.: iš lauko sklindanti šviesa). Įjungus apšvietimą, šviesos davikliai stebi patalpose esantį šviesumo / tamsumo laipsnį ir šviestuvai veikia tokiu intensyvumu, kokio reikia. Lauke temstant, šviesa kambariuose automatiškai švies vis ryškiau. Tokiu būdu taupoma ne tik elektros energija, tačiau ir šviestuvai veikia mažesniu galingumu, tad įvairūs elementai, lempos ir visa kiti elektronikos elementai nesusidėvės žymiai ilgiau. Taip pat galime reguliuoti šviesos intensyvumą nuo 0 iki 100%, šviestuvus įjungti ir išjungti palaipsniui, automatinis šviestuvų įjungimas ir išjungimas, priklausomai nuo to, ar kambaryje yra žmonių, skirtingas apšvietumas, šviestuvų atranka, jų įjungimo ir išjungimo eiliškumas, apšvietimo panaudojimas buvimo patalpose imitacijai.
<i>Užuolaidų, langinių valdymas</i>	Pagal šviesos ar temperatūros jutiklių fiksuojamą šviesos lygį, laiką arba pasirinktą būseną visiškai arba dalinai užtraukiamos ar atitraukiamos užuolaidos, vyksta langinių automatinis reguliavimas, priklausomai nuo saulės šviesos bei intensyvumo.
<i>Elektros prietaisų valdymas</i>	Pagal laiką arba pasirinktą būseną įjungiami arba išjungiami kiti elektros prietaisai, virtuvės įrenginiai ir kt
<i>Kambarių šildymas.</i>	Šiluma reguliuojama pagal jutiklių fiksuojamą temperatūrą, laiką arba pasirinktą laiko grafiką. Apie žmogaus buvimą patalpoje, kaip ir apie temperatūrą joje, išmaniosios namų įspėja specialūs davikliai. Pavyzdžiui, jei virtuvėje gaminate maistą ir viryklė tampa papildomu šilumos šaltiniu, šildymo sistemos į tai atsižvelgs ir eikvos mažiau energijos.
<i>Įsisavinama šiluma iš lauko.</i>	Išmanusis butas reaguoja į aplinkos temperatūrą, todėl gali panaudoti saulės šilumą. Išmaniojo buto sistemą galima sureguliuoti taip, kad langų žaliuzės pasikeltų tuomet, kai į langus pasiekia saulė ir taip nemokamai prišildo patalpas. Ir atvirkščiai: žaliuzės gali būti nusileidžiančios ir taip dar geriau izoliuoti butą, kai, pvz., naktį, už lango siaučia vėjas.
<i>Mikroklimato valdymas</i>	Oro vėdinimo, kondicionavimo, drėkinimo, sausinimo intensyvumas reguliuojamas pagal temperatūros ir drėgmės jutiklių parodymus, laiką arba pasirinktą grafiką
<i>Lauko oro sąlygų stebėjimas</i>	Esamos lauko temperatūros, drėgmės ar vėjo stiprumo matavimas ir pateikimas vartotojui.

<i>Vonios kambario elementų valdymas</i>	Pagal jutiklių fiksuojamą temperatūrą, laiką arba pasirinktą būseną, pvz. vakare įjungiamas arba išjungiamas vonios grindų ar gyvatuko šildymas, automatinis vandens čiaupo atsukimas ir užsikimas, automatinis ventiliacijos įjungimas išjungus šviesą, o išjungus šviesą automatinis ventiliacijos išjungimas po tam tikro laiko.
<i>Ledo tirpinimas</i>	Pagal temperatūros jutiklių fiksuojamus duomenis įjungiamas arba išjungiamas lauko laiptų ir šalia esančios aikštelės ledo nutirpinimas (naudojant elektrinius šildomus kilimėlius), lietvamzdžių latakų šildymas .
<i>Apsaugos sistemos</i>	Pastato apsaugos centralės integravimas į būsto valdymo sistemą. pvz: šviesos įjungimas/išjungimas priklausomai nuo judėsio jutiklio ar magnetinio daviklio būsenos.
<i>Vaizdo stebėjimas</i>	Pastato vidaus ar išorės stebėjimas telefone ar planšetiniame kompiuteryje, duomenų saugojimas detalesnei analizei
<i>Priešgaisrinė signalizacija</i>	Gaisro sistemos integravimas į būsto valdymo sistemą leidžia informuoti vartotojus apie esamą situaciją ir automatiškai įjungti gaisro gesinimo sistemą priklausomai nuo zonos. (Gaistro sistema užpildyta specialiais milteliais).
<i>Informavimas apie įsibrovimo pavojų.</i>	Asmens informavimas apie galimą įsibrovimą siunčiant SMS, arba skambinant. Paspaudus atsiustą nuorodą SMS, matomas tiesioginis vaizdas per stebėjimo kameras.
<i>Duomenų surinkimas iš apskaitos įrenginių</i>	Suvartojamos elektros energijos, šalto ir šilto vandens skaitiklių rodmenų nuskaitymas, detali analizė, taupymo patarimai.
<i>Nuotėkio aptikimo kontrolė</i>	Dujų / vandens nuotėkio aptikimas ir sklendžių uždarymas bei pranešimas vartotojams.
<i>Elektros tiekimo sutrikimai</i>	Būsto elektros tiekimo sutrikimų stebėjimas, apsauga nuo viršįtampių ir rezervinės įtampos šaltinių valdymas
<i>Informavimas apie gedimus (SMS, el. Paštu.)</i>	Pranešimai apie pastato sistemos gedimus, diagnostikos ataskaitas siunčiami trumpąją SMS žinute arba elektroniniu paštu.
<i>Papildomos išmaniojo būsto funkcijos:</i>	<i>Funkcijų aprašymas:</i>
<i>Namų kino teatras</i>	Trys garsiakalbiai ir valdiklis integruoti į grindis, du garsiakalbiai, projektorius ir ekrano užsklanda integruota į lubas. Sistema aktyvuojama kompiuteriu, telefonu, planšetiniu kompiuteriu, sistemos valdikliu.
<i>Robotas-siurblys</i>	Integruotas į grindis. Aktyvuojamas kompiuteriu, telefonu, planšetiniu kompiuteriu, sistemos valdikliu, pagal laiką ar pasirinktą grafiką, sistemos būseną.
<i>Batų lentyna</i>	Integruota į grindis. Aktyvuojama kompiuteriu, telefonu, planšetiniu kompiuteriu, sistemos valdikliu, taip pat papildomai įrengtas sieninis jungiklis

<i>Malkų saugykla</i>	Integruota į grindis. Aktyvuojama kompiuteriu, telefonu, planšetiniu kompiuteriu, sistemos valdikliu, taip pat papildomai įrengtas sieninis jungiklis.
<i>Bėgimo takelis</i>	Funkcija aktyvuojama kompiuteriu, telefonu, planšetiniu kompiuteriu, sistemos valdikliu. Bėgimo takelis turi WiFi sąsają, todėl tokia informacija, kaip nubėgtas atstumas, laikas, sudegintos kalorijos, numatyto grafiko laikymasis ir pan., automatiškai apdorojama kompiuterio ir saugoma duomenų saugykloje. Sukurtos programos dėka galima stebėti grafikus, matyti sportavimo progresą, gauti priminimus ir pan.
<i>Išmanioji pašto dėžutė</i>	Gavus korespondenciją pašto dėžutėje esantys davikliai apie tai informuoja vartotoją.
<i>Išmanus vonios kambarys</i>	Tualetinio popieriaus bei skysto muilo atsargas stebės davikliai, apie jų pabaigą, pranes vartotojui. Taip pat numatyta įrengti šildomą klozeto dangtį, kuris pradės šilti iškart įėjus į patalpą. Išėjus iš vonios patalpos automatiškai išsijungs apšvietimas, klozeto dangčio šildymas, o ventiliacija išsijungs tik po kurio laiko.
<i>Išmanioji krosnelė</i>	Krosnelėje numatyta įrengti šilumos daviklius, kurie stebės krosnelės temperatūrą. Pagal temperatūrą, reguliuosis kamine esantis krosniakaištis, turinti elektrinį valdymą. Krosniakaištis turi kelias padėtis. Nesikurenant krosnei, krosniakaištis būna uždarytas. Įžiebus liepsną, šilumos davikliai pajaučia mažą šilumos kiekį, tada pagrindinis kompiuteris iki galo atidaro krosniakaištį, o kai ugnis įsidega – krosniakaištis pridaromas. Krosnelės oro srautas reguliuojamas elektriniu varikliu valdomu vožtuvu. Krosnelės liepsnos intensyvumą galima reguliuoti naudojant prieigą per pagrindinį buto kompiuterį arba įjungti automatinį režimą, norimai temperatūrai palaikyti. Įjungus automatinį režimą, išjungiamo orasoras šildymo sistema. Krosnelės degimo kapsulės apačioje įmontuoti svorio davikliai, kurie pagal svorį žinos, kiek malkų yra degimo kapsulėje. Pagal šiuos parametrus, malkoms baigant degti sistema nebandys įdegti liepsnos, padidindama oro kiekį į degimo kamerą. Vartotojui pageidaujant, galima įjungti funkciją, kuri praneš, kai reikės papildyti malkų kiekį degimo kapsulėje.

<i>Išmaniojo laikrodžio sąsaja</i>	Yra galimybė susieti išmanųjį laikrodį su būsto kompiuterio valdymo sistema ir valdyti ne tik tam tikras būsto funkcijas, bet ir automatiškai siųsti informaciją apie žmogaus pulsą, miegojimo kokybę ir kai kuriuos įpročius į pagrindinį kompiuterį. Iš gautos informacijos, jutiklių pagalba kompiuteris gali reguliuoti temperatūrą. Pvz.: virš dvigulės lovos yra infraraudonųjų spindulių šildymo plokštės, jeigu vienam vartotojui per karšta, o kitam – per šalta, kompiuteris automatiškai gali vieną lovos pusę šildyti daugiau, o kitą mažiau.
<i>Automatinės funkcijos, išmaniojo būsto privalumai, režimai</i>	Kadangi kompiuterizuota būsto sistema gali valdyti būsto šildymą, elektros vartojimą bei vartotojo komforto užtikrinimo rodiklius, galima susidaryti savaitės grafiką ir suprogramuoti būsto funkcijas pagal savo poreikius.
<i>Rezervinis energijos tiekimas.</i>	Dingus pagrindiniam elektros srovės maitinimui, būsto kompiuteris automatiškai perjungia srovės tiekimą iš baterijų. Įsijungus avariniam maitinimui pagrindinis kompiuteris apriboja tam tikrų elektros prietaisų, srovės naudojimą. T.y. atjungia daug energijos vartojančius prietaisus, kurie nėra būtini, tam kad kuo ilgiau išlaikyti buto funkcijas iki kol atsiras energijos tiekimas. Po grindimis numatoma įrengti baterijų saugyklą 1000x500x500, į kurią būtų sudėta 16vnt AGM tipo 12V akumuliatorių, tarpusavyje sujungtų lygiagrečiai. Akumuliatorių 12V srovė nukreipiama į išmanųjį kompiuterį, o iš ten – į srovės keitiklį, kuris iš 12V keičia srovę į 230V, kas būstui leidžia iki galo funkcionuoti.
<i>Skirtingi šildymo režimai:</i>	a) Ekonominis režimas. Kai vartotojų nebus namuose, būsto sistema sumažins šildymo temperatūrą iki optimalios, automatiškai išjungs paliktus nereikalingus prietaisus (televizorius, lygintuvas ir pan), aktyvuos siurblių robotą, kad siurbtų dulkes ir pan. a) Komforto režimas. Važiuojant namo, naudojantis telefonu arba programėle, likus keliems kilometrams iki namų įjungiamas komforto režimas, dėl kurio būsto temperatūra padidinama iki komfortinės. Įžengus į namus automatiškai įjungiamas šviesa, iš grindų „išlenda“ batų lentyna. a) Miego režimas. Aktyvavus miegojimo režimą, visame būste šiek tiek pažeminama temperatūra ir įjungiamas virš lovos esantis infraraudonųjų spindulių šildymas. Jeigu nustatytas žadintuvas pvz: 7:00 val., tai galima suprogramuoti, kad nuo 6:30 val. rekuperacinė sistema tiekų gaivesnį orą, padidintų šilumą, o vartotoją pažadintų, įjungiant jo mėgstamą muziką.
<i>Valdymo būdai :</i>	<i>Funkcijų aprašymas:</i>
<i>Išmaniuoju telefonu</i>	Sukuriama unikali, pagal buto projektą valdyma programa, tinkanti daugeliui išmaniųjų telefonų

<i>Planšetiniu ar paprastu kompiuteriu</i>	Konkrečiai šiam būstui pritaikyta nuotolinio valdymo programa, patogi valdyti visas namo/buto sistemas planšetiniu ir paprastu kompiuteriu.
<i>“Smart TV”</i>	Galima būsto valdymo sistemos kontrolė išmaniojo televizoriaus pagalba.
<i>Vartotojo LCD liečiama panele</i>	Aukštos kokybės (UHD) vartotojo ekranai leidžia valdyti sistemas lokaliai.
<i>Valdymas nuotoliniu pulteliu</i>	Nuotoliniu pultu valdomos visos namo funkcijos.
<i>Automatizuotas valdymas</i>	Pagal jutiklių duomenis ir sudėliotus grafikus, visos sistemos valdymas automatiniu režimu.

3.3. Išmaniojo būsto įrengimo technologinių sprendimų praktinis pritaikymas konkretaus objekto pavyzdžiui

Bute numatoma daug įrangos ir mechanizmų, kurie privalės būti „paslėpti“, tačiau, reikalui esant, dėl techninio aptarnavimo ar gedimo atveju būtų galima prie mechanizmų prieiti. Todėl pasirinkta bute įrengti dvigubas pakeliamas grindis ir pakabinamas lubas, po kuriais bus sudėta visa įranga. Ši grindų įrengimo sistema naudinga tuo, kad ją įrengus atsiranda reikalingas techninis lankstumas, nes visiškai prieinamos pagrindinės erdvės leidžia laisvai patalpinti elektrinius bei hidraulinius prietaisus. Pakeliamų grindų sistemoje yra sumontuoti vibracijos riebokšliai, pagaminti iš pralaidžios plastikinės medžiagos, todėl jos neturi galimybės vibruoti.

Grindų įrengimas

Pastato senos esamos grindys yra iš medinių sijų 0.00 altitudės aukštyje. Naujos betoninės grindys bus daromos -0.50 aukštyje, todėl esamą gruntą reikia nukasti iki -0.780 gylio. Esamas nukastas smėlio gruntas sutankinamas, įrengiama 200 mm termoizoliacija iš XPS polistireno, vėliau įrengiama hidroizoliacija, ant kurios armuojamos ir liejamos betoninės grindys 80 mm. Sukietėjęs ir išdžiuvęs betonas apklijuojamas blizgiu 3mm storio šilumos atspindėjimo ekranu.

Ant betoninio grindų pagrindo įrengiamos pakeliamos grindys. Pakeliamos grindys susideda iš:

29 pav. Pakeliamų grindų sistema

Surenkamas grindų profilių karkasas kas 600mm, sujungiamas tarpusavyje, pjedestalas su laikikliais ir visas karkasas statomas ant 460mm ilgio laikiklių, tam skirtų plieninių strypų su riebigšliais, kurių pagalba sureguliuojamas tikslus, reikiamas aukštis. Kadangi yra numatyta vietos, kur grindyse bus sumontuota įvairi technika (robotas siurblys, batų lentyna ir t.t), kurią aktyvavus būsto kompiuteriu ji „išlįs“ iš grindų. Tose vietose pakeliamų grindų karkasas bus suvirintas, o reikalui esant ir sustiprintas papildomais plieniniais rėmais, ryšiais. Įrengus grindų profilių karkasą, montuojama technika, kuri automatikos pagalba galės judėti. Vėliau montuojamos apdailinės medžio masyvo plokštės. Virtuvės zonoje medžio masyvų plokščių sandūros privalo būti papildomai hermetizuojamos dėl higienos normų atitikimo ir saugumo.

Pakeliamos grindys mūsų analizuojame bute yra **išskirtinumas**, kadangi pasinaudoję buto aukštomis lubomis ir įrengę dvigubas grindis, ne tik sutaupysime daug vietos reikalingos šildymo, vėsinimo, vėdinimo bei kitai technikai sutalpinti, bet ir įdiegsime iki šiol nematytas išmaniosios sistemos funkcijas, kurios galės funkcionuoti tik dėl tokios grindų konstrukcijos.

Lubų įrengimas. Pirmo aukšto perdengimas iš 400 mm medžio rąstų išdėstytų kas 1000 mm. Tarp medinių sijų numatoma dėti mineralinę „Knauf“ termoizoliacinę vatą.

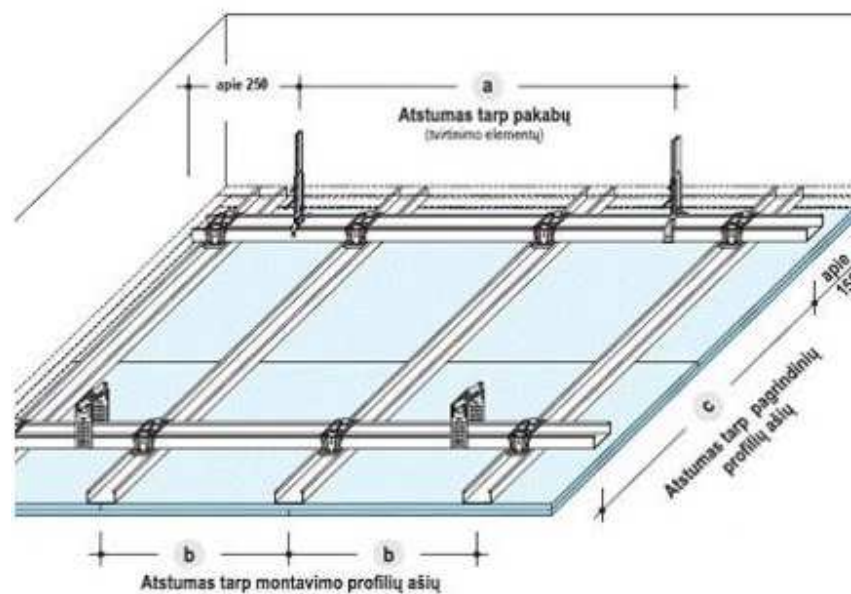
Buto lubos numatomos iš gipskortonio plokščių „Knauf Blue“, naudojant „Knauf“ pakabinamų lubų sistemą.

Lubų įrengimo technologija – įvertinus lubų aukštį pasirenkamas tinkamas būsimų lubų aukštis. Planuojamas aukštis apie 100 mm žemiau esančių perdangos sijų. Prie sienų tvirtinami perimetriniai [UD profiliai](#), pažymima, koku atstumu nuo sienos bus tvirtinama pirma eilė pakabų. Ant [UD](#)

[profilio](#) klijuojama amortizacinė juosta, kuri padeda slopinti galimą smūginį garsą, keliaujantį per kietas konstrukcijas ir jų jungtis.

Lubų perimetru bus formuojama šešėlinė siūlė. Prie medinių balkių tvirtinami pakabų tvirtinimai, jie išdėstomi tinkleliu 600x1000, ant jų tvirtinamos pakabos o prie pakabų tvirtinami pagrindiniai CD profiliai. Pirmas, pagrindinis profilių tinklas išdėstomas kas 500 mm tarp centrų. Po juo dedamos pakabos ir priešinga kryptimi tveriamas montavimo CD profilių tinklas, ant kurio savisriegiais „TN 3,5“ sukamos „Knauf Blue“ gipskortonio plokštės. Plokštės montuojamos dviem sluoksniais.

Kadangi formuosime šešėlinę siūlę, tuomet pirmas gipskortonio plokščių sluoksnis montuojamas per visas lubas, o montuojant antrąjį, tarp sienos ir gipskortonio plokštės paliekamas tarpas ir plokštės kraštas užbaigiamas glaistymo kampu. Tarpas paliekamas apie 10 mm, tam kad į jį tilptų dekoratyvinis LED apšvietimas.

30 pav. “Knauf” Pakabinamų lubų sistema

Vietose, kuriose numatoma tam tikra įranga, tokia kaip projektorius, papildomi garsiakalbiai ir pan., daromos specialios angos, kurių vidus taip pat apsiuvas gipskortonio plokštėmis. Į angas sumontuojama elektrinė technika, kuri mechanizmas leis judėti. Visi mechanizmai tvirtinami prie perdangos, o ne prie lubų, kad jų neapkrautume papildomu svoriu.

31 pav. Angos durelių pavyzdys

Tarp lubose esančios angos ir el. mechanizmų, klijuojama amortizacinė juosta, kad vibracijos nepersiduotų į lubas. Lubose esanti anga uždengiama specialiomis durelėmis, kurios ruošiamos ir dažomos kaip visos lubos.

3.4. Analizuojamo objekto energetinio naudingumo skaičiavimas

Atliekant analizuojamo objekto modernizaciją, numatoma įdiegti naują šildymo ir vėdinimo sistemą, naują apšvietimą, vandentiekio vamzdynus, taip pat pakeisti langus, duris ir apšiltinti. Kadangi butas yra name, kuris priklauso paveldui, privaloma išsaugoti autentišką klinkerio plytų fasadą, todėl iš lauko apšiltinti jo negalima. Vienintelis būdas, siekiant sumažinti šilumos nuostolius – buto šiltinimas iš vidaus. Tačiau šiltinant iš vidaus susiduriama su kitomis problemomis, didžiausia iš jų - pelėsio atsiradimas atitvaroje. Kai statiniai šiltinami iš lauko, pastato sukaupta šiluma atitvarą išdžiovina iš vidaus. Šiuo atveju šiluma dėl viduje įrengto termoizoliacinio sluoksnio negali patekti į plytų mūro dalį, todėl išorinis sluoksnis yra atviras atmosferos poveikiams, o sandūroje su plytų mūru ir termoizoliaciniu sluoksniu susidaro stiprus rasos taškas. Kai kurie medžiagų tiekėjai specialiai tam yra sukūrę šiltinimo sistemas, kurios leidžia šių problemų išvengti. Vieną iš jų panaudosime šiame objekte. Taip pat, pasinaudodami programa „NRG3“, atliksime du energinio modeliavimo skaičiavimus – prieš ir po remonto. Programa parodys, kokią energinę klasę pasieksime atlikę remonto darbus, kiek pagal skaičiavimus pastatas turėtų suvartoti energijos ir ar įmanoma pasiekti dar geresnę energinę klasę.

Esama situacija iki remonto. Butas yra visiškai neapšiltintas. Lauko sienos yra iš skylėtų keraminių plytų, sumūrytų be oro tarpo. Bendras sienos storis – 520 mm. Grindys – medinės. Langai – mediniai, durys – medinės. Pagrindiniam šildymo būdai yra numatyta krosnis. Pastate yra tik šaltas vanduo. Vėdinimas natūralus.

Esamos situacijos duomenų suvedimas į NRG3 programą. Statinio duomenys imami pagal STR 2.01.02:2016 „Pastatų energinio naudingumo projektavimas ir sertifikavimas“. Šiuo atveju svarbu

akcentuoti, kad butas ne visu perimetru ribojasi su lauku. 3/5 buto ribojasi su kitomis šildomomis patalpomis, o virš jo įrengtas kitas šildomas butas. Tos atitvaros, kurios skiria šildomus butus, nevertinamos. 32 paveikslėlyje vaizduojamas pagrindinių duomenų langas.

Zona_00: Pagrindinė pastato zona

Pastato zonos gabaritai:

Plotas Ap (m²): 50.59   Ilgis L (m): 8.90   Vidutinis patalpų aukštis (Vp/Ap santykis): 4.64

Tūris Vp (m³): 234.73   Plotis B (m): 9.20

Aukštis h (m): 5.04   Šildomų aukštų sk. n_f (vnt): 1

Pastato zonos pagrindinės įėjimo durys:

Durų tipas: 1 durys be tambūro tarp patalpų ir išorės   Pataisos koeficientas durims k_d2: 1.00

Pastato zonos sandarumas:

Naudoti deklaruojamą reikšmę

Oro apykaitos pastate rodiklio n50 vertė (1/h): 9.25   Laipsnio rodiklio vertė n: 0.67

Pastato zonos masyvumas:

Lauko sienos: Mūrinės arba betoninės

Pertvaros: Įvairios (betoninės, mūrinės ir karkasinės arba iš kitų lengvų konstrukcijų)

Perdenginiai: Daugiau kaip pusė - betoniniai

Grindys: Daugiau kaip pusė - betoninės, keraminių plytelių, linoleumo ant betono ir pan.

Klasifikavimas pagal vidinę šiluminę talpą: **Masyvus pastatas**

Šiluminė talpa C_p (J/K): 13153400

Pastato zonos nustatymai:

Pavadinimas: Pagrindinė pastato zona

Zonos konfigūracija sudaryta iš skirtingų fragmentų

Duomenys: skaičiuojami   neskaičiuojami

Karšto vandens ruošimo sistema:

K.v.r. sistemos nėra

K.v.r. sistemoje cirkuliacinio kontūro nėra

Šiluminių tiltelių duomenys:

Visos Ψ vertės pagrįstos skaičiavimais

Pastaba: A, A+, A++ klases pastatų (jų dalių) ilg.šil.tiltelių Ψ vertės turi būti pagrįstos skaičiavimais!

Atitvarų plotai:

32 pav. Pagrindiniai duomenys.

Sienos

Pavadinimas	A	U	Atitvaros apibūdinimas	k	O	γ	V	Fe,w	Fr,w
ŠV	34.73	1.050	Tarp patalpų ir išorės	1.00	ŠV	90	■	1.00	0.500
PV	19.31	1.050	Tarp patalpų ir išorės	1.00	PV	90	□	1.00	0.500

Duomenų redagavimas

Atitvaros (ar jų grupės) pavadinimas: ŠV   Plotas A (m²): 34.73

Konstrukcijos apibūdinimas ir šilumos perdavimo koeficientas

Standartinė - iki 1992 m. (pagal pasirinktą pastato paskirtį)

Pasirenkama iš sąrašo:

Keraminių skylėtų plytų 500-560 mm storio siena be oro tarpo

Kita: Šilumos perdavimo koef. U, W/(m²·K): 1.050

Pozicija kitų atitvarų atžvilgiu: Tarp patalpų ir išorės   Pataisos koef. k: 1.00

Ventiliuojama atitvara

Koeficientas, įvertinantis klūtis Saulės spinduliutei per atitvarą dėl tarp jos ir išorės esančių kitų pastato elementų - Fe: 1.00

Koeficientas, įvertinantis klūtis spinduliniams mainams tarp dangaus skliauto ir atitvaros paviršiaus - Fr: 0.50

Atitvaros orientacija

Horizontali atitvara

Kampas γ ,^o nuo horizontalios plokštumos: 90

Orientuota ŠV kryptimi

OK   Atšaukti

33 pav. Sienų parametrų suvedimas

Durys / vartai

Pavadinimas	Apibūdinimas	Konstrukcija	Tipas	A	P	U	k	G	O	γ	Fe	Fr
ŠV durys	Tarp patalpų ir išorės	Medinės (pagamintos iki 1995 metų)	d1	3.08	7.20	2.600	1.00	50.0	ŠV	90	1.00	0.500

Duomenų redagavimas

Atitvaros (ar jų grupės) pavadinimas: ŠV durys

Geometriniai duomenys:

Bendras plotas A (m²): 3.08

Istiklinimo plotas A,g (m²): 0.00

Perimetras P (m): 7.20

Koeficientai, įvertinantys kliūtis Saulės spinduliutei: Fe: 1.00, Fr: 0.50

Pozicija kitų atitvarų atžvilgiu: Tarp patalpų ir išorės

Konstrukcijos apibūdinimas: Medinės (pagamintos iki 1995 metų)

Šilumos perdavimo koef. U, W/(m²K): 2.600

Visuminės saulės energijos praleisties koeficientas g: 0.000

Orinio laidžio klasė:

Atitvaros orientacija: Kampas γ,* nuo horizontalios plokštumos: 90

Orientuota ŠV kryptimi

Pataisos koeficientas, k: 1.00

Oro skverbtis, G (m³/m²h): 50.00

Šilumos perdavimo koef. U, W/(m²K): 2.600

Visuminės saulės energijos praleisties koeficientas g: 0.000

Orinio laidžio klasė:

Stėgis P_AE (Pa): 0.00

34 pav. Durų parametrų suvedimas

Langai, stoglangiai, švieslangiai ir kitos skaidrios atitvaros

Pavadinimas	Apibūdinimas	Konstrukcija	Tipas	A	Ag	P	U	k	O	γ*	Fe	Fr	g_sol	G	P_AE	Laukostas	S
ŠV langai	Tarp patalpų ir išorės	Mediniai (iki 1995m. gamybos) su 2 stiklais	wd	8.46	7.62	21.30	2.500	1.00	ŠV	90	1.00	0.500	0.76	50.0	0		
PV langai	Tarp patalpų ir išorės	Mediniai (iki 1995m. gamybos) su 2 stiklais	wd	2.82	2.50	7.10	2.500	1.00	PV	90	1.00	0.500	0.76	50.0	0		

Duomenų redagavimas

Atitvaros (ar jų grupės) pavadinimas: ŠV langai

Geometriniai duomenys:

Bendras plotas A (m²): 8.46

Istiklinimo plotas A,g (m²): 7.62

Perimetras P (m): 21.30

Prekybos paskirties pastatų: I-jo aukšto atitvara

Koeficientai, įvertinantys kliūtis Saulės spinduliutei: Fe: 1.00, Fr: 0.50

Pozicija kitų atitvarų atžvilgiu: Tarp patalpų ir išorės

Konstrukcijos apibūdinimas: Mediniai (iki 1995m. gamybos) su 2 stiklais

Šilumos perdavimo koef. U, W/(m²K): 2.500

Visuminės saulės energijos praleisties koeficientas g: 0.760

Orinio laidžio klasė:

Stėgis P_AE (Pa): 0.00

Atitvaros orientacija: Kampas γ,* nuo horizontalios plokštumos: 90

Orientuota ŠV kryptimi

Apsaugos nuo Saulės spinduliuotės priemonės:

Stogelis: Stogelis

Peršviečiama: Ne Taip

Stogelio visuminės saulės energijos praleisties koeficientas g: 0

Šoninė briauna - KAIREJE (žiūrint iš patalpos): Šoninė briauna - KAIREJE (žiūrint iš patalpos)

Peršviečiama: Ne Taip

Briaunos visuminės saulės energijos praleisties koeficientas g: 0

Šoninė briauna - DEŠINEJE (žiūrint iš patalpos): Šoninė briauna - DEŠINEJE (žiūrint iš patalpos)

Peršviečiama: Ne Taip

Briaunos visuminės saulės energijos praleisties koeficientas g: 0

Žaliuzės: Žaliuzės

Peršviečiama: Ne Taip Judriosios

Žaliuzių visuminės saulės energijos praleisties koeficientas g: 0

35 pav. Langų parametrų suvedimas

Atitvaros, kurios ribojasi su gruntu - be ar su išistine izoliacija (isthor)

Pavadinimas	Tipas	A	P	w	B'	Beta	d_t	R_f	U_fg	U_f	U_02	H_pe	PSIgeMIN
▶ Esamos grindys ant grunto	fg1	50.59	11.52	0.59	8.78	1.3179	1.07	0.032	0.458	0.000	0.000	11.7741	0.0000

Duomenų redagavimas

Atitvaros (ar jų grupės) pavadinimas:

Grindų plokštė:

Bendras plotas A (m²): Perimetras P (m):

w - grindis ribojančios sienos storis (m):

R f - grindų plokštės šiluminė varža (m²K/W):

Horizontalus apšiltinimas

H izol. sluoksnis: R h ins - pakraščių horizontalaus temoizol. šilum. varža (m²K/W):

λ h ins - šilumos laidumo koeficientas (W/(m K)):

d h ins - pakraščių horizontalaus temoizol. sluoksnio storis (m):

D h - horizontalaus temoizol. sluoksnio plotis (m):

Vertikalus apšiltinimas

V izol. sluoksnis: R v ins - pakraščių vertikalaus temoizol. šilum. varža (m²K/W):

λ v ins - šilumos laidumo koeficientas (W/(m K)):

d v ins - pakraščių vertikalaus temoizol. sluoksnio storis (m):

D v - vertikalaus temoizol. sluoksnio gylis (m):

36 pav. Grindų parametrų suvedimas

Pastato dalis/butas/patalpa

- ▼ Zona_00: Pagrindinė pastato zona
  - ▼ Atitvaros
    - ✓ Sienos
    - ✓ Stogai
    - ✓ Durys/vartai
    - ✓ Langai/visos sk.atitvaros
    - Išorinės perdangos
    - ▼ Grindys/grunto atitvaros:
      - ▼ be ar su išistine izoliacija
        - izol.pakraščiuose horizontaliai
        - izol.pakraščiuose vertikaliai
        - izol.pakraščiuose horiz. + ver
        - šildomame rusyje
        - virš vėdinamų po grindžių
        - virš nešildomų vėdinamų rūš
      - ▼ Šiluminiai tilteliai:
        - ✓ tarp pamatų ir išor.sienų
        - tarp sienų ir stogo
        - ✓ apie langų angas sienose
        - ✓ apie išor.durų/vartų angas si
        - stog/švies-langių/kt.sk.att. p
        - balkonų grindų sankirtos su i
        - tarp išor.perdangų ir sienų
        - ✓ fasadų išor./vid. kampuose
    - ▼ Sistemos
      - ✓ Elektra (apšvietimas)
      - K.v.r. sistemos nėra
      - ▼ Šilumos šaltiniai
      - Vandens talpos
      - ✓ Vėdinimas
      - ✓ Vesinimas
      - Apsinaujinančios e.šaltiniai

Šilumos šaltiniai/įrenginiai ir šildymo sistemos reguliavimas

Šilumos šaltinių paskirstymas šildymo / k.v.r. / vėdinimo sistemose:

Pavadinimas	Tipas	I / II	τ	η2	ŠLD	KVR	VDN	K.v.r įrangos reguliavimas	n_hw	Energijos šaltinis
▶ Šil.šaltinis_1	Krosnyse	Pirmasis	1	0.500	☒	☐	☐		0.00	Biokuras (mediena, šiaudai, biodujos, bioalyva ir kt.)

Šilumos šaltinio pajungimas prie vandens talpų (pajungimas pažymimas varnele):

Šildymo sistemos reguliavimo įtaisai:

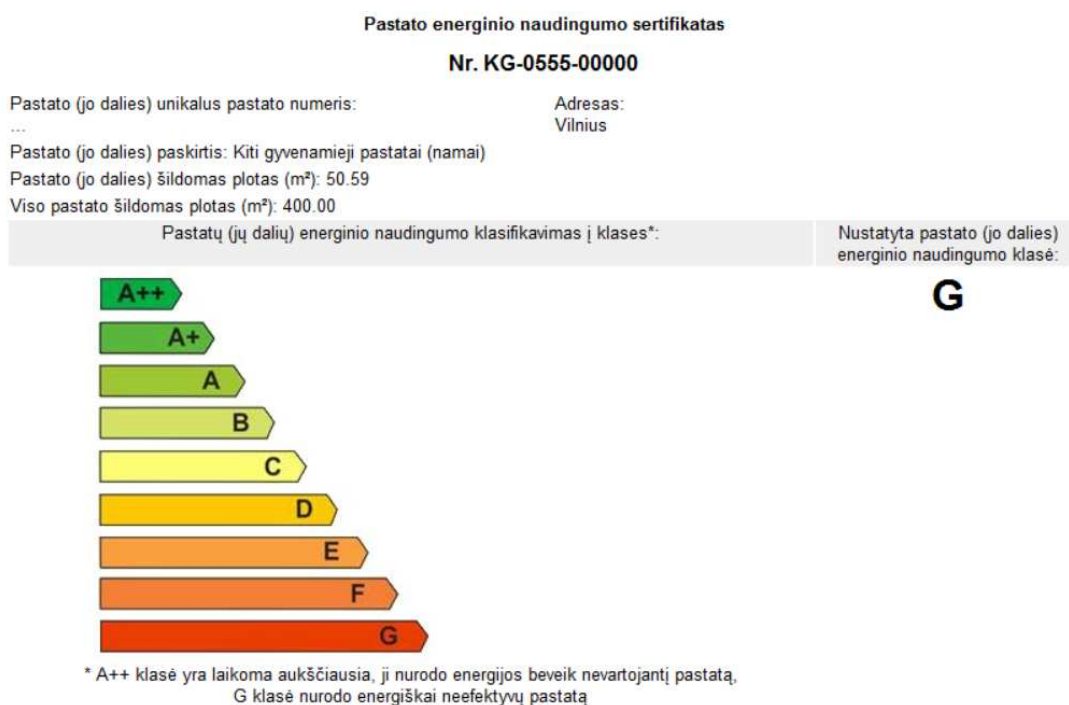
Šildymo sistemoje yra reguliavimo įtaisų

Įtaisai įrengti taip, kad apima visų patalpų šildymo reguliavimą, naudojant:

37 pav. Kiti duomenys

Iš 33, 34, 35, 36 paveikslų matyti, kokius duomenis reikia suvesti į programą, t.y. nurodomos atitvarų orientacijos pasaulio šalių atžvilgiu, jų šiluminės savybės ir t.t. 37 pav. suvedami likę duomenys, t.y. šilumos tilteliai, įvedamos inžinerinės sistemos. Šiuo atveju apšvietimas 100% iš kaitrinių lempų, šildymas – krosnis, vėdinimas – natūralus, vėsinimo nėra.

Gauti duomenys – programa „NRG3“ suskaičiavo pagal STR 2.01.02:2016 „Pastatų energinio naudingumo projektavimas ir sertifikavimas“ metodiką statinio energetinę klasę. Šiuo atveju ji – G, jeigu būtų kūrenama anglimis arba durpėmis. E energetinę klasę galima pasiekti kūrenant biokuru.

38 pav. Esamos situacijos energetinė klasė

Toliau pateikiami suskaičiuoti pastato šilumos nuostoliai ir energijos suvartojimas:

Skaičiuojamosios metinės rodiklių vertės vienam kvadratiniam metrui pastato (jo dalies) šildomo ploto:	
Neatsinaujinančios pirminės energijos sąnaudos, kWh/(m ² ·metai):	1030.16
Atsinaujinančios pirminės energijos sąnaudos, kWh/(m ² ·metai):	16.86
Metinių atsinaujinančios pirminės energijos sąnaudų santykio su metinėmis neatsinaujinančios pirminės energijos sąnaudomis vertė, vnt.:	0.00
Šiluminės energijos sąnaudos pastatui šildyti, kWh/(m ² ·metai):	718.20
Šiluminės energijos sąnaudos pastatui vėsinti, kWh/(m ² ·metai):	0.00
Šiluminės energijos sąnaudos karštam buitiniam vandeniui ruošti, kWh/(m ² ·metai):	60.56
Suminės elektros energijos sąnaudos, kWh/(m ² ·metai):	30.00
Elektros energijos sąnaudos patalpų apšvietimui, kWh/(m ² ·metai):	13.50
Pastato į aplinką išmetamas CO ₂ kiekis, kgCO ₂ /(m ² ·metai):	281.00

39 pav. Esamos situacijos energijos sąnaudos

Būsima situacija po remonto. Siekiant sumažinti šildymo kaštus butui, jį apšildinsime bei įrengsime oras-vanduo-oras sistemą, apšvietimą pakeisime į šiuo metų labiausiai energiją taupantį LED. Vėdinimui bus įrengta rekuperacinė sistema. Karšto vandens vamzdynai bus izoliuoti.

Sienų šiltinimas. Buto sienų šiltinimu iš vidaus naudosime „Knauf TecTem® Insulation Board Indoor“ sistemą. Sienas šiltindami pagal sistemos nurodymus, išvengsime pelėsio susidarymo konstrukcijoje. Ši šiltinimo sistema išsiskiria iš kitų tuo, kad aitvaras galima šiltinti gerokai daugiau negu 50 mm. Mūsų atveju butą šiltinsime maksimaliai 200 mm storio termoizoliacinėmis plokštėmis, tinkuosime 10 mm storio armuotu tinku.

Sienos šilumos perdavimo koeficientas apskaičiuojamas pagal STR 2.01.02:2016 „Pastatų energinio naudingumo projektavimas ir sertifikavimas“ metodiką ir gauta reikšmė įrašoma į programą.

Sienos konstrukcija	d,m	$\lambda_{d.s.}$	$\lambda'_{d.s.}$	R
Esamas skylėtų keram. plytų mūras	0.52	0.7		0.743
"Knauf" termoizoliacinės plokštės	0.2	0.045		4.444
"Knauf" armuotas tinkas	0.01	1		0.010
R _{si}				0.130
R _{se}				0.040
R _t				5.367
U	0.73			0.186

40 pav. U vertės apskaičiavimas

Sienos										
	Pavadinimas	A	U	Atitvaras apibūdinimas	k	O	γ	V	Fe,w	Fr,w
	ŠV	34.73	0.186	Tarp patalpų ir išorės	1.00	ŠV	90	☐	1.00	0.500
▶	PV	19.31	0.186	Tarp patalpų ir išorės	1.00	PV	90	☒	1.00	0.500

41 pav. Pakeista apšildintos sienos U vertė programoje

Grindų apšiltinimas. Esamos grindys išardomos ir atkasama dalis pamatų iš vidaus. Pamatų vertikaliai ir grindys ant grunto apšiltinamos XPS plokštėmis 200 mm. Ant jų įrengiama hidroizoliacija ir išliejamas armuoto betono sluoksnis 80 mm.

Grindų šilumos perdava U_o , W/(m ² ·K)			
grindų vidaus perimetras, m, P =	11.520		
grindų vidinis plotas, m ² , A =	50.590		
grindų būdingasis matmuo B' =	8.783		
sienos storis, m, w =	0.500		
grunto šiluminis laidis, λ =	2.00		
paviršinės varžos (Rsi + Rse) =	0.210		
Grindų konstrukcijos sluoksniai:			
medžiaga	storis, m	laid. λ	varža R
betonas	0.080	2.50	0.032
Hidroizoliacija			0.040
XPS grunte	0.200	0.04	5.128
Grindų konstrukcijos varža R_f			5.200
Atstojamasis storis, m, d_t =			11.320
Grindų plokštės perdava U_o =			0.130

Atitvaros, kurios ribojasi su gruntu - izol.pakraščiuose vertikaliai (v)

Pavadinimas	Tipas	A	P	w	B'	Beta	d _t	R _f	U _{fg}
Grunto att.(izol.pakraščiuose vertikaliai)_02	fg2V	50.59	11.52	0.5	8.78	2.0662	11.32	5.200	0.118

Duomenų redagavimas

Atitvaros (ar jų grupės) pavadinimas:
Grunto att.(izol.pakraščiuose vertikaliai)_02

Grindų plokštė:

Bendras plotas A (m²): 50.59 Perimetras P (m): 11.52

w - grindis ribojančios sienos storis (m): 0.50

R_f - grindų plokštės šiluminė varža (m²·K/W): 5.200

Horizontalus apšiltinimas

H izol sluoksnis: Keramzito žvyras grindyse ant grunto R h ins - pakraščiu horizontalaus termoizol. sl. šilum. varža (m²·K/W): 0

λ h ins - šilumos laidumo koeficientas (W/(m·K)): 0

d h ins - pakraščiu horizontalaus termoizol. sluoksnio storis (m): 0

D h - horizontalaus termoizol. sluoksnio plotis (m): 0

Vertikalus apšiltinimas

V izol sluoksnis: Polistireninis putplastis "XPS" grunte R v ins - pakraščiu vertikalaus termoizol. sl. šilum. varža (m²·K/W): 5.128

λ v ins - šilumos laidumo koeficientas (W/(m·K)): 0.039

d v ins - pakraščiu vertikalaus termoizol. sluoksnio storis (m): 0.200

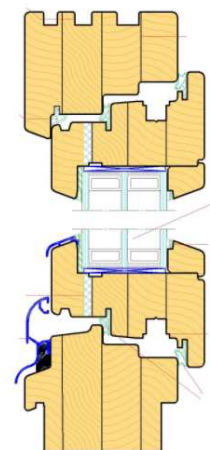
D v - vertikalaus termoizol. sluoksnio gylis (m): 1.20

42 pav. R_f vertės apskaičiavimas ir duomenų įvedimas į programą.

Durys, langai. Esamos durys ir langai demontuojami. Prieš montuojant naujus langus ir duris įrengiamas termoizoliacinis sluoksnis, į kurį bus įstatomi tiek langai, tiek durys. Langai numatomi mediniai Euro110, kurių U=0.81 W/m²K, gaminio oro pralaidumas – 4 klasė (žiūrėti 33 pav.).

Rodiklio pavadinimas	Matavimo vnt.	Euro78	Euro94	Euro110
Oro garso izoliacijos rodiklis R _w	dB	35	35	36
Gaminio atsparumas kartotiniam varstymui	Ciklai/Klasė	20000/3	20000/3	20000/3
Gaminio šilumos perdavimo koeficientas	W/m ² K	1,0*	0,83*	0,81*
Gaminio atsparumas vėjo apkrovai	Klasė	C5	C5	C5
Gaminio oro pralaidumas	Klasė	4	4	4
Gaminio nepralaidumas vandeniui	Pa/klasė	600/9A	600/9A	600/9A

su *42 mm pločio trijų stiklų paketas 4LowE-14T-4-16T-4LowE+arg, U_g=0,6. ** 52 mm pločio trijų stiklų paketas 4GN-20T-4-20T-4GN+arg, U_g=0,5.

43 pav. Langų techninė specifikacija

Lauko durys parenkamos tokios, kurių U=0.78 W/m²K ir gaminio oro pralaidumas – 4 klasė. Visi šie duomenys įvedami į programą.

Dury / vartai										
	Pavadinimas	Apibūdinimas	Konstrukcija	Tipas	A	P	U	k	G	
▶	ŠV durys	Tarp patalpų ir išorės	Vienerios durys be tambūro	d1	3.08	7.20	0.780	1.00	3.0	

44 pav. Durų įvedimo lentelė su naujų durų parametrais

Langai, stoglangiai, švieslangiai ir kitos skaidrios atitvaros										
	Pavadinimas	Apibūdinimas	Konstrukcija	Tipas	A	Ag	P	U	k	
	ŠV langai	Tarp patalpų ir išorės	Metaliniai, 2-kamerinis stiklo paketas, 2 stiklai selektyviniai	wd	8.46	7.62	21.30	0.810	1.00	
▶	PV langai	Tarp patalpų ir išorės	Metaliniai, 2-kamerinis stiklo paketas, 2 stiklai selektyviniai	wd	2.82	2.50	7.10	0.810	1.00	

45 pav. Langų įvedimo lentelė su naujų langų parametrais

Šiluminiai tilteliai ir šildymo sistemos. Šiluminių tiltelių vertės pakeičiamos į naujas. Langai ir durys montuojamos į termoiziacinį sluoksnį. Pamatas apšiltinimas iš vidaus. Nors tiesioginio susisiekimo su sienos apšiltinimu ir neturi, tačiau šiluminis tiltelis jau geresnis nei be jokios termoiziacijos.

Pagrindinis šildymo būdas numatomas oras–vanduo–oras sistema, kurios naudingumo koeficientas 3.85. Oro vėdinimui numatomas rotacinis rekuperatorius, kurio elektrinių ventiliatorių sunaudojamas elektros energijos kiekis 1 m³ oro debitui (Wh/m³) – 0.75, o rekuperacinės sistemos skaičiuojamosios šilumos sugrąžinimo naudingumo koef. – 0.65. Vėsinimui naudojamas įrenginys, kuris ima energiją iš oro. Patalpose numatomi termostatiniai šildymo prietaisų ventiliai ir patalpų bei išorės termostatai.

Elektra - apšvietimas				
	Pavadinimas	A	Patalpų apšvietimo įranga	η_E
▶	Apšvietimo_sist...	64.59	Šviestuvai su šviesos diodų (LED) lempomis	150.00

46 pav. Apšvietimo duomenų suvedimas

Vėdinimas

Pavadinimas	Tipas	A_vent	G	η_{re}	$\eta_{h,air}$	R	M	H
Vėdinimo_sistema_1	Rekup. su šildymu	64.59	0.75	0.65	3.85	☒	☒	☒

Duomenų redagavimas

Sistemos pavadinimas: Sistema įrengta plote A (m²):

Vėdinimo sistemos apibūdinimas:

Natūralaus vėdinimo

Mechaninė

Elektrinių ventiliatorių sunaudojamas elektros energijos kiekis 1 m³ oro debitui (Wh/m³):

Priedas_1

Su rekuperacija

Rekuperacinės sistemos skaičiuojamasis šilumos sugrąžinimo naudingumo koef., η_{re} :

Priedas_1

Jei vėdinimo sistemoje įrengti du nuosekliai sujungti rekuperatoriai su šilumos sugrąžinimo naudingumo koeficientais η_{re1} ir η_{re2} , tokios rekuperacinės sistemos šilumos sugrąžinimo naudingumo koeficientas η_{re} apskaičiuojamas taip: $\eta_{re} = \eta_{re1} + \eta_{re2} - \eta_{re1} \cdot \eta_{re2}$

Su oro pašildymu

Oro pašildymui naudojamo šilumos šaltinio skaičiuojamasis naudingumo koef., η_H :

Šilumos šaltinis:

Pastaba: jei pasirinkamų šaltinių sąrašas tuščias, tai vėdinimo sistemai skirtą šilumos šaltinį reikia įvesti/pažymėti bendrajame [šilumos šaltinių sąraše](#).

47 pav. Vėdinimo sistemos duomenų suvedimas

Vėsinimas

Pavadinimas	A_C.eq	Orą šaldančio įrenginio tipas	η_{EER}	Be vėsinimo
Vėsinimo_sistema_1	64.59	Iš oro energiją imantis įrenginys	3.85	☐

Duomenų redagavimas

Pavadinimas: Plotas A_C.eq (m²):

Nurodytame plote - vėsinimo sistemos nėra

Orą šaldančio įrenginio skaičiuojamojo energinio efektyvumo koeficientas η_{EER} :

Įrenginio tipas: Įrenginio η_{EER} :

Priedas_1

48 pav. Vėsinimo sistemos įvedimas

Karšto vandens ruošimo sistemos vamzdynai

Vamzdynai iki stovų U'_{hw.avg} (W/(m²·K)): 0.13 Ilgis, L (m): 14.02

Apibūdinimas: Vamzdynai, apšiltinti po 1993m., d_izol ≈ D_vamzd. L žinomas

Pavadinimas	L	Izol.medžiaga	λ_{ds40}	Apibūdinimas	h_e	De	Di	U'	Šild.p.

0 of 0

Paskirstymo stovai U'_{hw.avg} (W/(m²·K)): 0.14 Ilgis, L (m): 15.68

Apibūdinimas: Vamzdynai sienose po tinku, apšiltinti po 1993m., d_izol ≈ D_vamzd. L žinomas

Pavadinimas	L	Izol.medžiaga	λ_{ds40}	Apibūdinimas	h_e	De	Di	U'

0 of 0

Skirstomieji patalpų vamzdynai U'_{hw.avg} (W/(m²·K)): 0.14 Ilgis, L (m): 6.14

Apibūdinimas: Vamzdynai sienose po tinku, apšiltinti po 1993m., d_izol ≈ D_vamzd. L žinomas

Pavadinimas	L	Izol.medžiaga	λ_{ds40}	Apibūdinimas	h_e	De	Di	U'

49 pav. Vamzdynų duomenų įvedimas

Šilumos šaltiniai/įrenginiai ir šildymo sistemos reguliavimas

Šilumos šaltinių paskirstymas šildymo / k.v.r. / vėdinimo sistemose:

Pavadinimas	Tipas	I / II	τ	η2
► Šil.šaltinis_1	Šilumos siurblys / energija iš oro	Pirmasis	0.9	3.850
Šil.šaltinis_2	Židiniai su kapsule, degimui naudojant išorės orą	Antrasis	0.1	0.500

50 pav. Šilumos šaltinių įvedimas

Atnaujinto buto rezultatai. Apšiltintam butui pavyko pasiekti A klasę. Tai lėmė kompleksiskai suderinti sprendiniai, kurie atitinka pagal STR 2.01.02:2016 „Pastatų energinio naudingumo projektavimas ir sertifikavimas“ reikalavimus: atitinkamas apšiltinimo parinkimas, tam tikrus naudingumo reikalavimus atitinkantys įrenginiai. Reikia pažymėti, kad šildomas plotas padidėjo dėl įrengtos antrosolės.

Vilnius

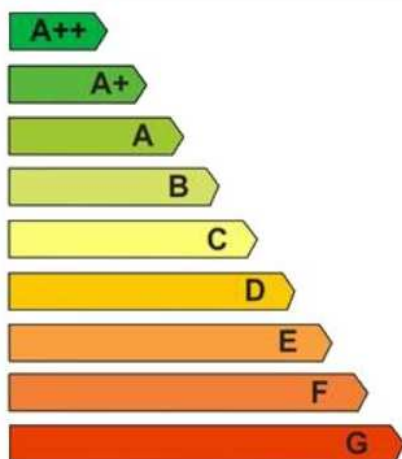
Pastato (jo dalies) paskirtis: Kiti gyvenamieji pastatai (namai)

Pastato (jo dalies) šildomas plotas (m²): 64.59

Viso pastato šildomas plotas (m²): 400.00

Pastatų (jų dalių) energinio naudingumo klasifikavimas į klases*:

Nustatyta pastato (jo dalies) energinio naudingumo klasė:

A

* A++ klasė yra laikoma aukščiausia, ji nurodo energijos beveik nevarojantį pastatą, G klasė nurodo energiškai neefektyvų pastatą

51 pav. Energetinės klasės rezultatas

Pagrindinių duomenų įvedimo lange 50 paveiksle matome, kad papildomai teko įvesti pastato zonos sandarumą, kuris atitinka A energetinės klasės reikalavimus, ir pažymėti, kad šiluminiai tilteliai buvo pagrįstai paskaičiuoti. Šie skaičiavimai atliekami su kitomis programomis, pvz. "Therm".

Zona_00: Pagrindinė pastato zona

Pastato zonos gabaritai:

Plotas Ap (m²): 64.59 Ilgis L (m): 8.90 Vidutinis patalpų aukštis (Vp/Ap santykis): 3.63

Tūris Vp (m³): 234.73 Plotis B (m): 9.20

Aukštis h (m): 5.04 Šildomų aukštų sk. n_f (vnt): 1

Pastato zonos pagrindinės įėjimo durys:

Durų tipas: 1 durys be tambūro tarp patalpų ir išorės Pataisos koeficientas durims k_d2: 1.00

Pastato zonos sandarumas:

Priedas_1

Oro apykaitos pastate rodiklio n50 vertė (1/h): 1.00 Laipsnio rodiklio vertė n: 0.67

Pastato zonos masyvumas:

Lauko sienos: Mūrinės arba betoninės

Pertvaros: Ivaivos (betoninės, mūrinės ir karkasinės arba iš kitų lengvų konstrukcijų)

Perdenginiai: Daugiau kaip pusė - betoniniai

Grindys: Daugiau kaip pusė - betoninės, keraminių plytelių, linoleumo ant betono ir pan.

Klasifikavimas pagal vidinę šiluminę talpą: **Masyvus pastatas**

Šiluminė talpa C_p (J/K): 16793400

Pastato zonos nustatymai:

Pavadinimas: Pagrindinė pastato zona

Zonos konfigūracija sudaryta iš skirtingų fragmentų

Duomenys: skaičiuojami neskaičiuojami

Karšto vandens ruošimo sistema:

K.v.r. sistemos nėra

K.v.r. sistemoje cirkuliacinio kontūro nėra

Šiluminių tiltelių duomenys:

Visos Ψ vertės pagrįstos skaičiavimais

Pastaba: A, A+, A++ klasės pastatų (jų dalių) ilg.šil.tiltelių Ψ vertės turi būti pagrįstos skaičiavimais!

Atitvarų plotai:

Atitvaras	Plotas (m ²)	Procentas (%)
Grindys	50.59	42.52 %
Išor.perdangos	0.00	0.00 %
Stogai	0.00	0.00 %
Langai/sk.att.	11.28	9.48 %
Durys/vartai	3.08	2.59 %
Sienos	54.04	45.42 %

52 pav. Atnaujinto buto pagrindinių duomenų langas

Ar įmanoma buvo siekti geresnės negu A energetinės naudingumo klasės? Atsakymas – praktiškai ne. Pavyzdyje 22 yra sulyginami reikalavimai A ir A+ energetinei naudingumo klasei.

A klasės sąlygos:	A+ klasės sąlygos:
Ilg.šil.tiltelių Ψ verčių skaičiavimas patvirtintas pagal A sąlygą.	Ilg.šil.tiltelių Ψ verčių skaičiavimas patvirtintas pagal A+ sąlygą.
Rekuperatorių energ.sąnaudų reikšmė 0.75 tenkina A klasės reikalavimą (≤ 0.75).	Rekuperatorių energ.sąnaudų reikšmė 0.75 netenkina A+ klasės reikalavimą (> 0.55).
Rekuperatorių naudingumo reikšmė 0.65 tenkina A klasės reikalavimą (≥ 0.65).	Rekuperatorių naudingumo reikšmė 0.65 netenkina A+ klasės reikalavimą (< 0.8).
Metinės šil.energ.sąnaudos šildymui 12.992 neviršija A klasės norminių sąnaudų (56.342).	Metinės šil.energ.sąnaudos šildymui 34.093 neviršija A+ klasės norminių sąnaudų (46.388).
Sandarumas išmatuotas. Sandarumo reikšmė 1.00 tenkina A klasės reikalavimą (1.0).	Sandarumas išmatuotas. Sandarumas 1.00 netenkina A+ klasės reikalavimo (0.6).
Savitieji Henv=30.850 atitinka A klasės reikalavimą (32.486).	Savitieji Henv=30.850 netenkina A+ klasės reikalavimo (27.301).

53 pav. A ir A+ energetinių klasių palyginimas

Siekiant dar mažesnių energijos sąnaudų, galima dėti geresnio naudingumo vėdinimo agregatus. Sandarumas turėtų būti dar geresnis negu A klasės, kuris paprastai priklauso nuo darbų atlikimo kokybės.

Tačiau labiausiai šiam butui trukdys savitieji šilumos nuostoliai, kurie netenkina A+ klasės norminių reikalavimų. Atitvarų šiltinti gamintojas neleidžia daugiau kaip 200 mm storio plokštėmis, o kitų medžiagų dėti negalima dėl pelėsio atsiradimo.

Skaičiuojamosios metinės rodiklių vertės vienam kvadratiniam metrui pastato (jo dalies) šildomo ploto:	
Neatsinaujinančios pirminės energijos sąnaudos, kWh/(m ² ·metai):	132.46
Atsinaujinančios pirminės energijos sąnaudos, kWh/(m ² ·metai):	0.00
Metinių atsinaujinančios pirminės energijos sąnaudų santykio su metinėmis neatsinaujinančios pirminės energijos sąnaudomis vertė, vnt.:	0.00
Šiluminės energijos sąnaudos pastatui šildyti, kWh/(m ² ·metai):	12.22
Šiluminės energijos sąnaudos pastatui vėsinti, kWh/(m ² ·metai):	5.23
Šiluminės energijos sąnaudos karštam buitiniam vandeniui ruošti, kWh/(m ² ·metai):	18.01
Suminės elektros energijos sąnaudos, kWh/(m ² ·metai):	22.54
Elektros energijos sąnaudos patalpų apšvietimui, kWh/(m ² ·metai):	1.35
Pastato į aplinką išmetamas CO ₂ kiekis, kgCO ₂ /(m ² ·metai):	28.33

54 pav. A klasės buto energijos sąnaudos

Grindų apšiltinimas net ir 500 mm nepadėtų, kadangi statinio apšiltinimas vyksta kompleksiskai ir proporcingai. 54 paveiksle pateikiame energijos sąnaudas vienam kvadratiniam metrui. Kaip matosi, apšiltinus ir įrengus naują šildymo/vėdinimo/vėsinimo sistemą, sumontavus energiją taupančius šviestuvus, sutaupyti energijos pavyko beveik 9 kartus.

Išvados

1. Garsiausias pasaulyje žinomos išmaniosios sistemos yra centralizuota DIY, naudojama JAV rinkoje, ir decentralizuota, EIB/Konnex naudojama Europos rinkoje. EIB/Konnex atskiros sistemos dalys nesunkiai pakeičiamos arba perprogramuojamos, o vieno modulio gedimas visiškai nedaro įtakos kitų modulių darbui. DIY sistema yra centralizuota valdymo sistema, kurioje visi moduliai sujungti į vieną grandinę, tad sugedus vienam komponentui, visos sistemos darbas sustos.
2. Išmaniojo būsto funkcijas galima išskirti į du tipus – pagrindinės ir papildomos. Pagrindines, t.y. standartines funkcijas išmaniajai sistemai galima išskirti į apšvietimo, mikroklimate valdymo, apsaugos, nuotekio, informavimo ir kitos funkcijas. Papildomos funkcijos - tai tokios funkcijos, kurios parenkamos pagal individualius kliento poreikius bei pritaikomos konkrečiam būstui.
3. Darbe buvo sudarytos ir išanalizuotos trys išmaniojo būsto įrengimo alternatyvos. Apskaičiavus artumo idealiam taškui metodu buvo nustatyta racionaliausia alternatyva – „Optimum“.
4. Tyrimo objektu pasirinktas senos statybos butas, esantis Vilniaus senamiestyje, kuris modernizuojamas. Modernizacijos metu buvo keičiami langai, durys, įrengta termoizoliacija, šildymo sistema bei vartotojų komfortui užtikrinti įrengta garso izoliacija. Atlikus modernizavimo darbus, gautiems rezultatams įvertinti buvo atliktas būsto energetinis sertifikavimas, kurio metu pasiekta A energetinio naudingumo klasė.
5. Kaip pagrindinis šildymo būdas parinkta šildymo sistema „oras-oras“. Kaip papildoma šildymo sistema įrengta kietojo kuro krosnelė, kurios degimo procesą galima reguliuoti pagrindiniu kompiuteriu bei infraraudonųjų spindulių skydais, kurie yra susieti su išmaniaja sistema.
6. Siekiant sutaupyti buto plotą, buvo įrengiamos dvigubos grindys, kuriose sumontuotos papildomos/nestandardinės išmaniosios sistemos funkcijos: robotas-siurblys, bėgimo takelis, garso aparatūra ir t.t. Naudojant šias funkcijas, įrenginiai automatiškai išlenda iš grindų, o išjungus pasislepia atgal, po grindimis. Taip pat išnaudojant vietą po grindimis buvo sumontuotas vidinis šildymo įrenginys, rekuperacinė sistema, išmaniosios sistemos valdymo skydas bei elektros energijos rezervuaras.

Literatūros sąrašas

1. Kane G., Heanhay G., Ewart K., Mclarist B. (2002). Developing accessibility appraisal model for the external environment of housing estates. Facilities, p. 104-110 ;
2. Allen B. (1997). An integrated approach to Smart House technology for people with disabilities. P. 203-205 ;
3. Barton J. (1997). Smart Structures and Materials. p. 337-338 ;
4. Craven J. What is a “smart house”? Internetinė prieiga:
<http://architecture.about.com/od/buildyourhouse1/g/smarthouse.htm> ;
5. Statistics on the information society in Europe (2003). Europos Komisija.;
6. Basil H. (2012). International Journal of Soft Computing and Engineering (IJSCE) // Design & Implementation of Smart House Control Using LabVIEW. Nr. 6, p. 98 ;
7. Helal S., Mann W., El-Zabadani H., King J., Kaddoura Y., Janssen E. (2005). The Gator Tech Smart House: A Programmable Pervasive Space // Computer. ISSN: 0018-9162. p. 50-60.;
8. RSN 156-94 “Satybinė klimatologija” ;
9. Statybos techninis reglamentas STR 2.05.01:2013 „Pastatų energinio naudingumo projektavimas“
10. Statybos techninis reglamentas STR 2.09.04:2008 „Pastato šildymo sistemos galia. Šilumos poreikis šildymui“ ;
11. Čuprinskienė J., Čiuprinskas K. (2006). Pastato šildymo sistemos projektavimas. Metodikos nurodymai ;
12. Pekus R. (2009). Gyvenamųjų pastatų vandentiekio ir nuotekų tinklų projektavimas. Mokomoji knyga ;
13. Paulaukienė Z. (2002). Pastatų vandentiekio ir nuotekų tinklų skaičiavimas, mokomoji knyga.
14. Statybos techninis reglamentas STR 2.07.01:2003 “Vandentiekis ir nuotekų šalintuvas.Pastato inžinerinės sistemos. Lauko inžineriniai tinklai.” ;
15. Lietuvos Respublikos energetikos ministro įsakymas „Dujų sistemų pastatuose įrengimo taisyklės“ [interaktyvus]. [žiūrėta 2017 m. spalio 5 d.] ;
16. Konnex/EIB sistema [interaktyvus]. [žiūrėta 2017 m. spalio 5 d.]. Prieiga per internetą:
<http://www.knx/eib.com> ;
17. Konnex/EIB sistema [interaktyvus]. [žiūrėta 2017 m. spalio 12 d.]. Prieiga per internetą:
<http://www.knx/eib.com> <http://www.eib.com/automatic/> ;
18. Būsto automatika [interaktyvus]. [žiūrėta 2017 m. lapkričio 5 d.]. Prieiga per internetą:
<http://bustoautomatika.lt/galimybes/> ;

19. Protingo namo sprendimai [interaktyvus]. [žiūrėta 2017 m. lapkričio 5 d.]. Prieiga per internetą: <http://www.thinklight.lt/protingas-namas/sprendimai-privatiems/kas-tai/> ;
20. Elsis [interaktyvus]. [žiūrėta 2017 m. lapkričio 5 d.]. Prieiga per internetą: <http://www.elsis.lt/category/naujienos/>;
21. Išmanusis namas [interaktyvus]. [žiūrėta 2017 m. lapkričio 5 d.]. Prieiga per internetą: <http://www.miestonamai.lt/naujas-kvartalas/ismanusis-namas/> ;
22. Bilo Geitso namas [interaktyvus]. [žiūrėta 2017 m. lapkričio 5 d.]. Prieiga per internetą: [http://www.businessinsider.com/19-crazy-facts-about-bill-gates-house-2014-11](http://www.businessinsider.com/19-crazy-facts-about-bill-gates-house-2014-11;);
23. Bilo Geitso namas [interaktyvus]. [žiūrėta 2017 m. lapkričio 15 d.]. Prieiga per internetą: <http://www.therichest.com/rich-list/the-biggest/12-unbelievable-facts-about-bill-gates-house/> ;
24. Bilo Geitso namas [interaktyvus]. [žiūrėta 2017 m. lapkričio 15 d.]. Prieiga per internetą: https://en.wikipedia.org/wiki/Bill_Gates%27s_house).

PRIEDAI

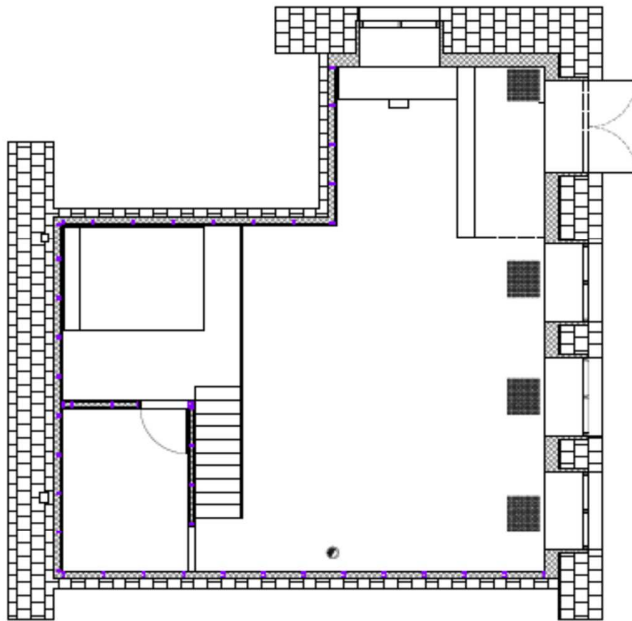
1 PRIEDAS. Pirmo aukšto planas

ANTRŲ AUKŠTO PLANAS

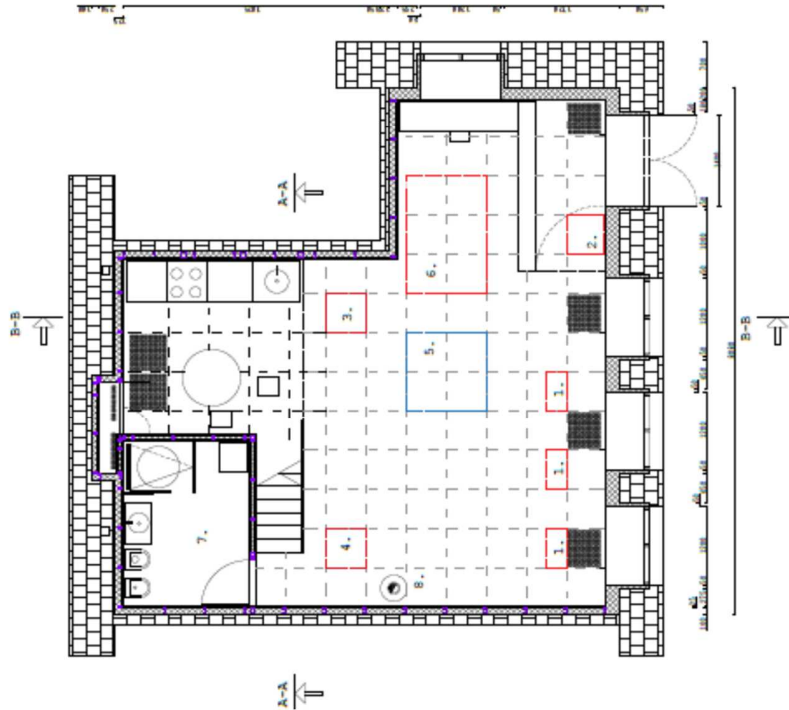
PATALPŲ EKSPLIKACIJA		
Eil. Nr.	Patalpų paradinimas	Plotas, m²
1	PRIŠKAMBARIS	3,29
2	DARBO ZONA	5,09
3	SVETAINĖ	27,18
4	VIRTUVĖ/VALGOMASIS	8,48
5	SAN. MAZGAS	5,72
6	MIEGAMASIS	8,31
7	DRABUŽINĖ	5,72
VISO:		64,59

Sutarminiai žymėjimai:

- - Termozoliacija
- - Medienos gam.
- - Betonas
- - Plytų mūras
- - Mėdis
- - Grindų viršūcinės grebės
- - Gipslentonių plokštės

PRIMO AUKŠTO PLANAS

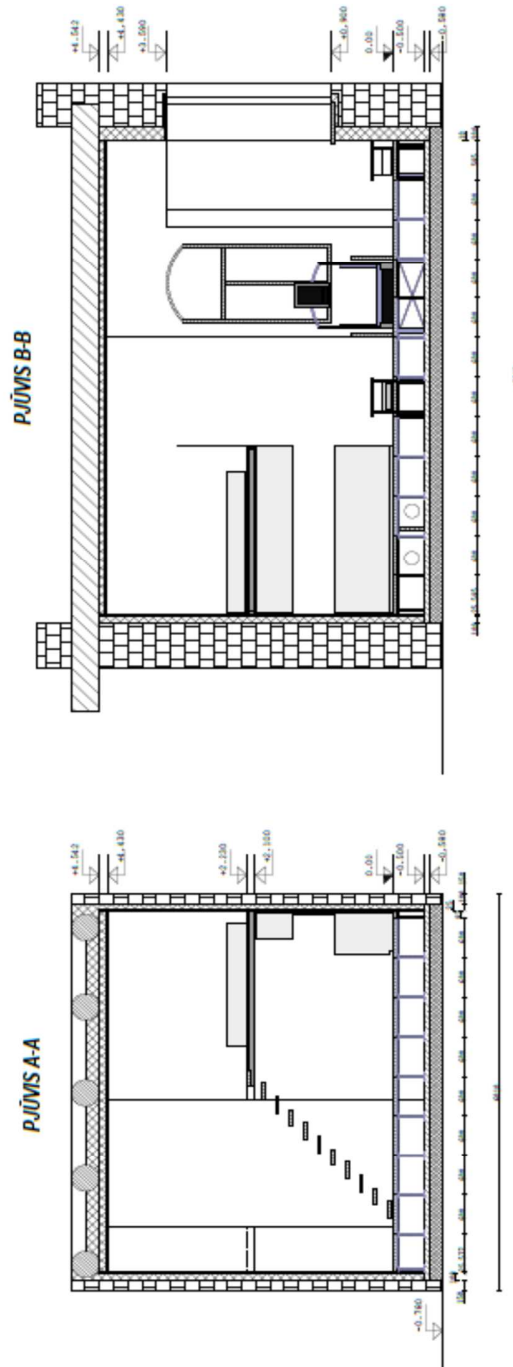
- Papildomų išmanųjų funkcijų įrenginiai:
- 1- Namų kino teatras
  - 2- Batų lentyna
  - 3- Robotas-siurblys
  - 4- Maltų saugyklą
  - 5- Energijos rezervuaras
  - 6- Bėgimo takelis
  - 7- Išmanus vonios kambarys
  - 8- Išmanioji krosnelė

- Apdaila :
- 1a. Grindys- medžio masivas (600x600x40)
  - 2a. Grindys- Laminatas (8mm)
  - MDF dažtomos grindjuostės 10x50 įleidžiamos į sienų plokštumą.
  - Laukiniai sienų aktyvatori- dažymas tinka.
  - Vidiniai sienų aktyvatori- 2sl. gipskartonio plokštės, vandeniiniai dažai.
  - Lubos- 2sl. gipskartonio plokštės, vandeniiniai dažai.

Atleisto Nr.	Projektuojamas:		Objektas:
	KTU STATYBOS IR ARCHITEKTŪROS FAKULTETAS	Gyvenamosios pastatytės butas Filarelių g., Vilnius	
Paruošė	Paruošė	Paruošas	Data
	Ž. Daugirdas		
Tirėjo	Sutartyje:		Bežiny:
	PIRMŲJŲ IR ANTRŲJŲ AUKŠTO PLANAS		
Eilapagal	Lapas		Lapų
	1		
TP	Žymuo:		

2 PRIEDAS. Pjūvis A-A, B-B

PATALPŲ EKSPLIKACIJA		
Eil. Nr.	Pataipos pavadinimas	Plošas, m ²
1	PRIEŠKAMBARIS	3,29
2	DARBO ZONA	5,89
3	SVETAINĖ	27,18
4	VIRTUVĖ/VALGOMASIS	8,48
5	SAN. MAZGAS	5,72
6	MIEGAMASIS	8,31
7	DRABUŽINĖ	5,72
VISO:		64,59

Sutarminiai žymėjimai:

- Termoizolacija
- Medienos gam.
- Betonas
- Plytų mūras
- Metalo
- Grūdų, vntilacinės grotelės
- Gipskartonio plokštės

Projektuotojas: KTU STATYBOS IR ARCHITEKTŪROS FAKULTETAS	Objektas: Gyvenamosios paskirties butas Filiečių g., Vilnius	
	Pavardė Parasas	Data 2018-01-01
Alasato Nr.	Paruošė Tikrino	Bėžinis: PJŪVIS A-A, PJŪVIS B-B
Etapas	Statylojas:	Žymuo:
TP		Lapais 2 2

Papildomų išmanųjų funkcijų įrenginiai:

- 1- Namų kino teatras
- 2- Bazų lenyva
- 3- Robocas-stūriblys
- 4- Maltų saugykla
- 5- Energijos rezervuaras
- 6- Bėgimo takelis
- 7- Išmanus vonios kambarys
- 8- Išmanioji įrosnelė

Apėtilė:

- 1a. Grūdys- medžio masivas (600x600x40)
- 2a. Grūdys- Laminatas (8mm)
- MDF dažomos grindjuostės 10x50 įleidžiamos į sienų plokštumą.
- Laukiniai sienų atšvarai- dažytas tinkas.
- Vidiniai sienų atšvarai- 2sl. gipskartonio plokštės, vandeniniai dažai.
- Lubos- 2sl. gipskartonio plokštės, vandeniniai dažai.

3 PRIEDAS. „Premium“ alternatyva

"Premium"		Medžiagu	Irengimo
Eil. Nr	Funkcijos pavadinimas	Kaina	Kaina
1	Kambarių apšvietimo valdymas	100	100
2	Optimalaus apšvietimo funkcija	80	30
3	Užuolaidų, langinių valdymas	800	210
4	Elektros prietaisų valdymas.	60	40
5	Automatinis mikroklimato valdymas	110	30
6	Įsisavinama šiluma iš lauko.	7	20
7	Mikroklimato valdymas	40	30
8	Lauko oro sąlygų stebėjimas	31	10
9	Vonios grindų ir gyvatuko šildymas vasarą	0	20
10	Ledo tirpinimas	138	60
11	Apsaugos sistemos	150	80
12	Vaizdo stebėjimas	610	80
13	Priešgaisrinė signalizacija	114	120
14	Informavimas apie įsibrovimo pavojų	20	15
15	Duomenų surinkimas iš apskaitos įrenginių	20	15
16	Nuotėkio aptikimo kontrolė	20	15
17	Informavimas apie gedimus (SMS, el. paštu)	10	15
<i>Papildomos funkcijos</i>			
	Šildomas klozeto dangtis	389	20
18	Namų kino teatras	1200	180
19	Robotas-siurblys (Su pakėlimo mechanizmu)	620	40
20	Batų lentyna (Su pakėlimo mechanizmu)	300	40
21	Malkų saugykla (Su pakėlimo mechanizmu)	300	40
22	Bėgimo takelis	1800	80
23	El. Energijos rezervuaras	1950	90
24	Įšmanioji pašto dėžutė	220	40
25	„Smart watch“	298	30
26	Automatinės funkcijos, (išmaniojo buto režimai)	0	50
27	Kietojo kuro krosnelės išmanusis valdymas	310	90
28	Skirtingi šildymo režimai	0	30
29	Infraraudonųjų spindulių šildymas (miegamajame virš lovos)	200	20
<i>Valdymo būdai:</i>			
30	Išmaniuoju telefonu	0	30
31	Planšetiniu ar paprastu kompiuteriu	15	30
32	„Smart TV“	40,5	20
33	Vartotojo LCD liečiama panelė	150	40
34	Automatizuotas valdymas	81	40
	Valdymo blokas, spinta, ir kt.	1300	
	Suma:	11383,5	1800
<i>Šildymo būdai:</i>			
36	Oras-Oras (kanaliniai šildytuvai)		
37	Vandens pašildymas dujomis		
38	Kieto kuro krosnelė		
39	Infraraudonieji spinduliai (Vonios kambarėje)		
40	Infraraudonųjų spindulių (miegamajame)		
	Suma:		
	Sistemos kaina be šildymo sistemos	13183,5	
	Energetinio naudingumo klasė	A	
	Garsas	A+	
	Metų sąnaudos šildymui	135,1	

4 PRIEDAS. „Optimal“ alternatyva

	"Optimal"	Medžiagu	Irengimo
Eil. Nr	Funkcijos pavadinimas	Kaina	Kaina
1	Kambarių apšvietimo valdymas	100	100
2	Optimalaus apšvietimo funkcija	80	30
3	Užuolaidų, langinių valdymas	800	210
4	Elektros prietaisų valdymas.	60	40
5	Automatinis mikroklimato valdymas	110	30
6	Įsisavinama šiluma iš lauko.	7	20
7	Mikroklimato valdymas	40	30
8	Lauko oro sąlygų stebėjimas	31	10
9	Vonios grindų ir gyvatuko šildymas vasarą	0	20
10	Ledo tirpinimas	138	60
11	Apsaugos sistemos	150	80
12	Vaizdo stebėjimas	610	80
13	Priešgaisrinė signalizacija	114	120
14	Informavimas apie įsibrovimo pavojų	20	15
15	Duomenų surinkimas iš apskaitos įrenginių	20	15
16	Nuotėkio aptikimo kontrolė	20	15
17	Informavimas apie gedimus (SMS, el. paštu)	10	15
	<i>Papildomos funkcijos</i>		
18	Namų kino teatras -	1200	180
19	Robotas-siurblys (Su pakėlimo mechanizmu)	620	40
20	Batų lentyna (Su pakėlimo mechanizmu)	300	40
21	Malkų saugykla (Su pakėlimo mechanizmu)	300	40
22	Bėgimo takelis-	1800	80
23	El. Energijos rezervuaras	1950	90
24	Kietojo kuro krosnelės išmanusis valdymas	310	90
25	Automatinės funkcijos, (išmaniojo buto režimai):	0	50
26	Skirtingi šildymo režimai	0	30
27	Infraraudonųjų spindulių šildymas (miegamajame virš lovos)	200	20
	<i>Valdymo budai:</i>		
27	Išmaniuoju telefonu	0	30
28	Planšetiniu ar paprastu kompiuteriu	15	30
29	Vartotojo LCD liečiama panele	150	40
30	Automatizuotas valdymas	81	40
	Valdymo blokas, spinta, ir kt.	1300	
	Suma:	10536	1690
	<i>Šildymo budai:</i>		
31	Oras-Oras (kanaliniai šildytuvai)		
32	Vandens pašildymas dujomis		
33	Kieto kuro krosnelė		
34	Infraraudonieji spinduliai (miegamajame)		
	Kaina be šildymo sistemos	12226	
	Energetinio naudingumo klasė	A	
	Garsas	A	
	Metų sąnaudos šildymui	151,7	

5 PRIEDAS. „Eko“ alternatyva

	"Eko"	Medžiagu	Irengimo
Eil. Nr	Funkcijos pavadinimas	Kaina	Kaina
1	Kambarių apšvietimo valdymas	100	100
2	Elektros prietaisų valdymas.	60	40
3	Mikroklimato valdymas	40	30
4	Vonios grindų ir gyvatuko šildymas vasarą	0	20
5	Apsaugos sistema	150	80
6	Vaizdo stebėjimas	610	80
7	Priešgaisrinė signalizacija	114	120
8	Informavimas apie įsibrovimo pavojų	20	15
9	Nuotėkio aptikimo kontrolė	20	15
10	Elektros prietaisų valdymas.	60	40
	<i>Papildomos funkcijos</i>		
11	Namų kino teatras -	1200	180
12	Robotas-siurblys -	620	40
13	Automatinės funkcijos, (išmaniojo buto režimai):	0	50
14	Skirtingi šildymo režimai	0	30
	<i>Valdymo budai:</i>		
15	Išmaniuoju telefonu	0	30
16	Vartotojo LCD liečiama panelė	150	40
	Valdymo blokas, spinta, ir kt.	600	
	Suma:	3144	910
	<i>Šildymo budai:</i>		
17	Dujinis katilas+ konvektoriai		
18	Kieto kuro krosnelė		
	Kaina be šildymo sistemos	4054	
	Energetinio naudingumo klasė	B	
	Garsas	B	
	Metų sąnaudos šildymui	202,2	

6 PRIEDAS. Alternatyvos „Eko“ lokalinė sąmata

SUDERINTA: _____ TŪKST.LT.

TVIRTINU: _____ TŪKST.LT.

ATSAKINGAS ATSTOVAS _____

ATSAKINGAS ATSTOVAS _____

2012 M. MĖN. D.

2012 M. MĖN. D.

LOKALINĖ SĄMATA

Sudaryta pagal 2017.03 kainas

SĄMATA

Statinių grupė

1-2

Statiny

1 Senos statybos butas

2017.12.27

Suma žiniaraščiui 41867.21 EUR

Lapas 1

Sam. eil.	Darbo, resursų pavadinimas	Mato vienetas	Kiekis	Kaina EUR	Iš viso EUR
1 Bendrąstatybiniai darbai					
1 (D.užm.)					
2	N1P-0707 Tranšėjų, iškasų ir duobių užpylimas gruntu rankiniu būdu, kai gruntas II grupės k9=1.15 (d.san=50.0)	100m3	0.5	4.19	209.5
3	N11-12 Betono pasluoksnis ant grunto, paduodant medžiagas slurbilu (d.san=4.646)	m3	4.04	4.55	21.14
4	N26P-110 Grindų ant grunto šiltinimas, naudojant putų polistireno plokštes, kai izoliacijos sluoksnio storis 100 mm (d.san=3.85)	100m2	0.22	4.98	19.17
5	N11P-170 Paaukštintų - nuliamų grindų ant reguliuojančių atramų su metaliniu karkasu įrengimas (d.san=166.65)	m2	50.5	5.30	808.24
6	N11P-120 Laminuotų grindų dangų įrengimas (d.san=10.78)	m2	14.0	5.25	56.6
7	N10-48 Pertvaros gyv.pastat., tvirtinant gipsokartono lakštus plien.dvieli.karkase iš abiejų pusių dviem sluoksn., izoliuojant (d.san=69.782)	m2	18.86	5.13	357.98
8	N15-65-4 Sienų, lubų apdaila gipso kartono plokštėmis, prisukant medžiagais ir užtaisant siūles bei angokraščių aptaisymo (d.san=272.7)	100m2	3.03	5.53	1508.03
9	N9-219 Lengvų profilių metalinio karkaso įrengimas pertvaroms (d.san=57.12)	100m2	1.02	5.62	321.01
10	N26-270 Sienų šiltinamosios izoliacijos 100mm storio įrengimas iš vent.atitvarų min.vatos plokščių, dirbant ant pastotų ar žemės (d.san=34.68)	100m2	1.02	4.98	172.71
11	N34-33-2 Pakabinamų lubų lengvų profilių CD ir UD karkaso įrengimas, kai atstumas nuo perdangos 6-12 cm k8=1.03 (d.san=71.049)	100m2	0.6459	5.62	309.3
12	N15P-010 Sienų vidinių paviršių glaistymas lateksiniais arba polimeriniais glaistais (pirmasis 1.00 mm storio sluoksnis) (d.san=42.5628)	100m2	1.889	5.62	239.2
13	N15P-010 Lubų paviršių glaistymas lateksiniais arba polimeriniais glaistais (pirmasis 1.00 mm storio sluoksnis) (d.san=22.80027)	100m2	0.6459	5.62	128.14
14	N26P-110 Perdangų šiltinimas iš apačios, kiljuojant pagrindo mineralinės vatos plokštes, kai izoliacijos sluoksnio storis 100 mm (d.san=37.8)	100m2	0.54	4.98	188.24
15	N15-130 Gerasis tinkuotų sienų dažymas vandens emulsiniais dažais (d.san=70.938)	100m2	1.889	5.05	358.24

2017.12.27

Statinių grupė 1-2

Statinsys 1

Lapas 2

Sam eil.	Darbo, resursų pavadinimas	Mato vienetas	Kiekis	Kaina EUR	Iš viso EUR
16	N15-131 Gerasis tinkuotų lubų dažymas vandens emulsiniais dažais (d.san=34.884)	100m2	0.646	4.98	173.72
17	N10P-070 Perdangų paklotų įrengimas iš statybinių medžio plaušo plokščių (d.san=4.9)	100m2	0.14	4.98	24.4
18	N9P-0103 Metalinių sijų ir ilginių montavimas , kai sijų, ilginių masė daugiau 0,10t iki 0,25t k8=1.03 (d.san=19.0)	t	1.0	5.78	109.82
19	N16-138- 110 mm skersmens plastikinių vamzdžių 3 kanalizacijos vamzdyno stovų tarp aukštų montavimas (d.san=9.54)	m	18.0	5.62	53.61
20	N16P-010 Vandentiekio, šildymo, dujotiekio vamzdynų iš plieninių vamzdžių tiesimas, tvirtinant prie konstrukcijų (vamzdžio išorinis skersmuo iki 22 mm) (d.san=3.8)	m	10.0	5.62	21.36
21	N16-114 Vidaus vandentiekio vamzdynų tiesimas iš polietileningų vamzdžių, kurių skersmuo iki 50 mm (gaminant ruošinius objekte) (d.san=39.0)	m	39.0	5.62	219.18
22	MN1P-05 01 I grupės grunto kasimas rankiniu būdu nesutvirtintose tranšėjose , kai kasimo gylis iki 1,0 m k9=1.15 (d.san=25.25)	100m3	0.25	4.19	105.8
23	F18-4-2 Šildymo sistemos ir dujinio katilo įrengimas (d.san=25.2)	kompl.	1.0	5.66	142.63
24	R63P-711 4 Rotorinių rekuperatorių montavimas pastatų išorinėse sienose (d.san=1.54)	vnt	1.0	5.62	8.65
25	N20-687 Išmaniosios sistemos "Eko" diegimas (d.san=1.0)	kompl.	1.0	1.0	1.0
26	N26P-120 6 Sienų šiltinimas, klijuojant ir tvirtinant mechanškai , kai naudojamos fasadinės mineralinės vatos plokštės, izoliacijos sluoksnio storis 50 mm (d.san=45.12)	100m2	0.48	4.98	224.7
27	N2P-0103 Aliuminio arba plastiko langų blokų su varstomomis sąvaromis montavimas mūrinėse sienose , kai langų blokų plotas iki 1 m2 (d.san=10.4)	m2	4.0	5.62	58.45
28	N16P-120 1 Kieto kuro katilų montavimas , kai katilo galia iki 25 kW (d.san=7.8)	vnt	1.0	5.62	43.84
Skiryje 1 žiniaraštyje 1					6065
Sezoniniai darbai 15.00% (315)					47
Specifiniai darbai 17.00%					15
Papildomas darbo užmokestis 8.00%(6065+47+15)					490
Soc.draudimo išlaidos 31.00%(6065+47+15+490)					2051
					8668
Viso darbo užmokestis:					
Medžiagos					
110065	Cinkuoto plieno profiliai	t	0.059032	981.30	57.93
120038	Suvirinimo elektrodai	kg	1.7	1.94	3.3
120049	Varžtai su veržlėmis (įvairūs)	kg	0.5	1.93	0.97
120051	Tvirtinimo varžtai (įvairūs)	kg	9.0	1.93	17.37
120063	Medsraigčiai (įvairūs)	kg	10.955	1.93	21.15
120304	Įsirisriegiamieji sraigčiai	t	0.002207	1927.16	4.25
120314	Alkūnės, laidai, medsraigčiai	vnt	1.999999	20.10	40.2
220098	Putų polistireno grindų izoliavimo plokštė	m3	2.266	53.91	122.16
220706	Smeigės izoliacijos tvirtinimui	vnt.	288.0	0.15	43.2
230209	Klijai	kg	0.7	0.25	0.18
230217	Hermetikas	t	0.008676	2011.28	17.45
230333	Polivinilacetatiniai dažai (įvairių spalvų)	kg	103.2629	3.46	357.29
230404	Sausi klijų mišiniai	kg	408.0	1.23	501.84
230413	Pasta sandarinimui	kg	0.028	15.45	0.43

2017.12.27

Statinių grupė 1-2

Statinys 1

Lapas 3

Sąm. el.	Darbo, resursų pavadinimas	Mato vienetas	Kiekis	Kaina EUR	Iš viso EUR
230431	Gialstas	kg	90.9	0.79	71.81
231000	Polimerinis gialstas	kg	245.1645	0.37	90.71
250154	Akyta guma	kg	8.3927		
260061	Gipskartonio lakštai	m2	79.212	1.80	142.58
260110	Fitingai	vnt.	31.0	2.60	80.6
260111	Pilieniniai vamzdžiai	m	10.2		
260179	Polietileno vamzdžiai	m	39.78	0.90	35.8
260428	Tvirtinimo detalės	vnt.	114.99158	0.58	66.7
260719	Movinės jungtys	vnt.	2.0		
260797	Lengvi metalo profiliai	m	294.582191	1.50	441.87
260911	Tvirtinimo detalės	vnt.	110.548269	0.31	34.27
260938	Vamzdžių laikikliai	vnt	5.0	0.63	3.15
260955	Kieto kuro katilai	vnt.	1.0	500.00	500.0
260958	Dūmtraukio segmentai, laikikliai, alkūnės	vnt.	2.0	10.00	20.0
261046	Plast. movin. vamzdžiai D110mm su gum. žiedais	m	18.0	2.00	36.0
390019	Švitinis popierius (įvairiu pagrindu)	m2	3.01041	3.15	9.48
481560	Silm tipo, rotoriniai rekuperatoriai	vnt.	1.0	1500.00	1500.0
483499	Išmaniosios sistemos ir komponentų "PREMIUM" diegimas	kompl.	1.0	3469.60	3469.6
490672	Vidaus vamzdyno tvirtinimo priemonės	kg	10.794	2.01	21.7
520003	Pilieninės statybinės konstrukcijos	t	1.0	1511.30	1511.3
520349	Pagalbinės pilieninės montажinės konstrukcijos	kg	8.0	1.51	12.08
530056	Langų blokal	m2	4.0	65.53	262.12
550018	Medžio plaušo plokštės (pusiau kietos)	m2	14.7	1.29	18.96
570261	Klijav. mastika iš kumarono-kaučiuko	t	0.00943	2328.42	21.96
570885	Vanduo	m3	0.075		
570910	Plokštės iš min.vatos (pusiau kietos, su sint. rišikliu)	m3	0.97129	91.94	89.3
571954	Gipskartonio plokštės	m2	318.15	1.80	572.67
572187	Fasadinės min. vatos plokštės	m3	2.502	67.54	168.99
572192	Laminuotos grindlentės	m2	14.42	10.47	150.98
572200	Specjuosta	m	454.5	0.16	72.72
572319	Ventiliuojamų ativarų mineralinės vatos plokštės	m3	10.71	67.54	723.35
572322	Pagrindo mineralinės vatos plokštės	m3	5.67	91.94	521.3
572362	Parketo garso ir hidro izoliacija	m2	14.42	0.69	9.95
572363	Surenkamos nuimamos grindys su metalo konstrukcija	m2	50.5	75.74	3824.87
600043	Betono mišiniai	m3	4.1208	72.82	300.08
810006	Šukuoti linai	kg	0.042	8.72	0.37
810042	Skudural	kg	0.72385		
1090-4	Dujinis katilai	vnt.	1.0	1200.00	1200.0
1095	Imontuojamas konvektorius	vnt.	4.0	93.75	375.0
1121-16	Grindinio šildymo įrengimas	vnt.	1.0	150.00	150.0
12031411	alkūnės, laida, medsrailgiai	vnt	12.06	20.10	242.41
12031422	Ortakliai, alkūnės, laida, medsrailgiai	vnt	5.0	20.10	100.5
120314334	Langas Megrame	vnt	4.0	300.00	1200.0
				Viso:	18241
	Papildomų medžiagų vertė 3.00%				577
				Viso medžiagos:	18818
	Mechanizmai				
48382	Kiti smulkūs mechanizmai	maš.val	1.24	0.50	0.62
380004	Suvirinimo transformatorius	maš.val	2.2	2.88	6.34
390049	Elektrinis gražtas	maš.val	10.71	0.50	5.36
450005	Krovininė automašina, keliamoji galia 10 t	maš.val	1.025	30.41	31.17
489003	Keltuvas	maš.val	0.32	3.50	1.12
489051	Kranas ant automob. važiuoklės 16 t keliam. galios	maš.val	2.6	28.86	75.04
489092	Betono siurblys	maš.val	0.606	40.87	24.77
489131	Kranas	maš.val	0.08	24.45	1.96

2017.12.27

Statinių grupė 1-2

Statinys 1

Lapas 4

Sam. eil.	Darbo, resursų pavadinimas	Mato vienetas	Kiekis	Kaina EUR	Iš viso EUR
489244	Smulkūs mechanizmai su el. variklu	maš.vai	73.23004	0.50	36.62
	Papildomų mechanizmų vertė 3.00%				183
					5
					Viso mechanizmai: 188
	Statinio statybos išlaidos		8668	18618	188 28874
	Statybvietės išlaidos 8.00%				2294
	Iš viso tiesioginės išlaidos				30968
	Pridėtinės išlaidos 30.00%(6065+47+15+490)				1985
	Pešas 5.00%(30968+1985)				1648
	Iš viso netiesioginės išlaidos				3633
				Bendra vertė be PVM	34601
	Pridėtinės vertės mokestis 21.00%				7266.21
				Bendra vertė su PVM	41867.21

Sudarė :

/Pavardė/

7 PRIEDAS. Alternatyvos „Premium“ lokalinė sąmata

SUDERINTA: _____ TŪKST.LT.

TVIRTINU: _____ TŪKST.LT.

ATSAKINGAS ATSTOVAS _____

ATSAKINGAS ATSTOVAS _____

2012 M. MĖN. D.

2012 M. MĖN. D.

LOKALINĖ SĄMATA

Sudaryta pagal 2017.03 kainas

SĄMATA

Statinių grupė **1**

Statiny **1 Senos statybos butas**

2017.12.27

Suma objektui 70114.66 EUR

Lapas 1

Sąm. eil.	Darbo, resursų pavadinimas	Mato vienetas	Kiekis	Kaina EUR	Iš viso EUR
1 Bendrastatybiniai darbai					
1 (D.užm.)					
2	N1P-0707 Tranšėjų, iškasų ir duobių užpylimas gruntu rankiniu būdu, kai gruntas II grupės k ₀ =1.15 (d.san=50.0)	100m ³	0.5	4.19	209.5
3	N11-12 Betono pasluoksnis ant grunto, paduodant medžiagas siurbliu (d.san=4.646)	m ³	4.04	4.55	21.14
4	N26P-110 Grindų ant grunto šiltinimas, naudojant putų polistireno plokštes, kai izoliacijos sluoksnio storis 100 mm (d.san=3.85)	100m ²	0.22	4.98	19.17
5	N11P-170 Paaukštintų - nuimamų grindų ant reguliuojančių atramų su metaliniu karkasu įrengimas (d.san=166.65)	m ²	50.5	5.39	898.24
6	N11P-120 Laminuotų grindų dangų įrengimas (d.san=10.78)	m ²	14.0	5.25	56.6
7	N10-48 Pertvaros gyv.pastat., tvirtinant gipsokartono lakštus plien.dvieil.karkase iš abiejų pusių dviem sluoksn., izoliuojant (d.san=69.782)	m ²	18.86	5.13	357.98
8	N15-85-4 Sienų, lubų apdaila gipso kartono plokštelėmis, prisukant medšraigčiais ir užtaisant siūles be angokraščių aptaisymo (d.san=229.5)	100m ²	2.55	5.53	1269.14
9	N9-219 Lengvų profilių metalinio karkaso įrengimas pertvaroms (d.san=57.12)	100m ²	1.02	5.62	321.01
10	N26-270 Sienų šiltinamosios izoliacijos 100mm storio įrengimas iš vent.atitvarų min.vatos plokščių, dirbant ant pastolių ar žemės (d.san=34.68)	100m ²	1.02	4.98	172.71
11	N34-33-2 Pakabinamų lubų lengvų profilių CD ir UD karkaso įrengimas, kai atstumas nuo perdangos 6-12 cm k ₈ =1.03 (d.san=71.049)	100m ²	0.6459	5.62	399.3
12	N15P-010 Sienų vidinių paviršių glaistymas lateksiniais arba polimeriniais glaistais (pirmasis 1.00 mm storio sluoksnis) (d.san=42.5628)	100m ²	1.689	5.62	239.2
13	N15P-010 Lubų paviršių glaistymas lateksiniais arba polimeriniais glaistais (pirmasis 1.00 mm storio sluoksnis) (d.san=22.80027)	100m ²	0.6459	5.62	128.14
14	N26P-110 Perdangų šiltinimas iš apačios, klijuojant pagrindo mineralinės vatos plokštes, kai izoliacijos sluoksnio storis 100 mm (d.san=37.8)	100m ²	0.54	4.98	188.24
15	N15-130 Gerasis tinkuotų sienų dažymas vandens emulsiniais dažais (d.san=70.938)	100m ²	1.689	5.05	358.24

2017.12.27

Statinių grupė 1

Statinys 1

Lapas 2

Sąm. eil.	Darbo, resursų pavadinimas	Mato vienetas	Kiekis	Kaina EUR	Iš viso EUR
16 N15-131	Gerasis tinkuotų lubų dažymas vandens emulsiniais dažais (d.san=34.884)	100m2	0.646	4.98	173.72
17 N10P-070	Perdangų paklotų įrengimas iš statybinių medžio plaušo plokščių (d.san=4.9)	100m2	0.14	4.98	24.4
18 N9P-0103	Metalinių sijų ir ilginių montavimas, kai sijų, ilginių masė daugiau 0,10t iki 0,25t k8=1.03 (d.san=19.0)	t	1.0	5.78	109.82
19 N16-138-3	110 mm skersmens plastikinių vamzdžių kanalizacijos vamzdyno stovų tarp aukštų montavimas (d.san=9.54)	m	18.0	5.62	53.61
20 N16P-010	Vandentiekio, šildymo, dujotiekio vamzdynų iš plieninių vamzdžių tiesimas, tvirtinant prie konstrukcijų (vamzdžio išorinis skersmuo iki 22 mm) (d.san=3.8)	m	10.0	5.62	21.36
21 N16-114	Vidaus vandentiekio vamzdynų tiesimas iš polietileningų vamzdžių, kurių skersmuo iki 50 mm (gaminant ruošinius objekte) (d.san=39.0)	m	39.0	5.62	219.18
22 N80-24	Sienų šiltinimas tinkuotomis izoliacinėmis TECTEM mineralinėmis ir kapilariškai aktyviomis plokštėmis, jas klijuojant (100 m2 paviršiaus) k9=1.15 (d.san=41.28)	100m2	0.48	5.62	231.99
23 MN1P-0501	I grupės grunto kasimas rankiniu būdu nesutvirtintose tranšėjose, kai kasimo gylis iki 1,0 m k9=1.15 (d.san=25.25)	100m3	0.25	4.19	105.8
24 F18-4-2	Šildymo sistemos ORAS-ORAS įrengimas 5.0kW (d.san=25.2)	kompl.	1.0	5.66	142.63
25 R83P-7114	Rotorinių rekuperatorių montavimas pastatų išorinėse sienose (d.san=1.54)	vnt	1.0	5.62	8.65
26 N20-687	Išmaniosios sistemos "Premium" diegimas (d.san=1.0)	kompl.	1.0	1.0	1.0
27 N18-146	Iki 25 kW galios kieto kuro katilo montavimas (d.san=7.8)	vnt	1.0	5.62	43.84
28 N2P-0103	Aliuminio arba plastiko langų blokų su varstomomis sąvaromis montavimas mūrinėse sienose, kai langų blokų plotas iki 3 m2 (d.san=10.4)	m2	4.0	5.62	58.45

Skyriuje 1

5833

žiniaraštyje 1

5833.00

Sezoniniai darbai 15.00% (547)

82

Specifiniai darbai 17.00%

15

Papildomas darbo užmokestis 8.00%(5833+82+15)

474

Soc.draudimo išlaidos 31.00%(5833+82+15+474)

1985

Viso darbo užmokestis:

8389

Medžiagos

110065	Cinkuoto plieno profiliai	t	0.059032	961.30	57.93
120038	Suvirinimo elektrodai	kg	1.7	1.94	3.3
120049	Varžtai su veržlėmis (įvairūs)	kg	0.5	1.93	0.97
120051	Tvirtinimo varžtai (įvairūs)	kg	9.0	1.93	17.37
120063	Medsraigčiai (įvairūs)	kg	9.275	1.93	17.91
120304	Įsisriegiamieji sraigčiai	t	0.002207	1927.16	4.25
120314	Alkūnės ir kita amatūra	vnt	19.06	20.10	383.11
220098	Putų polistireno grindų izoliavimo plokštė	m3	2.266	53.91	122.16
230209	Klijai	kg	0.7	0.25	0.18
230217	Hermetikas	t	0.008676	2011.28	17.45
230333	Polivinilacetatiniai dažai (įvairių spalvų)	kg	103.2629	3.46	357.29
230404	Sausi klijų mišiniai	kg	360.0	1.23	442.8
230413	Pasta sandarinimui	kg	0.028	15.45	0.43
230431	Glaistas	kg	76.5	0.79	60.43

Sam. el.	Darbo, resursų pavadinimas	Mato vienetas	Kiekis	Kaina EUR	Iš viso EUR
231000	Poliuretinis glaistas	kg	245.1645	0.37	90.71
250154	Akyta guma	kg	8.3927		
260061	Gipskartonio lakštas	m2	79.212	21.00	1663.45
260110	Fitingai	vnt.	31.0	2.60	80.6
260111	Pileniniai vamzdžiai	m	10.2		
260179	Polietileno vamzdžiai	m	39.78	0.90	35.8
260428	Tvirtinimo detalės	vnt.	114.99158	0.58	66.7
260797	Lengvi metalo profiliai	m	294.582191	1.50	441.87
260911	Tvirtinimo detalės	vnt.	110.548269	0.31	34.27
260917	Tinkuotos Knauf TECTEM mineralinės ir kapiliariniai aktyvios plokštės	m2	48.0	94.04	4513.92
260938	Vamzdžių laikikliai	vnt.	5.0	0.63	3.15
260955	Kieto kuro katilai	vnt.	1.0	500.00	500.0
260958	Dūmtraukio segmentai, laikikliai, alkūnės	vnt.	2.0	10.00	20.0
261046	Plast. movln. vamzdžiai D110mm su gum. žiedais	m	18.0	2.00	36.0
390019	Švitrinis popierius (valytu pagrindu)	m2	2.86641	3.15	9.03
481560	Slim tipo, rotoriniai rekuperatoriai	vnt.	1.0	1500.00	1500.0
483499	Išmaniosios sistemos ir komponentų "PREMIUM" dieglimas	kompl.	1.0	11285.00	11285.0
490672	Vidaus vamzdyno tvirtinimo priemonės	kg	10.794	2.01	21.7
520003	Pileninės statybinės konstrukcijos	t	1.0	1511.30	1511.3
520349	Pagalbinės pileninės montažinės konstrukcijos	kg	8.0	1.51	12.08
530056	Langų blokal	m2	4.0	65.53	262.12
550018	Medžio plaušo plokštės (pusiau kietos)	m2	14.7	1.29	18.96
570261	Klijav. mastika iš kumarono-kaudiuko	t	0.00943	2328.42	21.96
570885	Vanduo	m3	0.075		
570910	Plokštės iš min.vatos (pusiau kietos, su sint. rišiklu)	m3	0.97129	91.94	89.3
571954	Gipskartonio plokštės	m2	267.75	21.00	5622.75
572192	Laminuotos grindientės	m2	14.42	10.47	150.98
572200	Specjuosta	m	382.5	0.16	61.2
572319	Ventiliuojamų atitvarų mineralinės vatos plokštės	m3	10.71	67.54	723.35
572322	Pagrindo mineralinės vatos plokštės	m3	5.67	91.94	521.3
572362	Parketo garso ir hidro izoliacija	m2	14.42	0.69	9.95
572363	Surenkamos nulmamos grindys su metalo konstrukcija	m2	50.5	75.74	3824.87
600043	Betono mišiniai	m3	4.1208	72.82	300.08
810006	Šukuoti linai	kg	0.042	8.72	0.37
810042	Skudurai	kg	0.72385		
1090-4	Kanalinis šildytuvas SEZ-KA35VA	vnt.	2.0	575.00	1150.0
1095	Išorinis įrenginys MXZ2E53VAHZ	vnt.	1.0	1811.00	1811.0
1121-16	Infraraudonųjų spindulių šildymo plokštės	vnt.	1.0	260.00	260.0
12031422	Langas Megrame	vnt.	4.0	300.10	1200.4
				Viso:	38340
	Papildomų medžiagų vertė 3.00%				1180
				Viso medžiagos:	40620
	Mechanizmai				
48382	Vandens pakaitinimo dujų kolonėlė	vnt.	1.24	180.50	223.82
380004	Suvirinimo transformatorius	maš.val	2.2	2.88	6.34
390049	Elektrinis grąžtas	maš.val	10.71	0.50	5.36
450005	Krovininė automašina, keliamoji galia 10 t	maš.val	1.025	30.41	31.17
489003	Keituvai	maš.val	0.32	3.50	1.12
489051	Kranas ant automob. važiuoklės 16 t keliam. galios	maš.val	2.6	28.86	75.04
489092	Betono slurblys	maš.val	0.606	40.87	24.77
489131	Kranas	maš.val	0.08	24.45	1.96
489244	Smulkūs mechanizmai su el. variklu	maš.val	59.11804	0.50	29.56
				Viso:	388
	Papildomų mechanizmų vertė 3.00%				12
				Viso mechanizmai:	411

Sam eil.	Darbo, resursų pavadinimas	Mato vienetas	Kiekis	Kaina EUR	Iš viso EUR

	Statinio statybos išlaidos	Viso:	8388	40620	411 48320
	Statybvietės išlaidos 8.00%				3946
	Iš viso tiesioginės išlaidos				63288
	Pridėtinės išlaidos 30.00%(5833+82+15+474)				1921
	Peinas 5.00%(53266+1921)				2759
	Iš viso netiesioginės išlaidos				4880
				Bendra vertė be PVM	67848
	Pridėtinės vertės mokestis 21.00%				12168.66
				Bendra vertė su PVM	70114.88

Sudarė :

/Pavardė/

8 PRIEDAS. Alternatyvos „Optimal“ lokalinė sąmata

SUDERINTA: _____ TŪKST.LT.

TVIRTINU: _____ TŪKST.LT.

ATSAKINGAS ATSTOVAS _____

ATSAKINGAS ATSTOVAS _____

2012 M. MĖN. D.

2012 M. MĖN. D.

LOKALINĖ SĄMATA

Sudaryta pagal 2017.03 kainas

SĄMATA

Statinių grupė 1-1

Statiny's 1 Senos statybos butas

2017.12.27

Suma žiniaraščiui 60606.48 EUR

Lapas 1

Sąm. eil.	Darbo, resursų pavadinimas	Mato vienetas	Kiekis	Kaina EUR	Iš viso EUR
1 Bendrastatybiniai darbai					
1 (D.užm.)					
2	N1P-0707 Tranšėjų, iškasų ir duobių užpylimas gruntu rankiniu būdu, kai gruntas II grupės k9=1.15 (d.san=50.0)	100m3	0.5	4.19	209.5
3	N11-12 Betono pasluoksnis ant grunto, paduodant medžiagas siurbliu (d.san=4.646)	m3	4.04	4.55	21.14
4	N26P-110 Grindų ant grunto šiltinimas, naudojant putų polistireno plokštes, kai izoliacijos sluoksnio storis 100 mm (d.san=3.85)	100m2	0.22	4.98	19.17
5	N11P-170 Paaukštintų - nuimamų grindų ant reguliuojančių atramų su metaliniu karkasu įrengimas (d.san=166.65)	m2	50.5	5.39	898.24
6	N11P-120 Laminuotų grindų dangų įrengimas (d.san=10.78)	m2	14.0	5.25	56.6
7	N10-48 Pertvaros gyv.pastat., tvirtinant gipsokartono lakštus plien.dvieil.karkase iš abiejų pusių dviem sluoksn., izoliuojant (d.san=89.782)	m2	18.86	5.13	357.98
8	N15-85-4 Sienų, lubų apdaila gipso kartono plokštėmis, prisukant medšraigčiais ir užtaisant siūles be angokraščių aptaisymo (d.san=229.5)	100m2	2.55	5.53	1269.14
9	N9-219 Lengvų profilių metalinio karkaso įrengimas pertvaroms (d.san=57.12)	100m2	1.02	5.62	321.01
10	N26-270 Sienų šiltinamosios izoliacijos 100mm storio įrengimas iš vent.atitvarų min.vatos plokščių, dirbant ant pastolių ar žemės (d.san=34.68)	100m2	1.02	4.98	172.71
11	N34-33-2 Pakabinamų lubų lengvų profilių CD ir UD karkaso įrengimas, kai atstumas nuo perdangos 6-12 cm k8=1.03 (d.san=71.049)	100m2	0.6459	5.62	399.3
12	N15P-010 Sienų vidinių paviršių glaistymas lateksiniais arba polimeriniais glaistais (pirmasis 1.00 mm storio sluoksnis) (d.san=42.5628)	100m2	1.689	5.62	239.2
13	N15P-010 Lubų paviršių glaistymas lateksiniais arba polimeriniais glaistais (pirmasis 1.00 mm storio sluoksnis) (d.san=22.80027)	100m2	0.6459	5.62	128.14
14	N26P-110 Perdangų šiltinimas iš apačios, klijuojant pagrindo mineralinės vatos plokštes, kai izoliacijos sluoksnio storis 100 mm (d.san=37.8)	100m2	0.54	4.98	188.24
15	N15-130 Gerasis tinkuotų sienų dažymas vandens emulsiniais dažais (d.san=70.938)	100m2	1.689	5.05	358.24

2017.12.27

Statinių grupė 1-1

Statinys 1

Lapas 2

Sam eil.	Darbo, resursų pavadinimas	Mato vienetas	Kiekis	Kaina EUR	Iš viso EUR
16	N15-131 Gerasis tinkuotų lubų dažymas vandens emulsiniais dažais (d.san=34.884)	100m2	0.646	4.98	173.72
17	N10P-070 Perdangų paklotų įrengimas iš statybinių medžio plaušo plokščių (d.san=4.9)	100m2	0.14	4.98	24.4
18	N9P-0103 Metalinių sijų ir ilginių montavimas , kai sijų, ilginių masė daugiau 0,10t iki 0,25t k8=1.03 (d.san=19.0)	t	1.0	5.78	109.82
19	N16-138- 110 mm skersmens plastikinių vamzdžių 3 kanalizacijos vamzdyno stovų tarp aukštų montavimas (d.san=9.54)	m	18.0	5.62	53.61
20	N16P-010 Vandentiekio, šildymo, dujotiekio vamzdynų iš plieninių vamzdžių tiesimas, tvirtinant prie konstrukcijų (vamzdžio išorinis skersmuo iki 22 mm) (d.san=3.8)	m	10.0	5.62	21.36
21	N16-114 Vidaus vandentiekio vamzdynų tiesimas iš polietileningų vamzdžių, kurių skersmuo iki 50 mm (gaminant ruošinius objekte) (d.san=39.0)	m	39.0	5.62	219.18
22	N60-24 Sienų šiltinimas tinkuotomis izoliacinėmis TECTEM mineralinėmis ir kapiliariskai aktyviomis plokštėmis, jas klijuojant (100 m2 paviršiaus) k9=1.15 (d.san=41.28)	100m2	0.48	5.62	231.99
23	MN1P-05 01 I grupės grunto kasimas rankiniu būdu nesutvirtintose tranšėjose , kai kasimo gylis iki 1,0 m k9=1.15 (d.san=25.25)	100m3	0.25	4.19	105.8
24	F18-4-2 Šildymo sistemos ORAS-ORAS įrengimas 5.0kW (d.san=25.2)	kompl.	1.0	5.66	142.63
25	R63P-711 Rotorinių rekuperatorių montavimas pastatų išorinėse sienose (d.san=1.54)	vnt	1.0	5.62	8.65
26	N20-687 Išmaniosios sistemos "Optimum" diegimas (d.san=1.0)	kompl.	1.0	1.0	1.0
27	N16P-120 Kieto kuro katilų montavimas , kai katilo galia iki 25 kW (d.san=7.8)	vnt	1.0	5.62	43.84
28	N2P-0103 Aliuminio arba plastiko langų blokų su varstomomis sąvaromis montavimas mūrinėse sienose , kai langų blokų plotas daugiau 1m2 iki 2 m2 (d.san=9.2)	m2	4.0	5.62	51.7
29	N16P-120 Kieto kuro katilų montavimas , kai katilo galia iki 25 kW (d.san=7.8)	vnt	1.0	5.62	43.84
30	N2P-0101 Medinių (dažytų ir įstiklintų) langų blokų montavimas mūrinėse sienose , kai langų blokų plotas iki 1 m2 (d.san=11.2)	m2	4.0	5.62	62.94
Skryjuje 1 žiniaraštyje 1					5933
Sezoniniai darbai 15.00% (547)					82
Specifiniai darbai 17.00%					15
Papildomas darbo užmokestis 8.00%(5933+82+15)					482
Soc.draudimo išlaidos 31.00%(5933+82+15+482)					2019
Viso darbo užmokestis:					8531
Medžiagos					
110065	Cinkuoto plieno profiliai	t	0.059032	981.30	57.93
120038	Suvirinimo elektrodai	kg	1.7	1.94	3.3
120049	Varžtai su veržlėmis (įvairūs)	kg	1.0	1.93	1.94
120051	Tvirtinimo varžtai (įvairūs)	kg	9.0	1.93	17.37
120063	Medisraigčiai (įvairūs)	kg	9.275	1.93	17.91
120304	Įsirišiamieji sraigčiai	t	0.002207	1927.16	4.25
120314	alkūnės ir kita armatūra	vnt	19.06	20.10	383.11
220098	Putų polistireno grindų izoliavimo plokštė	m3	2.266	53.91	122.16
230209	Klijai	kg	0.7	0.25	0.18

Sam. eil.	Darbo, resursų pavadinimas	Mato vienetas	Kiekis	Kaina EUR	Iš viso EUR
230217	Hermetikas	t	0.008676	2011.28	17.45
230333	Polivinilacetatiniai dažai (įvairių spalvų)	kg	103.2629	3.46	357.29
230404	Sausi kiljū mišiniai	kg	360.0	1.23	442.8
230413	Pasta sandarinimui	kg	0.056	15.45	0.86
230431	Glaistas	kg	76.5	0.79	60.43
231000	Polimerinis glaistas	kg	245.1645	0.37	90.71
250154	Akyta guma	kg	8.3927		
260061	Gipskartonio lakštai	m2	79.212	2.80	221.79
260110	Fitingai	vnt.	31.0	2.60	80.6
260111	Pilieniniai vamzdžiai	m	10.2		
260179	Polietileno vamzdžiai	m	39.78	0.90	35.8
260428	Tvirtinimo detalės	vnt.	114.99158	0.58	66.7
260719	Movinės jungtys	vnt.	4.0		
260797	Lengvi metalo profiliai	m	294.582191	1.50	441.87
260911	Tvirtinimo detalės	vnt.	110.548269	0.31	34.27
260917	Tinkuotos Knauf TECTEM mineralinės ir kapiliariška aktyvios plokštės	m2	48.0	94.04	4513.92
260938	Vamzdžių laikikliai	vnt.	5.0	0.63	3.15
260955	Kieto kuro katilai	vnt.	2.0	500.00	1000.0
260958	Dūmtraukio segmentai, laikikliai, alkūnės	vnt.	4.0	10.00	40.0
261046	Plast. movin. vamzdžiai D110mm su gum. žiedais	m	18.0	2.00	36.0
390019	Švitrinis popierius (įvairių pagrindų)	m2	2.86641	3.15	9.03
481560	Silm tipo, rotoriniai rekuperatoriai	vnt.	1.0	1500.00	1500.0
483499	Išmaniosios sistemos ir komponentų "PREMIUM" diegimas	kompl.	1.0	10466.00	10466.0
490672	Vidaus vamzdyno tvirtinimo priemonės	kg	10.794	2.01	21.7
520003	Pilieninės statybinės konstrukcijos	t	1.0	1511.30	1511.3
520349	Pagalbinės pilieninės montažinės konstrukcijos	kg	8.0	1.51	12.08
530056	Langų blokai	m2	8.0	65.53	524.24
550018	Medžio plaušo plokštės (pusiau kietos)	m2	14.7	1.29	18.96
570261	Kiljav. mastika iš kumarono-kaudiuko	t	0.00943	2328.42	21.96
570885	Vanduo	m3	0.15		
570910	Plokštės iš min.vatos (pusiau kietos, su sint. rišikliu)	m3	0.97129	91.94	89.3
571954	Gipskartonio plokštės	m2	267.75	2.80	749.7
572192	Laminuotos grindlentės	m2	14.42	10.47	150.98
572200	Specjuosta	m	382.5	0.16	61.2
572319	Ventiliuojamų atitvarų mineralinės vatos plokštės	m3	10.71	67.54	723.35
572322	Pagrindo mineralinės vatos plokštės	m3	5.67	91.94	521.3
572362	Parketo garso ir hidro izoliacija	m2	14.42	0.69	9.95
572363	Surenkamos nuimamos grindys su metalo konstrukcija	m2	50.5	75.74	3824.87
600043	Betono mišiniai	m3	4.1208	72.82	300.08
810006	Šukuoti linai	kg	0.084	8.72	0.74
810042	Skudural	kg	0.72385		
1090-4	Kanalinis šildytuvas SEZ-KA50VA	vnt.	1.0	575.00	575.0
1095	Išorinis įrenginys SUZ-KA50VA	vnt.	1.0	638.00	638.0
1121-16	Infraraudonųjų spindulių šildymo plokštės	vnt.	1.0	260.00	260.0
12031422	Langas Megrame	vnt	8.0	300.10	2400.8
				Viso:	32442
	Papildomų medžiagų vertė 3.00%				973
				Viso medžiagos:	33416
	Mechanizmai				
380004	Suvirinimo transformatorius	maš.val	2.2	2.88	6.34
390049	Elektrinis grąžtas	maš.val	10.71	0.50	5.36
450005	Krovininė automašina, kėlimoji galia 10 t	maš.val	1.025	30.41	31.17
489003	Keltuvas	maš.val	0.64	3.50	2.24
489051	Kranas ant automob. važiuoklės 16 t kėlim. galia	maš.val	2.6	28.86	75.04

2017.12.27

Statinių grupė 1-1

Statinys 1

Lapas 4

Sąm. eil.	Darbo, resursų pavadinimas	Mato vienetas	Kiekis	Kaina EUR	Iš viso EUR
489092	Betono siurblys	maš.val	0.606	40.87	24.77
489131	Kranas	maš.val	0.12	24.45	2.94
489244	smulkieji el mechanizmai	vnt	61.70804	0.50	30.85
48382141	Dujų pakaitinimo kolonėlė	vnt	1.24	180.00	223.2
				Viso:	402
	Papildomų mechanizmų vertė 3.00%				12
				Viso mechanizmai:	414
	Statinio statybos išlaidos	Viso:	8631	33416	414
	Statybvietės išlaidos 8.00%				3389
	Iš viso tiesioginės išlaidos				46748
	Pridėtinės išlaidos 30.00%(5933+82+15+482)				1954
	Peinas 5.00%(45749+1954)				2385
	Iš viso netiesioginės išlaidos				4338
				Bendra vertė be PVM	60088
	Pridėtinės vertės mokestis 21.00%				10518.48
				Bendra vertė su PVM	60606.48

Sudarė :

/Pavardė/

	K1	K2	K3	K4	K5	K6	K7	K8	K9	K10
qi	0,05	0,05	0,20	0,10	0,20	0,01	0,08	0,15	0,01	0,15

	K1	K2	K3	K4	K5	K6	K7	K8	K9	K10
A1	50	5	13	4054,00	41867,21	7,00	7,00	202,20	2,00	5,00
A2	200	8	29	13183,50	70114,66	9,00	10,00	135,10	10,00	10,00
A3	200	10	27	12226,00	60606,48	9,00	9,00	151,70	10,00	10,00
Kriterijaus optimalumas	min	min	max	max	max	max	max	min	max	max
a+	50	5	29	13183,50	70114,66	9,00	10,00	135,1	10,00	10,00
a-	200	10	13	4054,00	41867,21	7,00	7,00	202,2	2,00	5,00

	K1	K2	K3	K4	K5	K6	K7	K8	K9	K10
A1	0,17	0,02	0,31	14,11	145,76	0,48	0,48	0,70	0,14	0,34
A2	0,70	0,03	0,70	45,90	244,11	0,62	0,69	0,47	0,69	0,69
A3	0,70	0,03	0,65	42,57	211,00	0,62	0,62	0,53	0,69	0,69

9 PRIEDAS. Artumo idealiam taškui skaičiavimas

	K1	K2	K3	K4	K5	K6	K7	K8	K9	K10
A1	0,01	0,00	0,06	1,41	29,15	0,00	0,04	0,11	0,00	0,05
A2	0,03	0,00	0,14	4,59	48,82	0,01	0,06	0,07	0,01	0,10
A3	0,03	0,00	0,13	4,26	42,20	0,01	0,05	0,08	0,01	0,10
a+	0,01	0,00	0,14	0,00	48,82	0,01	0,06	0,07	0,01	0,10
a-	0,03	0,00	0,06	0,14	29,15	0,00	0,04	0,11	0,00	0,05

	K1	K2	K3	K4	K5	K6	K7	K8	K9	K10	
A1	0,00	0,00	0,08	1,41	19,67	0,00	0,02	0,04	0,01	0,05	18,37431094
A2	0,03	0,00	0,00	4,59	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4,616539436
A3	0,03	0,00	0,01	4,26	6,62	0,00	0,01	0,01	0,00	0,00	2,34354825

	K1	K1	K3	K1	K1	K5	K5	K1	K5	K5	
A1	0,03	0,00	0,00	1,27	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,243297434
A2	0,00	0,00	0,08	4,45	19,67	0,00	0,02	0,04	0,01	0,05	24,23414781
A3	0,00	0,00	0,07	4,12	13,05	0,00	0,01	0,03	0,01	0,05	17,27406013

10 PRIEDAS. Artumo idealiam taškui skaičiavimo tęsinys